

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 5 november 2007*§ 4 Interpellation om säkerställande av stadens konstinköp (nr 2007:59)*

Anförande nr 1

Borgarrådet E d h o l m (fp): Jag ber att få hänvisa till utdelat svar.

Anförande nr 2

M a l t e S i g e m a l m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag har skrivit interpellationen därför att jag har en del funderingar om vad som händer i Stockholms skolor i dag, framför allt när det gäller hela den organisation som handlar om inköp av konst. Man kan väl säga att Stockholms skolor i dag har en rik konstsamling. Det finns många tavlor som är mycket värdefulla som hänger i våra skollokaler.

Jag är lite fundersam på vad som händer framför allt när man ombildar skolor till friskolor eller när skolorna används till någonting annat. Jag tycker att det är viktigt att den offentliga konst som finns i våra skollokaler säkerställs så att den inte försvinner ur kommunens ägo eller på annat sätt. Det är detta som min interpellation handlar om.

Min fråga till borgarrådet är: Hur kan man egentligen säkerställa att konsten inte försvinner från skolorna när man gör de här ombildningarna av skolor till friskolor och när man gör något annat av skollokaler? Det finns en lista med 14 skolor som ska läggas ned. Hur kommer man att hantera den konst som finns i de lokalerna, till exempel?

Anförande nr 3

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Malte Sigemalm ställer viktiga frågor. Det är precis som han säger; Stockholms stad äger mycket konst av stort värde både i pengar räknat och, framför allt, eftersom det är en del av vårt gemensamma kulturarv. Man kan förfara med detta på olika sätt. Om man tänker sig att en lokal – oavsett vad det är för lokal – säljs och det handlar om fast konst, som det finns en del av, så säljs konsten med fastigheten. Men det vanligaste är naturligtvis att det handlar om tavlor och sådant som det går att flytta på. Den konsten ägs av Stockholms stad och kommer också att göra så i framtiden.

Man kan också tänka sig att man lånar ut konst. Det har skett tidigare i Stockholms stad. Jag tycker att det är ett bra sätt att se till att konsten finns på ställen där människor kan se den, och inte förvaras i låsta valv. Icke desto mindre är detta ett problem; det har funnits konst som har försvunnit. Den allra största delen är konst som har försvunnit i våra kommunala verksamheter. Inte minst härifrån stadshuset har det försvunnit och stulits en hel del konst genom åren.

Jag tror att det finns en mycket större respekt och mer ordning och reda i dag när det gäller konstinnehavet i Stockholm. Så måste det också vara. Det här har inte

behandlats med tillräcklig noggrannhet genom åren. Om man lånar ut konst är det till exempel självklart att det måste ske genom en låneförbindelse där någon ansvarig undertecknar ett kontrakt som talar om att man har konsten. Man måste också se till att man fotograferar konst, till exempel.

Jag tycker att det är naturligt vid försäljningar av fastigheter att man också värderar konsten och ser till att det är rätt konst som hänger på väggarna, så att det inte försvinner konst under resans gång.

Anförande nr 4

M a l t e S i g e m a l m (s): Det är bra att det finns rutiner för det här. Men när jag läser borgarrådets svar på interpellationen funderar jag lite grann på en sak. Det står att den som önskar överta en verksamhet erbjuds att köpa inventarierna i enlighet med värdering. Jag funderar på vad värdet egentligen är. Var ligger värdet på för det som ska köpas loss? Det kan handla om ett rent försäljningsmässigt värde, men det kan ju också finnas ett annat värde i en del av de tavlor som man erbjuder att sälja ut.

Min fråga är: Vad är värdet, och hur prissätter man egentligen de olika konstobjekten den dag då man säljer ut dem? Jag tycker att det är en viktig och principiell fråga i och med att mycket av den konst vi har i skolorna är mycket värdefull.

Anförande nr 5

Borgarrådet E d h o l m (fp): All sådan här värdering måste göras av oberoende värderingsmän. Det är viktigt.

Jag tycker rent spontant att om man tänker sig en skola som har konst så är en hel del av den konsten inte knuten till skolan. Då är det sannolikt inte heller rimligt att någon får köpa den konsten. Om det är fast konst är det mycket enkelt; skolbyggnaden kommer inte att övergå till någon annan huvudman. När det däremot gäller lös konst kan man tänka sig att det är konst som ändå är knuten till skolan på ett eller annat sätt. Därför kan det finnas ett värde i att konsten följer med, men då måste det göras en värdering av en oberoende värderingsman precis som man gör med alla andra inventarier. Det är inte heller säkert att en huvudman vill köpa konsten till det värde som den har.

Detta är som sagt viktiga frågor, och det är viktigt att det hela sker på ett bra sätt. Huvuddelen av den konst som ägs av Stockholms stads skattebetalare ska kvarstå i kommunens ägo. Det är alldeles självklart. Förhoppningsvis ska den också kunna finnas på ställen där den är tillgänglig för många människor.

Anförande nr 6

M a l t e S i g e m a l m (s): Min fråga är: Finns det något värde och någon övre eller undre gräns som man har satt för de saker som inte ska säljas ut? Kan det göras en värdering av alla tavlor för att de sedan ska säljas ut? Eller finns det någonting som man undantar från försäljning – något övre eller undre pris till exempel?

Anförande nr 7

Borgarrådet E d h o l m (fp): Som jag sade anser jag att huvuddelen av den konst som ägs av Stockholms stad också i fortsättningen ska ägas av Stockholms stad. Men sedan kan det finnas konst som till exempel mer specifikt är knuten till en skola eller till ett äldreboende och som har ett värde för de människor som går just till den lokalen. Då finns det ett värde i att just den tavlan hänger kvar. Då kan man antingen tänka sig att sälja – vilket jag tror kommer att ske väldigt sällan – eller att staden fortsätter att låna ut konsten till skolan, äldreboendet eller vad det nu är för någonting.

Det sker redan i dag. Stockholms stad lånar ut konst till privata verksamheter genom den här typen av låneförbindelser. Jag skulle tro att det kommer att vara huvudvägen när det gäller detta. Den absoluta merparten av konsten ska kvarstå i Stockholms stads ägo, anser jag. Men jag tror också att det är viktigt att den konst som finns ska kunna ses av många människor.

*§ 5 Muntlig frågestund**Fråga nr1. Inget intresse för ombildning i förorten*

Anförande nr 8

A b d o G o r i y a (s): Ordförande, fullmäktige! Kristina Alvendal har sagt att det är ytterstaden som behöver fler bostadsrätter, att det är där som ni vill ombilda. Om vi tittar på vilka intresseanmälningar som har kommit in ser det ut enligt följande i Familjebostäder: På Södermalm är 60 procent av lägenheterna föremål för ombildning, på Norrmalm är 75 procent av lägenheterna föremål för ombildning, i Högdalen 0 procent, i Hökarängen 0 procent, i Rågsved 0 procent, i Rinkeby 0 procent, i Tensta 0 procent.

Siffrorna är glasklara: Ingen ombildning i förorten och ytterstaden. Däremot håller hela allmännyttan på att försvinna i innerstaden. Hur känns det för dig att så fullständigt misslyckas? Vad tänker du göra åt ditt misslyckande?

Anförande nr 9

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Tack för frågan. Jag delar inte, det kanske inte är så förvånande, frågeställarens analys över hur intresset ser ut runtom i Stockholms stad när det gäller friköpsmöjligheten. Det är helt riktigt att det finns vissa förorter där det i dagsläget inte finns några intresseanmälningar inlämnade. Men vi vet i dagsläget att i just ytterförort, nämligen i de orter som du inte läste upp, har ungefär 10 500 hyresgäster aktivt lämnat in en intresseanmälan. När det gäller förorten totalt är det nästan 60 procent av alla intresseanmälningar som kommer från förorten. Över 17 000 hyresgäster är intresserade av att friköpa sin fastighet tillsammans med sina grannar.

Det här tror jag förstärker bilden att behovet av informationsinsatser för en del av stockholmarna är väldigt stort. Vi vet att innan vi började med informationsinsatserna var det hela 20 procent av stockholmarna som inte visste skillnaden mellan hyresrätt och bostadsrätt. Då är det naturligtvis jätteviktigt att staden informerar så att människor med korrekt och bra information så småningom kan fatta ett rationellt och bra beslut. Vi har en hel del informationsmöten, och till dem kommer det just från de orter som du räknade upp hundratals intresserade som vill veta mer.

Sedan vet du liksom jag att det, om ett intresse skulle finnas, förmodligen kommer att ta mycket längre tid att prata med 300 grannar, som det kanske handlar om, på 30 eller 50 språk än vad det tar att prata med kanske 30 grannar på några av de innerstadsfastigheter som du nämnde.

Anförande nr 10

A b d o G o r i y a (s): Ordförande, fullmäktige! Problemet är att ni inte har lärt er någonting. Förrförra mandatperioden försökte ni att övertyga folk i ytterstaden att ombilda. Erfarenheterna därifrån, för att vara mer exakt, i Rinkeby och Tensta, var

att det noll även förrföra perioden. Ni väljer ändå att slösa bort skattebetalarnas pengar för att anställa folk för att övertyga dem. Jag är helt övertygad om att det kommer att bli lika misslyckat, precis på samma sätt som under förrföra mandatperioden.

Anförande nr 11

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Så är det absolut inte, utan vi har lärt oss väldigt mycket just under åren 1998—2002. Ett av de mest tydliga exemplen på vad vi lärde oss är att när det gäller informationssuget finns det ett enormt behov att tillfredsställa i den här staden.

Det problem som du och ditt parti står inför är att ni förnekar människor korrekt och saklig information när ni går emot våra informationsinsatser. Ni blundar för ett sådant faktum att över 20 procent inte har en aning om vad skillnaden mellan en hyresrätt och en bostadsrätt är. Hur ska man då i ert Stockholm kunna göra ett aktivt val? Det är helt omöjligt.

Dessutom såg ni till att införa en stopplag förra gången det var möjligt att ombilda. Det gjorde att det var exakt de delar av Stockholm som du själv var inne på som stoppades av er stopplag. Det var i Östberga, i Akalla, i precis de delar av Stockholm som du vurmar för här i talarstolen. Det tycker jag är ganska ohederligt.

Anförande nr 12

A b d o G o r i y a (s): Ordförande, fullmäktige! Har man bestämt sig för ett slags strutsaktiviteter blir konsekvensen att man varken ser eller hör. Ni har absolut inte lärt er av den tidigare erfarenhet ni har haft. Då är problemet att ni inte tar till er. Intresset är 0 procent i ytterstaden över huvud taget. Detta enligt Familjebostäder, och där sitter du som ordförande i styrelsen. Siffrorna är mycket tydliga, det är noll intresseanmälningar från ytterstaden.

Anförande nr 13

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Nej, Abdo Goriya, jag tror att den här strutspolitikken är ni socialdemokrater mycket bättre på än den sittande majoriteten. Fortfarande accepterar ni inte att det är över 30 000 hyresgäster i vår stad som är intresserade av att tillsammans med sina grannar äga sin fastighet. Nästan 60 procent av dessa 30 000 bor just i ytterstaden. Det är något som ni vägrar att se.

Dessutom har du partikamrater som spelar ett helt annat spel än det du spelar, det vill säga Mona Sahlin, Carin Jämtin och Teres Lindberg som i olika sammanhang sagt att det inte är ett stort problem att ombilda. Men å andra sidan säger ni nej varenda gång vi ska rösta om en ombildning eller ett friköp i någon av förorterna. Ni har inte gått med på ett enda erbjudande bland de intresseanmälningar som har kommit in. Det tycker jag är en dubbelmoral som är ganska skandalös.

Fråga nr 2. Nedläggning av kommunala skolor

Anförande nr 14

Inger Stark (v): Min fråga är ganska enkel. Den 29 november har vi nästa möte i utbildningsnämnden. Vad jag förstår kommer ärendet om en eventuell nedläggning av kommunala skolor i staden upp då. Jag undrar när rektorer, övrig personal och föräldrar och vi i oppositionen får besked om vilka skolor det gäller och om det som hände i Farsta kommer att upprepas. Där hade man några veckor på sig.

Anförande nr 15

Borgarrådet Edholm (fp): Ordförande, fullmäktige! Det är precis som Inger Stark säger att vi ska anta verksamhetsplan på utbildningsnämnden den 29 november. Där kommer också lokalfrågan upp naturligtvis. Vi får hantera den som den är och ha en dialog med föräldrar, lärare och med rektorer från den tidpunkt då vi får förslaget till verksamhetsplan. Sedan föreställer jag mig att man kan bordlägga det för att få en process.

När det gäller frågorna om skollokaler är det en lång process. Det är inget beslut som vi ska fatta exakt vid det tillfället. Jag föreställer mig att det här är frågor som kommer att komma tillbaka under flera år både i utbildningsnämnden och på andra håll i den här staden.

Anförande nr 16

Inger Stark (v): Men, Lotta, det som är intressant är bland annat att man från Dalhagsskolan och Aspuddens skola får massor av mejl i nämnden, både majoriteten och oppositionen får det. Rektor, skolpersonal, föräldrar och barn är naturligtvis oerhört oroliga för att deras skola ska läggas ned och för när den ska läggas ned.

Tycker inte du att det är ganska orimligt att man ska ta en plan över nedläggningar i den verksamhetsplan som kommer upp först den 29 november och som gäller dessa kommunala skolor? Vi vet inte över huvud taget vad som kommer att ske. Det som hände i Farsta och som har fått oanade konsekvenser var att det var två veckor mellan beslut och nedläggning. Vi vill veta hur det kommer att gå till den här gången.

Anförande nr 17

Borgarrådet Edholm (fp): Ordförande, fullmäktige! Det var precis det jag försökte säga. Det är en process, och den kan pågå länge. Den har startat, men kan fortgå under flera år allt efter hur befolkningsunderlag ser ut.

Det som gör att folk är oroliga, föräldrar, lärare och personal, är lokalrapporten. Jag ser den som en del av ett underlag för hur vi ska hantera eventuella nedläggningar av skolor så småningom. Det är det som utbildningsförvaltningen håller på att göra nu, en analys över huvud taget över skollokaler. Den processen påbörjas på allvar i och med att vi får ett förslag till verksamhetsplan om ett par veckor. Då får vi ta ställning till hur vi ska gå vidare. Men det är lite för tidigt än att säga det. Jag kan mycket väl

tänka mig att man, om det finns konkreta förslag om nedläggning, bordlägger så att man får en diskussion.

Jag har träffat representanter för till exempel Dalhagsskolan, och jag ska dit igen för att träffa skolledning och föräldrar och lärare om ett par veckor. Dialogen har redan kommit i gång. När det gäller just Kista har det varit en dialog under ett par år om att man har ett visst överskott på lokaler. Det är inte någonting som avgörs exakt den 29 november.

Anförande nr 18

I n g e r S t a r k (v): Det stora problemet är att den här konsultrapporten nu varit ute och snurrat runt i staden sedan i våras, precis i samband med att Västbodaskolan lades ned. Den här rapporten innehåller massor av felaktigheter. Den är väldigt tunn och konstig. Det vore väldigt bra om du som skolborgarråd och ytterst ansvarig för detta kunde mycket tydligt gå ut och deklarerat att den här konsultrapporten behöver ni inte oroa er över. Ni behöver inte fundera på den. Det kommer att bli en lång demokratisk process där vi kommer att diskutera, det kommer inte att ske på det sätt som hände i Farsta. Även om du har varit ute på Dalhagsskolan och pratat med dem är inte deras oro ett dugg mindre. De har blivit ännu oroligare.

Det vore läge att gå ut och dementera det och säga att det inte kommer att läggas ned skolor från den ena dagen till den andra. Det är så alla berörda upplever situationen. Det vore väldigt bra om du gjorde det.

Anförande nr 19

Borgarrådet E d h o l m (fp): Jag har vid ett antal tillfällen sagt att den här rapporten är en del av beslutsunderlaget. Det rör till exempel bara grundskolan och ingenting annat. Det är märkligt, i hög grad handlar det om matematik och ingenting annat. Det finns ingenting om elevströmmar. Det finns mängder med ytterligare faktorer som utbildningsförvaltningen arbetar med och som vi som sitter i utbildningsnämnden så småningom kommer att ta ställning till.

Det som också är viktigt att understryka är att den rapporten sträcker sig ända fram till 2015. Det brinner inte i några knutar att fatta beslut om de 14 skolor som nämnts i rapporten eller någonting sådant. På några ställen i staden finns det ett visst överskott på lokaler som vi måste hantera.

Fråga nr3. Klädkod på Östermalmsskolan

Anförande nr 20

M a l t e S i g e m a l m (s): Ordförande, fullmäktige! Min fråga är till Lotta Edholm med tanke på den diskussion som varit på bland annat om Östermalmsskolan. Man har diskuterat om man ska förbjuda elevers klädval och sådant. En del av de saker som man har diskuterat om att förbjuda är egentligen högsta mode som en ungdom kan ha på sig i dag.

Men min fråga är: Vad är din uppfattning om detta? Hur kommer du att ställa dig till fler diskussioner i andra skolor i samma ärende?

Anförande nr 21

Borgarrådet E d h o l m (fp): Ordförande, fullmäktige! Den här frågan är både enkel och svår på en och samma gång. Den är enkel därför att Skolverket gång på gång i olika fall slagit fast att det naturligtvis är upp till elever och föräldrarna vad eleven har på sig. Men den är lite svår på det viset att skolan också har ett ansvar för att ta fram ordningsregler i skolan. På väldigt många skolor har man en dialog mellan föräldrar och elever om vad som är lämplig klädsel. Jag tror att det är ganska bra att skolorna har den dialogen för att elever ska förstå att man signalerar olika saker med de kläder man har på sig.

Men när det gäller lagstiftningen är den glasklar. I princip har eleverna rätt att ha på sig vad som helst med några undantag. Man har till exempel inte rätt att ha burka och inte heller kläder som riskerar att kränka andra elever, till exempel kläder med nazistsymboler.

Anförande nr 22

M a l t e S i g e m a l m (s): Jag har full förståelse för det borgarrådet sade sist. Men det jag funderar på har jag inte fått något riktigt svar på.

Det här handlar lite grann om mode. Det är ungdomarnas mode att ha den typen av kläder på sig som vi diskuterar. Då är frågan: Skulle det vara leopardfärgade tajts? Tycker man att det är schyst på en skola, eller ska det förbjudas? Vad kommer Skolverket att säga om det?

Jag tycker att det här har ingenting med ordningsregler att göra. Här måste man som elev få välja vilken typ av kläder man tar på sig. Det är inte någon överstatlighet som ska bestämma vilken typ av kläder man ska ha på sig. Jag tycker inte det, men jag har fortfarande inte fått riktigt kläm på vad borgarrådet tycker i den här frågan.

Anförande nr 23

Borgarrådet E d h o l m (fp): Precis som jag sade är regelverket glasklart. Elever har rätt att ha på sig de kläder man vill med några undantag som jag redogjorde för. Däremot tycker jag att det är bra att rektorer vågar ta upp de här frågorna. I en del skolor i Stockholm har vi stora problem med att elever som har det väldigt gott ställt köper jackor och väskor som är fruktansvärt dyra och därmed sätter press på de andra eleverna om vad man ska ha på sig. Jag tycker inte alls att det är olämpligt att rektorer tar upp den diskussionen med föräldrarna.

Föräldrarna och eleverna är naturligtvis de som slutligen har avgörandet i frågan. Men man kan ha en diskussion om klädkod på samma sätt som man har diskussion om andra regler i skolan. Det tycker jag är lika självklart som att det till syvende och sist är eleven och föräldrarna som bestämmer.

Anförande nr 24

M a l t e S i g e m a l m (s): När man går in och tittar på priserna kan man säga att de kläder som man har reagerat mot betingar nog ett otroligt högt pris. Sedan kan man alltid diskutera jackor, men det handlar om ett mode. Då tycker jag inte att man ska blanda in pengarna och säga att vissa kan köpa jättedyra saker och vissa mindre dyra. Det här modet är fruktansvärt dyrt, man har den nivån när det gäller kläderna.

Anförande nr 25

Borgarrådet E d h o l m (fp): Just nu är de mer populära jeansen billiga, kan jag berätta för Malte Sigemalm, eftersom jag har en son i den åldern som tycker att man ska ha en viss typ av jeans.

Jag tror inte att Malte Sigemalm och jag är så där vansinnigt oense i den här frågan. Jag tycker att det är bra om rektorer, lärare och elever har en dialog om bland annat vad man kan ha för kläder och vad man signalerar med kläder, alldeles oavsett om man inte tycker att brallorna ska hänga för långt ner på skinkorna eller om det är en diskussion om jättedyra jackor eller keps. Till syvende och sist är det alltid eleven och föräldrarna som fäller det sista avgörandet.

Fråga nr 4. Den eventuella privatiseringen av Björkhagens skola

Anförande nr 26

M a r i a H a n n ä s (v): Ordförande, fullmäktige! Rektorn i Björkhagens skola har ansökt om att avknoppa skolan. Det gäller även Hammarbyhöjdens skola, Hammarbyskolan. Vid ett möte i våras sade borgarrådets partikamrat Abit Dundar att inget skulle ske om det var så att elever, föräldrar och lärare var emot detta. 94 procent av lärarna i Björkhagens skola – jag kommer inte ihåg om det gällde båda skolorna – var emot.

Då är min fråga: Vad tänker du göra nu? Ska ni hålla ert löfte, eller tänker ni svika eleverna, personalen och föräldrarna?

Anförande nr 27

Borgarrådet E d h o l m (fp): Ordförande, fullmäktige! Svaret är precis detsamma som det har varit hela tiden. För att en avknoppning ska ske krävs att en majoritet av föräldrar och personal är för det. Det har också slagits fast i utbildningsnämndens ärende kring de här frågorna. Det är samma besked som det har varit hela tiden hittills. Det har än så länge inte kommit in någon ansökan om avknoppning från den här skolan till utbildningsnämnden, så det har inte funnits någonting att ta ställning till.

Anförande nr 28

M a r i a H a n n ä s (v): Ansökan har inkommit till Skolverket, det är fullt känt. Det är en annan sak jag vill ta upp. Ni har en politik som vänder sig till skolan att man ska göra på det här sättet. Men alla elever har inte ens fått information, alla barn

har inte fått information. Jag träffar regelbundet några flickor som jag känner rätt väl. De hade i somras över huvud taget inte fått veta om detta när de gick på sommarlov. De skulle börja på nian, det är skärpta tjejer. Det är enormt dåligt att göra på det här viset.

Jag undrar vad du säger om den saken.

Anförande nr 29

Borgarrådet E d h o l m (fp): Jag säger precis samma sak som jag har sagt hela tiden att för att en avknoppning ska ske krävs det att en majoritet av personal och majoritet är för en sådan. Jag utgår från att det är ganska svårt att få en majoritet för en avknoppning, om man inte ens har brytt sig om att informera någon. Det ligger i sakens natur att vill man ha någon med sig ska man tala om för den personen att någonting ska äga rum.

Fortfarande har det inte kommit in någon ansökan om avknoppning från en enda skola i Stockholms stad.

Anförande nr 30

M a r i a H a n n ä s (v): Då är det väldigt viktigt att man går ut med det budskapet och talar om för skolorna att de ska informera och så vidare så att det blir en dialog.

Du sade att det inte har kommit in någon ansökan om avknoppning. Jag vet inte hur det går till mellan Skolverket och Stockholms stad, men ansökan har lämnats in i våras av rektorn. Min fråga är: När ska det här i så fall komma upp? När är det tänkt? Skolverket har tagit till sig det här, det ligger ute på nätet.

Anförande nr 31

Borgarrådet E d h o l m (fp): Det är två helt olika processer. Vem som helst kan begära tillstånd att starta en skola. Sedan avgör Skolverket om den personen eller det bolaget eller vem det nu är, är lämplig att bedriva skola eller inte. Det är en process.

Den andra processen är den som Stockholms stad har helt i sin hand, nämligen om man vill göra en avknoppning. Där är man över huvud taget inte än med någon skola i Stockholms stad. Ska en avknoppning ske krävs det att en majoritet av föräldrar och personal står bakom. Annars blir det ingenting.

Fråga nr 5. Björkhagens skola

Anförande nr 32

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag har samma spännande ämne till min fråga, nämligen det privatiseringsförslag som föreligger i Björkhagens skola, eller eventuellt inte föreligger.

Man har gjort en enkät på skolan från Lärarförbundet där, som alla känner till, 94 procent har svarat nej. Det har varit på tv, föräldrarna samlar namnlistor mot den eventuella privatiseringen. Borgarrådet sade på tv att frågan ligger på is tills vidare, vilket rimligen lämnar en del utrymme för oro.

Min fråga är: När får de ett besked? Jag tolkar dig så att så länge det inte finns någon formell ansökan kan man ge något besked. Det kommer rimligen att leda till fortsatt oro och en fortsatt namninsamling. Då vill jag fråga: Ser inte borgarrådet något problem med detta? Det blir en motsatsbevisföring.

Anförande nr 33

Borgarrådet E d h o l m (fp): Ordförande, fullmäktige! Självklart är det så att vill man knoppa av en skola måste man visa för utbildningsnämnden att man har en majoritet av föräldrar och personal bakom sig. Jag utgår från att har man inte det kommer man inte heller att komma in med en ansökan.

Anförande nr 34

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Det förefaller vara ett riktigt argument, att har man inget stöd och tror att det kommer att krävas 50 procent blir det säkert ingen formell ansökan till nämnden. Men vad blir beskedet till föräldrarna och lärarna? Det blir fortfarande inget formellt beslut i frågan. Ska de fortsätta att samla in namn, 51 procent underskrivna namn, för att vara säkra? Är det enda sättet att kunna skydda sig mot detta?

Anförande nr 35

Borgarrådet E d h o l m (fp): Den här frågan blir på något sätt alltmer hypotetisk. Jag kan inte förbjuda någon att komma in med en ansökan till utbildningsnämnden i fall de vill det. Det enda som jag har sagt, och det har varit samma besked i flera månader, är att ska man knoppa av en skola i Stockholm krävs det att man har en majoritet av föräldrar och personal bakom sig. Jag förutsätter att den rektor som vill knoppa av en verksamhet också ser till att skaffa sig det. Då kommer utbildningsnämnden säkert i fin harmoni att avslå sådan ansökan.

Anförande nr 36

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Det är naturligtvis trevligt att man i fin harmoni kan avslå ansökan om privatisering av det här slaget. Men jag förundras över att du inte ser problemet att det blir en omvänd bevisbörda för föräldrarna och de lärare som är på de här skolorna. De känner att de måste genomföra enkäter, de måste samla in namn. Det är inte de som vill ombilda som tvingas att samla namn, utan det är de som inte vill privatisera som tvingas ut och samla in namn för att visa att det inte finns en majoritet. Är inte det en märklighet?

Anförande nr 37

Borgarrådet E d h o l m (fp): Så kommer det naturligtvis inte heller att gå till. Man måste kunna visa aktivt att man har en majoritet bakom sig, annars blir det ingenting.

Mitt råd till de föräldrarna är att de inte behöver göra någon namninsamling eller något sådant. Det ligger ett stort ansvar på utbildningsnämnden att göra en enkät bland föräldrar och personal om det kommer in en ansökan om en avknoppning, precis på det sättet som det skedde på Västerholmsskolan. Då var det staden som tog ansvar för att se till att det fanns en majoritet som stod bakom. Annars blir det ingenting.

Fråga nr 6. Barnperspektiv

Anförande nr 38

A n n M a r i E n g e l (v): Jag tror att Madeleine Sjöstedt vet att det finns ett handlingsprogram för Stockholms stad som heter En god stad för barnet och som fortfarande gäller. Där står det att Stockholms stad ska arbeta för att barnets bästa ska beaktas i alla beslut som fattas och att barnet har rätt att komma till tals.

Då tänkte jag fråga hur det här har tillämpats när det gäller kulturskolan med tanke på de stora nedskärningarna i kulturskolan i kombination med de stora höjningarna av avgifterna. Hur är det här till barnets bästa? Har barnets bästa beaktats? Hur har barnen fått komma till tals i den här frågan?

Anförande nr 39

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Ordförande, fullmäktige! Det är en viktig fråga som Ann Mari Engel tar upp vad om barnens rätt att ta del i kulturlivet i Stockholms stad. Det är därför vi har barnverksamheter och ungdomsverksamheter som prioriterar Kulturhuset, biblioteken och att vi har en egen kulturskola. Hela den verksamheten har barnens konstnärliga och kulturella utveckling som grund. Det är rimligt, och det ska vara på det sättet.

Sedan berör Ann Mari Engel de stora besparingarna på kulturskolan, som hon säger. Jag vet inte riktigt vad hon får det ifrån. Vi har lagt fram en budget i Stadshuset där vi har en besparing på 1½ procent på kulturverksamheten, och det kommer också att ligga på kulturskolan. Jag förutsätter att det är besparingar som främst tas på lokaler. Det förutsätter jag gynnar verksamheten så att barnen ska kunna fortsätta och att fler barn ska kunna få gå i kulturskolan. Det är målsättningen för den sittande majoriteten.

Anförande nr 40

A n n M a r i E n g e l (v): Nu pratar du väl ändå mot bättre vetande, Madeleine. Du har liksom jag nåtts av en ström av mejl från ledsna och förtvivlade barn, föräldrar och lärare i kulturskolan eftersom de redan blivit aviserade om stora nedskärningar, och höjningarna har du själv beslutat om i majoriteten i kulturnämnden för ett par veckor sedan. Dem kommer du inte undan. De övriga nedskärningarna görs inom kulturskolan efter de direktiv som man har fått. Passa gärna på att utreda exakt hur många miljoner kulturskolan kommer att skära ned enligt den budget de fått från kulturförvaltningen. Det har redan aviserats uppsägningar av lärare.

Anförande nr 41

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Jag tror att Ann Mari Engel har precis som jag varit med om ett budgetår och vet hur det går till i den här församlingen och i en nämnd. Vi kommer med ett förslag till verksamhetsplan i december. Då kommer vi att ta ställning till vad som ska hända på de här områdena, men jag ska vara väldigt tydlig. Jag blev naturligtvis oerhört oroad över de rapporter som jag fick från kulturskolan, i hög grad visade det sig vara rena lögner. Det finns ett förslag till hur mycket man ska dra ned, och det förslaget ligger på 3,2 miljoner. Det är det förslaget som har gått från kulturförvaltningen centralt till kulturskolan. Det är på en verksamhet som är på ungefär 140 miljoner.

Jag har sagt att jag förutsätter att det i så fall ska tas på lokaler, och det kommer vi att få ta ställning till i kulturnämnden i december. Så ligger sanningen till. Det vet vi här, och det vet jag.

Alla kommer att få ta ställning till det senare i december.

Anförande nr 42

A n n M a r i E n g e l (v): Återigen: Det är de stora höjningarna av avgiften som barnen har varit ledsnast för och skriver att de inte kan fortsätta att gå på sina kurser. Dem har du själv varit med och beslutat.

Det är inte sant när du säger att det är 3,2 miljoner, för till det kommer till exempel lokalerna på Hammarby Sjöstad, som redan är beslutade. Till det kommer kompensation för utebliven pris- och lönekomp. Så det är större summor. Det har varslats om uppsägning, det handlar om 10 procent av tjänsterna. Jag hoppas att du och jag ska kunna komma till ett annat beslut i december så att vi inte gör några nedskärningar i kulturskolan utan gör det på annat sätt. Jag vet inte riktigt hur det ska gå till, för det är du och din majoritet som har antagit den här stora nedskärningsbudgeten på kulturnämnden. Nu slår det mot kulturskolan.

Jag har inte fått något svar på frågan: Hur gynnar det barnen?

Anförande nr 43

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Målsättningen från den nuvarande majoriteten ligger fast, att fler barn ska få plats i kulturskolan. Kulturskolan ska kunna ta emot fler barn. Hör och häpna, Ann Mari Engel, att svaret på alla frågor inte är ökade resurser, det kan också vara att man gör saker på ett annat sätt.

Vad gäller avgiftshöjningar kan jag försäkra dig att jag inte fått ett enda mejl från något barn som säger att de inte kan fortsätta i kulturskolan på grund av avgiftshöjningar.

Fråga nr 7. Skolnedläggningar

Anförande nr 44

T o m a s R u d i n (s): Ordförande, fullmäktige! Det är väldigt rörigt alltihopa. Du måste, Lotta, känna en förtvivlan över att gå till val på att ni ska satsa på skolan och sedan hamna i denna otroliga röra. Först en konsultrapport som pekar ut 14 grundskolor för nedläggning, sedan en budget som ni lägger fram med minus 153 miljoner i besparingar på lokaler och administration och nu oroliga föräldrar över hela staden som skriver på namnlistor och undrar om deras skolor inte ska läggas ned. Så står Lotta och säger: Det står inga större beslut för dörren. Det är väl ingen idé att oroa sig för det här. Men det är klart att folk är oroliga.

I dagens debatt om avknoppningar tar du upp att det inte kommit in någon begäran om avknoppning. Men om det gör det kommer det bli möjligt att göra det. Då är min fråga: Kommer de skolor som pekats ut för nedläggning att få knoppa av? Den andra frågan mot bakgrund av det du sade för en stund sedan är: Varför fick inte Västboda-skolan knoppa av? De lämnade in en begäran med en majoritet av lärare och föräldrar. De ville knoppa av.

Det ni säger utåt stämmer inte med det ni gör aktivt. Jag vill ha svar på de här två frågorna.

Anförande nr 45

Borgarrådet E d h o l m (fp): Ordförande, fullmäktige! Som har sagt flera gånger i den här talarstolen är detta med lokalbesparingar en ständig process. Den lokalrapport som citeras så flitigt är en del av det underlag som utbildningsförvaltningen och senare utbildningsnämnden kommer att ta ställning till. Precis som andra talare har sagt finns det en hel del sakfel i rapporten. Den rapporten är inte hela bilden naturligtvis, utan det måste till en massa kunskap i den här frågan för att man ska kunna komma till beslut.

Det är en långsiktig process. Den rapporten sträcker sig ända fram till 2015. Det är viktigt att komma ihåg, och den här processen kommer att fortsätta. Det finns stora möjligheter att spara på lokaler på olika sätt både inom skolans område och inom andra områden. Processen har bara börjat än så länge.

Anförande nr 46

T o m a s R u d i n (s): Om vi räknar snällt på de budgetförändringar som ni har lagt fram inför nästkommande år kommer ungefär 10—15 skolor att läggas ned. Det i kombination med den konsultrapport som du låtit ta fram och leva i debatten i och med att du inte avfärdar den och budgetbeslutet gör att folk ser att ni håller på att lägga ned skolor. Det är klart att man blir orolig. Att du säger att det är en process som kommer att ta lång tid gör bara plågan värre. Jag tycker att det är rimligt att förvänta sig att ni talar om tydligt och klart vilka skolor det är och svara på frågan: Kommer de skolor som ni pekar ut att få knoppa av?

Anförande nr 47

Borgarrådet E d h o l m (fp): Man får bestämma sig för vilken strategi man ska ha. Antingen ser man det här som en långsiktig process där vi ska skapa förutsättningar för våra kommunala skolor att ha en så bra ekonomi och så bra lokaler som möjlig eller inte. I några stadsdelar sjunker elevantalet, medan det i andra stadsdelar ökar väldigt kraftigt. Det måste vi hantera på ett eller annat sätt.

Nu antyder Tomas Rudin att man egentligen bara borde hugga till fort för att plågan blir värre ifall det är en långsiktig process. Men jag tror att den här processen får ta den tid det tar att diskutera med föräldrar, lärare och rektorer om hur man ska se till att vi har så bra lokaler som det bara går men till en rimlig kostnad.

Anförande nr 48

T o m a s R u d i n (s): Det är inte fråga om att hugga till snabbt. Det handlar om att vara tydlig i sina besked. Ni har lagt ett besparingsförslag på 153 miljoner kronor på lokaler och administration. Det i kombination med konsultrapporten och dina väldigt svävande formuleringar gör att det allmänt sett blir en utdragen plåga.

Nu har två av de här 14 utpekade skolorna redan lagts ned. Det är klart att de övriga undrar: När blir det vår tur?

Sedan undviker du väldigt skickligt huruvida skolor som kommer att pekas ut för nedläggning får knoppa av. Jag förstår det, eftersom Västbodaskolan som ville knoppa av, ställd inför ett nedläggningsbeslut, inte fick göra det. Er politik hänger inte ihop för fem öre när det gäller detta.

Jag tror att ni på det här sättet sprider en massa information som gör det väldigt dåligt att välja kommunala skolor, och så kommer friskolorna som alternativ och växer fram. Det är de som tar elever från den kommunala skolan.

Jag tycker att du bör dels lämna besked om vilka skolor som ska läggas ned, och det kommer vi att fortsätta att tjata om, dels lämna besked till föräldrar och elever på de här skolorna om de har möjlighet att knoppa av vid ett sådant utpekande.

Anförande nr 49

Borgarrådet E d h o l m (fp): Nu plötsligt låter det som att Socialdemokraterna tycker att det här med avknoppning av grundskolorna är en fantastisk väg att gå. Det var en nyhet för mig.

Jag har sagt tidigare att det just inte är aktuellt med några avknoppningar över huvud taget av grundskolor eftersom det pågår ett antal utredningar, på Svenska Kommunförbundet och en utredning som regeringen har tillsatt om bland annat lagligheten i avknoppningar. Självklart kommer Stockholms stad inte att göra någonting som är olagligt.

Som sagt att se till att vi har skollokaler som är väl fungerande och där det finns tillräckligt många elever och ett bra elevunderlag till de kommunala skolorna är

jätte viktigt. Annars kommer vi så småningom att ha skolor som knappt har några elever kvar, och det är heller inte bra.

Fråga nr 8. Avknoppning av förskoleverksamhet i Årsta 1

Anförande nr 50

M a g n u s J o h a n s s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag lyssnade intresserad när du pratade om skolavknoppningar alldeles nyss. Jag har en jätteenkel fråga: När ska Stockholms kommun ta initiativ till att ta reda på om föräldrar, personal och andra berörda vill göra en avknoppning av förskoleverksamheten i Årsta 1? Mig veterligen har kommunen inte gjort något sådant, men det är ändå beslutat att det ske en avknoppning.

Anförande nr 51

Borgarrådet E d h o l m (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag måste erkänna att detta vet jag faktiskt ingenting om. Det är inte någon avknoppning som jag har hört talas om, men det beror väl på att det ligger i en stadsdelsnämnd, såvitt jag kan förstå. Jag kan återkomma med svar på den frågan vid annat tillfälle.

Anförande nr 52

M a g n u s J o h a n s s o n (s): Den här verksamheten kommer att avknoppas. Det besked som jag skulle vilja ha av dig i dag är: Gäller det att man ska ifrån kommunens sida ta reda på om föräldrar och personal vill genomföra en sådan här förändring av verksamheten?

Anförande nr 53

Borgarrådet E d h o l m (fp): Ordförande, fullmäktige! Det är varje nämnd som bestämmer reglerna utifrån det regelverk som Stockholms stad centralt har tagit fram riktlinjer kring för hur man gör. Jag kan som sagt ingenting om den här frågan, utan den frågan bör ställas till stadsdelsnämnden.

Fråga nr 9. Nedläggningshotade skolor på Järva

Anförande nr 54

A b e b e H a i l u (s): Ordförande, fullmäktige! Det är glädjande att från borgarrådet få höra att konsultrapporten sträcker sig ända fram till 2015. Det är jättebra. Men vad säger du till föräldrarna i Dalhagsskolan? De är oroliga. Många föräldrar söker inte till Dalhagsskolan därför att de menar att det är bestämt att den ska läggas ned. Vad säger du till dessa föräldrar? Vad säger du till föräldrar i Akallaskolan? De sökte inte till den till hösten.

Det är en indirekt nedläggning om många inte söker till Dalhagsskolan. Det är en indirekt nedläggning om man inte söker till Akallaskolan. Det är en indirekt nedläggning om man inte söker till Bredbyskolan. Vad säger du? Vad har du för besked till

föräldrarna? Jag har förstått vad du har sagt, och det är jättebra att rapporten sträcker sig till 2015, men hur är det med Akallaskolan? Ge dem besked!

Anförande nr 55

Borgarrådet E d h o l m (fp): Ordförande, fullmäktige! Abebe Hailu tar upp en väldigt viktig fråga. Hur ska man göra om man vet med sig att det finns för mycket lokaler och hur ska man formulera det på ett sätt så att man inte oroar föräldrar, lärare och barn i onödan, men samtidigt kan tillåta sig en process där man kan se om det finns andra sätt än till exempel nedläggning för att uppnå samma resultat, nämligen att man använder lokalerna på ett effektivt sätt? Det är en väldigt svår fråga att svara på.

När det just gäller Kista är det ett faktum att där finns det för få elever i förhållande till de lokaler som finns. Det är ingenting som kan skyllas på skolan, föräldrar eller politikerna för den delen. Det beror på att befolkningsunderlaget i Kista har förändrats under årens lopp. Därför måste man göra någonting åt det.

Det är som sagt en svår process. Men det är viktigt att involvera så många som möjligt för att se vad det finns för olika typer av lösningar som man kan komma fram till.

Anförande nr 56

A b e b e H a i l u (s): Ordförande, fullmäktige! Varken jag eller mitt parti vill ha tomma skolor utan barn. Men det ska finnas en skola så länge det finns barn. Det finns många föräldrar som är oroliga, speciellt när det gäller Dalhagsskolan. De har kontaktat dig. Just det som du nämnde, att det finns andra möjligheter, är bra. Det är många barn från Järva, från Husby och Akalla, som åker till andra stadsdelar. Kanske finns det en kristen skola eller en muslimsk skola i andra kommuner eller andra stadsdelar. Varför kan man inte ha några klasser till exempel i Dalhagsskolan eller i Akallaskolan för att folk ska stanna? Barnen ska inte behöva åka långt, speciellt sju- eller tioåringar. När de är 13—16 år kan de åka. Då går det bra att de lämnar stadsdelen men inte sju- eller åttaåringar.

Det sista du sade var bra. Det är bra att du har gett ett diskussionsunderlag i alla fall.

Anförande nr 57

Borgarrådet E d h o l m (fp): Vi har valfrihet i Stockholm, och den valfriheten har gällt oberoende om det har varit socialdemokrater eller borgerliga partier som har styrt den här staden, under väldigt lång tid. Den valmöjligheten fanns ju innan friskolorna kom i Sverige. Det är i själva verket så att en stor andel av Stockholms elever inte väljer en friskola men väljer i stället en annan kommunal skola än den närmaste. Jag tycker att den utvecklingen i huvudsak är bra.

Jag tror att de allra flesta föräldrar är fullt kapabla att avgöra vilken skola som är bäst just för det egna barnet. Det varierar naturligtvis. Föräldrarna har olika värderingar, och en stor andel av de föräldrar som väljer en annan skola väljer en annan

kommunal skola. Jag tror att det är en utveckling som varken vi eller ni när ni hade makten gjorde någonting åt för att försöka ändra på.

§ 13 Chefssatsningar 2007 (utl. 2007:126)

Anförande nr 58

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande, fullmäktige! Jag ska fatta mig tämligen kort. Det är ett kort ärende och det mesta som behöver sägas står i det. Det handlar om att vi, om vi vill ha bra chefer, dels måste kunna få hit dem, dels kunna behålla dem. Det handlar numera inte nödvändigtvis bara om pengar. Pengar är viktigt, men det handlar också om andra saker. Det handlar om olika typer av arbetsvillkor, arbetstider, arbetsmiljö och olika förmåner. Det handlar om pensionslösningar och friskvård. Det handlar om en väldig massa faktorer som tillsammans gör Stockholms stad till en attraktiv plats att arbeta på för kvalificerade och duktiga chefer.

När vi väl har dem på plats gäller det att kunna behålla dem. Det gör man inte genom att bara tro att allting kommer att fortsätta som det alltid har gjort, utan det handlar om chefsutveckling, om coachning, om utbildning och om att ge möjlighet för kvalificerade chefer att reflektera över sitt eget chefskap tillsammans med kolleger eller ensamma. Det vill vi kunna göra i och med detta förslag.

Arbetsmarknaden för chefer är stor. Riktigt duktiga chefer har många arbetsgivare att välja på. Stockholms stad är en stor arbetsgivare, och vi vill kunna få hit de allra bästa. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 59

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Vi socialdemokrater tycker att det är bra att man kommer med en satsning på stadens personal och i det här fallet stadens chefer. Staden behöver vara en attraktiv arbetsgivare för att få hit de bästa cheferna.

Det är för exakt tio år sedan som den här fullmäktigeförsamlingen fattade beslutet att avskaffa förmånsbilar efter en motion från Centerpartiet. Samtliga partier var för det förslaget, utom Moderaterna. Det är inget nytt att Moderaterna driver en politik som gynnar dem som står överst på samhällstrappan, och de inte har mycket övers till miljöfrågor. Men numera kan vi alltså sortera in samtliga borgerliga partier i det facket.

Vi vill ha en tydlighet i lönesystemet där såväl politik som allmänhet enkelt ska kunna se vilka löner och ersättningar varje chef har. Att införa förmånsbilar är ett sätt att ge en löneförmån utöver den vanliga lönen. Det skapar otydlighet, och det ger otydliga signaler. Dessutom går det stick i stäv med trängselavgifter och de klimatförändringar som vi nu ser. Det handlar inte minst om ambitionen att minska koldioxid- och partikelutsläpp.

I finansborgarrådets förslag föreslås också att cheferna ska få en särskild pensionsrådgivning och ett försäkringskomplement. Vi vet allihop att det kan vara bra råddigt med pensionsförsäkringar, så det är ett sympatiskt förslag. Men den tjänsten borde naturligtvis erbjudas samtliga stadens anställda och inte bara cheferna. Majoriteten

väljer i stället att spara in på konsumentvägledning, som är den enda instans där vanligt folk kan få opartisk information och rådgivning om pensioner.

När det gäller förslaget om att upphandla en särskild företagshälsovård för stadens chefer måste jag ifrågasätta motivet. Skulle stadens företagshälsovård vara så dålig att cheferna behöver en egen, bättre och lite finare? Vore det då inte viktigare att se till att all stadens personal får en bra företagshälsovård? Vi socialdemokrater vill att alla ska få den företagshälsovård som man är i behov av – chef eller ej.

Det är ju fint att man lyfter bort borgarrådens rätt till förmånsbil, men det finns en tydlighet när man i det här ärendet faktiskt ser majoritetens syn på stadens anställda. Man satsar på cheferna. Men de som gör det verkliga jobbet, de som garanterar stadens service och kvalitet i det dagliga arbetet – i vården, omsorgen och skolan – ser vi inte att man har mycket till övers för. I det långa loppet är det ett mycket oklokt agerande. Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 60

C e c i l i a B r i n c k (m): Jag har några klarlägganden till Teres Lindberg: Ärendet handlar om chefssatsningar och inte om någonting annat. Då är det rätt naturligt att det är chefssatsningar det står om i texten. Det innebär inte att det inte är viktigt att satsa på andra personalkategorier också, men det handlar inte ärendet om.

Det är intressant att påminna fullmäktige om att under de föregående fyra åren, när ditt parti hade makten i den här kåken, gjorde ni inte ett skvatt när det gäller att satsa på chefer. Därför är ditt engagemang i frågan nu välkommet men något sent, skulle jag vilja säga.

Du verkar på något vis tro att Stockholms stad verkar i ett vakuum och att vi kan sätta vilka villkor vi vill och ändå få de chefer vi vill ha. Så är det inte! Vi konkurrerar med hela landet. Vi konkurrerar med offentlig sektor och med privat sektor om att få de bästa cheferna. Då måste man erbjuda attraktiva villkor. Så är det bara. Det spelar inte så stor roll om du gillar det eller inte, för det är så.

Anförande nr 61

T e r e s L i n d b e r g (s): Cecilia! Man blir lite förvånad. Säger du då att nästa steg skulle vara att samtliga i stadens personal skulle få förmånsbil? Det skulle bli väldigt dyrt, inte minst när ni dessutom i ärendet säger att man till och med ska få spolarvätskan utbytt på stadens bekostnad. Det ska man slippa göra själv. Jag tycker att det är skandalöst, till och med. Det vore ju mycket välkommet, men jag har svårt att se hur ni ska få budgeten att gå ihop i så fall.

Anförande nr 62

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Teres Lindberg! Jag vet att din bakgrund är facklig, men jag trodde ändå inte att du skulle så långt att du sade att chefer inte gjorde något riktigt jobb.

Anförande nr 63

T e r e s L i n d b e r g (s): Jag sade inte att de inte gjorde ett riktigt jobb. Jag sade att det är de människor som finns längst ned i hierarkin som faktiskt är garanten för att stadens medborgare ska få den bästa välfärden. Jag inledde också med att säga att i det sammanhanget är cheferna viktiga. Vi tycker att det är bra att man satsar på cheferna.

Men jag tycker att detta att ha en särskild företagshälsovård för chefer talar för att ni måste tycka att företagshälsovården för samtliga stadens anställda är så pass dålig att cheferna måste ha en särskild. Det tycker jag är beklämmande, för det är andra insatser man behöver göra. Jag sade också att de pensionsrådgivningar som ska till ska vara för alla och att jag inte tror att förmånsbilar är ett avgörande sätt för att få hit bra chefer. Det handlar om andra saker. Många av dem finns med i ärendet, och det tycker vi är bra.

Anförande nr 64

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Teres! Jag beklagar att du inte har insett vikten av att ha chefer som anger en ton ute på våra arbetsplatser. Jag menar att ledarskapet är A och O. Det påverkar hela arbetsplatsen, ända längst ut i det yttersta ledet.

Det är intressant att du uttrycker dig på det sätt som du gjorde. Du får ta del av protokollet om du inte tror att du sade det vi hörde att du sade.

Även om ärendet handlar om chefssatsningar kan jag också informera om att den pensionsservice som vi nu har startat för stadens anställda har blivit väldigt väl mottagen. Den kommer att ges nu i den ena omgången efter den andra. Den första är redan på gång. Stadens anställda får alltså också ta del av satsningarna, men just nu är det chefssatsningar vi diskuterar.

Anförande nr 65

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande och Ewa Samuelsson! Jag ser fram emot den dag ni erbjuder samtliga 45 000 anställda i staden förmånsbilar.

Jag uttryckte mig inte alls på det sättet. Jag sade, och jag säger det igen, att ärendet är bra i de delar som handlar om kompetensutveckling. Vi vill att staden ska vara en bra arbetsgivare även för cheferna. Annars får vi inte hit cheferna. Där är vi helt överens. Men jag tror inte att förmånsbilar och en särskild företagshälsovård som skulle vara någonting annat än den de andra får kan vara den avgörande delen. Det finns så mycket annat, och mycket av det finns med i den här satsningen.

Anförande nr 66

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Herr ordförande! Ibland lider oppositionen lite brist på argument. Det kan man säga efter att ha hört Teres Lindberg här.

Vi har ett ärende i dag som handlar om satsning på chefer. Vi ska satsa 10 miljoner för att få folk som kan leda verksamheten. Att leda verksamheten handlar mycket om att kunna motivera medarbetare – de som står i frontlinjen i barnomsorgen, i

äldreomsorgen och i skolan – att orka ta sitt ansvar och möta alla de krav som vi har i ett svårt och dynamiskt samhälle.

Att vara chef handlar om att ha lust att leda verksamheter och att motivera personal. Det är därför förvånansvärt att Socialdemokraterna går till attack mot en liten, liten del av ett så här stort program. Men det är också skönt att veta att vi är överens i den stora satsningen.

Det handlar om att satsa på unga människor som vill bli chefer och vara med i vår verksamhet när det gäller att utveckla den kommunala servicen. Det handlar om mentorskap. Det handlar om utvecklingsgrupper för chefer som redan har varit chefer i ett antal år i verksamheten.

Vi har, tycker jag, med dagens ärende ett fantastiskt ambitiöst program för att skapa den moderna chefsrollen och en modern organisation precis som vi hade under förra mandatperioden med de satsningar vi ville göra då med chefskörkort och så vidare. Jag har framför mig här alla de intressanta och givande broschyrer som vi har tagit fram för att motivera dem som är satta att leda organisationen att våga ta steg.

Men det här handlar också om brainstorming och om att byta idéer. I chefssatsningen finns saker som frukostseminarier och föredragshållare om hur man bedriver verksamheter på andra ställen för att få lite benchmarking och lite know-how. Det finns en massa i detta.

Men då börjar ni tala om pensionsrådgivning och förmånsbilar. Det rör sig om ungefär 420 000 i denna satsning på 10 miljoner. Herr ordförande! Jag tycker att det visar att det förslag som jag yrkar bifall till, nämligen kommunstyrelsens förslag, är ett bra förslag där man vill ta till vara all den kompetens som finns hos stadens chefer. Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 67

T e r e s L i n d b e r g (s): Tack, Peter, för att du i avsaknad av föredragande borgarråd på ett bra sätt går igenom de delar som är bra i ärendet.

Du säger att jag har brist på argument. Den stora bristen tycker jag bland annat gäller motivet till att införa en särskild företagshälsovård. Jag hittar inte det i ärendet. Kan inte du förklara för mig varför stadens chefer skulle ha en särskild företagshälsovård och varför den vanliga företagshälsovården inte duger? Vad är det som är fel på den, och vad kan vi göra åt det problemet? Det skulle jag tycka vore bra om vi diskuterade här.

Anförande nr 68

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Kära Teres Lindberg! Eftersom det här handlar om förvaltningschefer och bolagsdirektörer är det stadsledningskontoret, som har ansvar och personalansvar för dessa chefer, som upphandlar detta. Det kan man inte göra på respektive nämnd. Så enkelt var det.

Anförande nr 69

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Det är ansvarsfullt och svårt att vara chef. Det är förstås en särskild utmaning att vara chef i en politisk organisation. Där måste man både följa politiska direktiv, hålla budget, vara en bra chef för personalen och möta medborgarna. I vår stad möter man också hela tiden nya omorganisationer, och under den här perioden stora nedskärningar som man måste hantera.

Därför är det bra med fortlöpande utbildningar och utvecklingsinsatser. Man måste också lära sig tillräckligt mycket om jämställdhet och diskriminering, till exempel. Sådana här utbildningsinsatser har pågått länge, men det är bra att de intensifieras.

Stockholm ska vara en modern och attraktiv arbetsgivare, heter det. Man kan undra vad det innebär. Det mest gammalmodiga man kan tänka sig är väl att ge cheferna tjänstebil! Det är att göra cheferna till dåliga förebilder. Man uppmuntrar till ökad biltrafik. Man motverkar stadens egna miljömål och man ökar gapet till de anställda. De allra flesta resor i Stockholm i dag kan man med fördel företa med kollektivtrafik. I nödfall kan man åka taxi om det behövs; det är mycket smidigare än egen bil.

Vänsterpartiet har i stället föreslagit att alla stadens anställda ska få SL-kort som löneförmån. Det har vi föreslagit i en motion. Det tycker vi är att vara en modern och attraktiv arbetsgivare som följer stadens miljömål.

Man kan konstatera att de högsta cheferna i dag i staden har löner som är fem eller sex gånger högre än medelinkomsten. Ännu större är gapet till de lägst avlönade kvinnorna. Vi har från Vänstern i många år och i alla sammanhang motsatt oss den löneutvecklingen. Det finns inget skäl att låta klyftorna växa ännu mer. Självfallet ska cheferna ha en bra lön, men den övre gränsen är nådd. Till det vill nu högeralliansen lägga ytterligare förmåner som privat företagshälsovård och pensionsrådgivning, som vi förstås tycker ska komma alla till del. Dessutom aviserar man olika tilläggsförsäkringar.

Vi undrar när det ska komma ett utvecklingsarbete för alla anställda. Vi tror att alla behöver påfyllning och möjlighet att reflektera över sin arbetsorganisation. Vi har bara sett en satsning på cheferna. Under vår period hade vi en unik satsning på alla anställda med kompetensfonden. Jag skulle vilja fråga när vi kommer att få ärendet om utvecklingsinsatser och satsningar på alla stadens anställda. I dag får de huvudsakligen budskapet att någon annan utförare skulle göra deras jobb bättre. Man har ju till och med kostat på ett särskilt kansli för att bli av med de anställda. Det tycker inte vi i Vänsterpartiet är att vara en modern och attraktiv arbetsgivare. Bifall till vår reservation!

Anförande nr 70

C e c i l i a B r i n c k (m): Ann Mari Engel! Stockholms stad har 45 000 anställda. Jag ser inte att det är en siffra som inom den närmaste framtiden kommer att minska signifikant oavsett vilken skräckpropaganda du och ditt parti sprider.

Du verkar bo i ungefär samma bubbla som Teres Lindberg, nämligen den bubbla där vi inte är beroende av någonting som händer utanför staden. Vi är inte beroende av några företeelser som vi inte styr över själva, tycks ni tro. Men så är det inte, som jag sade för en liten stund sedan.

Om det nu är så att chefer för att vilja jobba här efterfrågar vissa förmåner kan vi inte bara sätta oss på ... nu höll jag på att säga något fult som jag hade blivit åthutad av ordföranden för, så därför ska jag inte säga det. Vi kan inte bara sätta oss på vår stol och konstatera: Nej, så gör vi inte här i staden! Det blev en fattig metafor; det medger jag gärna. Men vad gör man inte för att bevara språkbruket i salen?

Vi måste anpassa oss till de krav som finns i världen utanför, på den offentliga marknaden och på den privata marknaden. Det är ganska självklart. Dessutom är det inte så att alla chefer ska erbjudas förmånsbil. Det ser du om du läser ärendet ordentligt. De ska erbjudas att växla lönehöjning mot förmånsbil, och det är en helt annan sak.

Anförande nr 71

A n n M a r i E n g e l (v): Vi får väl se, Cecilia, om det är skräckpropaganda från Vänstern att det kommer att bli färre anställda här i staden när era privatiseringar och nedskärningar har trätt i kraft. Du kan väl ändå inte förneka att ni har ett avknopningskansli.

Jag undrar vem det är som inte vill bli chef här i staden med de löner som finns om man inte får tjänstebil. Du säger att det inte riktigt är det som avses, utan att man kan växla förmån. Då förstår jag inte alls varför det behövs. De här cheferna har sådana löner att de har råd att skaffa sig bil om de anser att de behöver det. Det är totalt fel signal och fel förebild för alla stockholmare och anställda att just cheferna ska ha en tjänstebil när det inte behövs fler bilar i Stockholm. Det behövs färre bilar.

Anförande nr 72

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! En central person för verksamhetens kvalitet och utveckling är chefen. En verksamhet blir sällan bättre än sin chef. Därför är det bra chefer och ledare i Stockholms stad som är en garant för att staden ska kunna svara upp mot de krav som medborgarna i vår stad har rätt att ställa.

Inom nästan alla verksamheter kommer det under det närmaste årtiondet att ske en gigantisk generationsväxling. Stockholm behöver anställa många nya kompetenta medarbetare, och det är minsann inte bara i vår kommun som detta sker. Vi måste kunna hävda oss i konkurrensen om att få de allra bästa cheferna. Därför måste staden också utveckla arbetet med att bli en attraktiv arbetsgivare. Bra och kompetenta chefer brukar också ha den lilla egenheten att de lockar till sig bra medarbetare. Det gäller att tidigt identifiera unga ledarbegåvningar och behålla och utveckla erfarna chefer.

Men det är också nu som vi verkligen har möjlighet att se till att det blir en mångfald inom chefskåren. Medarbetare med utländsk bakgrund och kvinnor ska stimuleras till

chefsuppdrag. Det kommer att finnas ett helt batteri av åtgärder för utbildningsinsatser, kartläggning av förvaltningschefsrollen i utvecklingsgrupper, chefsseminarier, chefskörkort och chefssajt – listan är alldeles för lång för att man ska kunna nämna allt.

En kontinuerlig individuell och löpande utveckling är en av orsakerna till att man vill ha ett chefsjobb hos en speciell arbetsgivare. Andra komponenter är så klart lönen och eventuella förmåner. När vi söker och vill behålla de allra bästa cheferna är det självklart att de jämför med hur situationen ser ut på andra arbetsplatser. Just detta är oppositionen emot. Miljöpartiet tycker att det vore bättre om cheferna arbetade lite mindre – kortare tid. Socialdemokraterna tycker att cheferna ska gå eller åka taxi. Men det är klart; man ska väl inte bli förvånad över att Stockholms opposition särskilt vårdar ett lagrum, nämligen Jantelagen. Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 73

A n n M a r i E n g e l (v): Det är ett klassiskt borgerligt grepp att säga att man är avundsjuk när man pekar på de strukturella orättvisor och klasskillnader som finns här i staden. Jag tror att vi är överens om att staden ska vara en attraktiv arbetsgivare. Men vi är inte överens om vad det innebär att vara en attraktiv arbetsgivare.

Jag tror att många av alla de unga människor som ska kunna utvecklas till goda chefer skulle föredra till exempel en flexibel arbetstid och möjlighet till kortare arbetstid under småbarnsåren. De uppskattar andra värden i livet än att bara sitta i sin bil och släppa ut avgaser. Jag tror faktiskt att ni underskattar alla de unga människor som skulle vilja bli chefer i den här staden och leda den viktiga verksamhet vi har.

Anförande nr 74

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ann Mari Engel! Jag tror att du och Teres Lindberg kan vara med i samma klubb. Nu har du just sagt att det enda chefer gör är att sitta i sina bilar och släppa ut avgaser. Du tycker att det är ännu värre om man sitter i en bil som man har växlat mot lön. Vad du anser om chefer får stå för dig.

Trots allt gynnas de som jobbar allra bäst av att ha en bra chef. Det är också så man kan växa och kanske själv bli chef en gång.

Anförande nr 75

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Den som har fått prova på att vara chef vet att det är det mest fantastiska som man kan uppleva i många fall. Men det är också det mest ensamma som man kan uppleva i många fall. Det är just därför det är så viktigt att staden tar ett stort ansvar för sina chefer. De ska se till att ensamheten inte utvecklas till någonting negativt för hela arbetsplatsen utan att man tillsammans med andra chefer och med mentorer får möjlighet att diskutera saker som händer ute på arbetsplatsen.

Därför måste jag säga att det inte är med så liten stolthet som vi nu kan gå ut och presentera de chefssatsningar som vi gör här i staden. Det är ett helt batteri med olika sorters stöd för cheferna som de kan välja emellan. Det handlar om allt ifrån att sitta i

grupper tillsammans och att träffa enskilda mentorer till att få möjlighet till hjälp från företagshälsovården.

Det handlar om allt ifrån början. De som ska bli chefer måste få möjlighet att utvecklas som chefer. De får starta upp med att ta ett chefskörkort. Några grupper har redan börjat med det, och fler är på gång. Ni ska veta att intresset är stort från dessa nya chefer ute i våra verksamheter. Det skapar en trygghet att veta vilken organisation man tillhör och vad som förväntas utifrån chefskapet. Det skapar också en trygghet att man ser dem runtomkring sig som kommer att finnas där under arbetet framöver.

Det handlar också om att utvecklas som chef. Då kan man i det samarbetet stötta och hjälpa varandra för att kunna gå vidare så att arbetsplatserna ska ha glädje av det. Jag upprepar igen: En chef anger tonen på en arbetsplats. Det handlar om allt ifrån klimatet – vad som är tillåtet och hur man hanterar varandra – till hur man arbetar ute på en förskola med barn och föräldrar, i äldreomsorgen med de äldre och med personalen sinsemellan. Det betyder oerhört mycket vilket klimat man skapar.

Jag förstår inte att man gör så stor sak av företagshälsovården. Det är väl inte så konstigt att en chef har möjlighet att träffa företagshälsovård som inte i samtalet före kanske har talat med någon anställd på den egna arbetsplatsen? Det är väl inte ett dugg konstigt? Alla erbjuds företagshälsovård. Båda parter, de anställda och cheferna, erbjuds företagshälsovård fast på olika håll. Jag fattar inte att det är så svårt att ta till sig. Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 76

A n n M a r i E n g e l (v): Ewa! Den där chefen kanske skulle vara lite mindre ensam om han åkte mer kollektivt.

Det handlar om det här med att ange tonen. Du säger – helt riktigt – att chefen anger tonen för sina anställda. Det är just därför tjänstebilen är en så viktig symbolfråga. Om man på allvar vill förändra miljön här i staden måste man faktiskt se till att cheferna anger tonen på rätt sätt och inte på ett gammalmodigt sätt som de flesta har övergivit vid det här laget.

Jag vill betona att vi stöder de flesta av utvecklingsinsatserna. Det är många viktiga insatser som behöver göras för cheferna. Men vi tar avstånd från de extra förmånerna som gör att det bara skapas ytterligare ett stort gap till de anställda. Det tror vi inte gynnar klimatet på arbetsplatsen ett dugg.

Anförande nr 77

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Först och främst verkar inte ni på den där sidan ha fattat att de bilar vi talar om är miljöbilar, och ingenting annat. Jag vet inte om cheferna skulle må bättre av att sitta i kollektivtrafiken och diskutera hur de ska bli bättre chefer. Jag tror inte att staden skulle ha så stor glädje av det.

Anförande nr 78

T e r e s L i n d b e r g (s): Jag blir så konfunderad. Jag kan inte förstå på vilket sätt man blir en bättre chef därför att man har förmånsbil. Jag får inte ihop det.

Jag är också fundersam på hur ni tänker på det här med kostnadsberäkningar. Hur mycket lön är det man ska avstå för att få förmånsbil? 1997, när vi avskaffade förmånsbilarna, köpte man ut dem. Då fick man 3 000 i påslag när man gick med på att avsäga sig sin förmånsbil eller inte förlänga avtalet. Ändå uppskattades värdet till 7 000 kronor i månaden. Det var vad det var värt. Hur mycket är det man ska avstå nu? Det här är tio år sedan. Hur mycket är det man ska avstå i löneförhöjningar? Jag har svårt att se vad det handlar om. Det borde kanske vara 14 000–15 000 i dag eftersom en bil kostar ungefär dubbelt så mycket i förhållande till hur det var för tio år sedan. Hur mycket löneförhöjningar ska chefer ha för att de ska ha råd med förmånsbil i så fall?

Anförande nr 79

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ni hänger upp er på det här. Men cheferna har talat om att de i lönediskussioner och löneförhandlingar skulle vilja ha med en diskussion om möjligheten att få en miljöbil som förmånsbil. Det har vi tagit till oss och sagt: Okej, det kan finnas med, men naturligtvis finns det en kostnad också.

Du kan läsa innantill i ärendet, Teres. Det står att förmånsbil är jämställd med andra lönekostnader. En uppskattad kostnad för förmånsbil är cirka 60 000 kronor exklusive moms och arbetsgivaravgift per år och bil. Kostnaden belastar respektive förvaltning, skola och budget.

Anförande nr 80

M a t s L i n d q v i s t (mp): Herr ordförande, kommunfullmäktigeledamöter och åhörare! Vi i Miljöpartiet tycker att satsningar på chefernas utvecklingsinsatser är bra. Men vi har svårt att tänka oss de olika förmåner som man beskriver. Vi anser att om man kan bli en välbetald chef i Stockholms stad har man både råd och klokhet nog att kunna välja de här sakerna själv. Om man vill skaffa en bra miljöbil är det jättebra att man gör det. Man kan också själv välja om man vill ha en viss sorts sjukvård. Det har man faktiskt råd med.

Jag förstår inte riktigt det här med förmånsbil. Vad händer med en chef som inte har körkort? Han behöver kanske en förmånschaufför. Det är väl en viss statuspryl att kunna säga att man har förmånsbil. Men tänk om någon chef säger: Jag vill ha en motorcykel! Får han det då? Det finns faktiskt miljövänliga motorcyklar i dag. Det borde också vara fullt möjligt.

Det här låter faktiskt ganska gammaldags, som flera andra talare har sagt. Det låter som att man tror att det här är vad en bra chef behöver i dag. Men jag kan inte se något som helst föredömligt med en chef som tycker att han har behov av en tjänstebil på det sättet – som ett egenvärde. Det kan ju finnas särskilda skäl. Chefen kanske måste släpa med sig tegelsten så att han behöver en skåpbil som förmånsbil eller något sådant. Ja visst – då kan det vara motiverat. Men man ska inte ha en förmånsbil bara för förmånsbilens egen skull. Vad är poängen med det?

Det här är så gammaldags. Ni behöver titta lite på olika storföretag och se hur deras chefer har det i dag. Titta på Tyskland och Holland, till exempel! Har chefer förmånsbilar överallt, eller börjar man inte gå ifrån det i dag? De mest framgångsrika chefer jag har träffat brukar cykla eller hitta på andra bra saker att ta sig fram med därför att de är framåt och tar ansvar för helheten och miljön. Stöd Miljöpartiets reservation!

Anförande nr 81

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag börjar undra vilken verklighet ni lever i egentligen. Det är ett väldigt vanligt system som vi pratar om här. Det finns i nästan hela näringslivet. Man har möjligheter att välja bort en del av lönen för att få en förmånsbil i stället. Det är inte speciellt komplicerat.

Om det nu är så omodernt och gammaldags som Mats Lindqvist säger och att man inte vill ha någon bil – vad är då problemet? Då får man ju fulla lönen precis som man skulle ha fått annars också. Om man däremot vill ha en förmånsbil och tycker att det är en bra idé så får man en lägre kontantutbetalning som relaterar till den förmån som bilen utgör. Det är väl inte speciellt komplicerat? Detta är modernt i allra högsta grad, skulle jag vilja säga.

Anförande nr 82

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande och fullmäktige! Det är några saker i det här ärendet som jag tycker är lite tråkiga rent formellt. Det känns märkligt att diskutera den här typen av ärenden när vi inte är eniga utan att föredragande borgarråd är här. Det är naturligt att man kan missa ett och annat möte, och jag är säker på att det finns goda skäl. Men jag tycker någonstans att det borde vara rimligt att bordlägga sådana här svåra och viktiga ärenden där vi är oense tills det föredragande borgarrådet är med.

Personligen tycker jag att det är tråkigt att vi är i situationen där vi är oense om den här typen av ärende. Det blir närmast lite lustigt när Peter Lundén-Welden säger att s väljer att gå till attack. Jag får lite grann samma vibbar som när jag var i Rågsvedsskolan i dag och hörde en historia om en kille som skulle förklara ett färskt ärr som han hade fått i ansiktet. Han sade: Först slog ingen. Sedan slog jag.

Någonstans börjar tydligen allting med att oppositionen slår tillbaka. Det måste rimligen vara majoritetens ansvar att få ihop det. Jag tycker att det är tråkigt att vi inte kan vara eniga i frågan. Ibland går det inte, och visst har vi också misslyckats med att få till ärenden där vi borde kunna vara eniga. Men min bedömning är att det hade gått i det här ärendet om ni hade velat och om ni hade ansträngt er lite mer.

Samma lite märkliga retorik hör jag från Cecilia Brinck när hon säger att vi inte gjorde någonting eller att vi inte gillar chefer. Det är självklart att chefer är strategiskt viktiga att satsa på också för oss. Det är strategiskt viktigt att ha bra chefer som har bra förutsättningar för att vara chef. Det är närmast en självklarhet. Om man har dåliga förutsättningar för chefskapet drabbar det all personal i kommunen – om man nu bara skulle välja att värna all annan personal – med sämre arbetsmiljö och högre sjuktal. Därför gjordes en stor satsning på chefer under förra mandatperioden

som vi var överens om och som, vilket man ser om man läser ärendet, nu till stora delar fortsätter. Det är naturligtvis bra med mentorerna, chefskörkort, unga chefer med mera.

Personligen saknar jag dock ledarskapsdagen, det vill säga den storsamling med chefer som vi genomförde. Jag hoppas att ni tänker fortsätta med den trots att den inte finns i materialet. Jag har i alla fall inte hittat den där. Jag tycker att den var positiv, och det var ett bra sätt att skapa en anda för staden. Bifall s-yrkandet!

Anförande nr 83

C e c i l i a B r i n c k (m): Det handlar om två saker. Föredragande borgarråd blev sjuk i eftermiddags. Man måste få lov att bli sjuk utan att hela den demokratiska processen för den sakens skull måste stoppa. Roger Mogert säger också att det hade gått att uppnå enighet. Det är klart att det hade – om vi hade gått med på ert förslag.

Anförande nr 84

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Som jag sade är jag säker på att det finns goda orsaker till att det föredragande borgarrådet inte är här. Jag tycker dock att man bör bordlägga den här typen av ärenden från majoritetens sida om inte föredragande borgarråd kan vara med, om det inte är extremt bråttom. Och det kan jag inte se att det är i den här frågan.

Det var en alldeles utmärkt idé att ni skulle börja gå med på våra förslag för att vi ska bli överens. Det tycker jag lät riktigt trevligt. Jag tycker att ni ska fundera på det. Skämt åsido är det naturligtvis så att man måste ge och ta; det förstår jag också. Men jag har inte upplevt att det har funnits någon ambition från er sida att bli överens, tyvärr.

Anförande nr 85

E i e H e r l i t z (mp): Herr ordförande, fullmäktige! Bilen har många nackdelar. Det är inte bara det här med avgaserna. Om vi kör bilarna på miljövänliga bränslen, till exempel alkohol, kommer framställningen av dessa i konkurrens med framställning av mat, som är en bristvara globalt sett. Bilen binder också mycket resurser. Om det ska vara en förmånsbil som står stilla mycket av sin tid har man lagt beslag på en del resurser i världen som står där till ingen nytta. Det blir också kväveföroreningar. Bilarna sliter på vägbanan och dammar upp en massa partiklar som kan ge cancer.

Även om det handlar om miljöbilar tycker jag inte att det ska finnas några förmånsbilar. Jag skulle i stället föreslå att cheferna får en cykel – en bra förmånscykel! Många kanske säger att en del är äldre och inte orkar cykla. Därför föreslår jag att de ska ha en modern cykel med elhjälpmotor som man kan ta hjälp av i uppförsbackarna. Annars cyklar man normalt, i nedförsbackar och på rak väg.

Det finns ytterligare en fördel med detta, nämligen att folk får motion. Motionen gör att chefen blir mer alert och säkert en bättre chef. Jag tycker att detta är ett mycket bra alternativ. En cykel, eventuellt med elhjälpmotor, är bra – men ingen förmånsbil!

Anförande nr 86

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill egentligen inte förlänga debatten. Däremot har jag med avsaknad inte sett Centerpartiet här uppe. När man tittar i det förslag som föreligger från kommunstyrelsen kan jag bara tolka det som att Centerpartiet helt ställer upp på majoritetens förslag.

Jag skulle ändå för Centerpartiets skull vilja citera inledningen till den motion som partiet skrev 1995 och som också var det beslutsunderlag som fullmäktige avskaffade förmånsbilarna på. Så här börjar motionen: Systemet med förmånsbilar är en viktig orsak till trafik- och miljöproblemen i Stockholm. Faktorer som förändrade bensinpriser eller vägtullar, vilka påverkar andra bilisters ekonomi, berör inte dem som har förmånsbil. Den som disponerar en förmånsbil saknar i allmänhet rörliga kostnader för bilåkandet och har därför inga eller mycket svaga ekonomiska motiv för att avstå från att köra bil.

Vad tycker Centern i dag? Det vore ganska intressant att höra.

Anförande nr 87

P e r A n k e r s j ö (c): Det var lite svårt att ducka för det där, om man säger så. Tack för informationen om vad som stod i vår motion för 12–13 år sedan! Jag var inte med och skrev den själv; jag var aktiv i Vaxholms kommun vid det tillfället. Jag hade säkert skrivit under motionen annars. Jag var då ganska oroad över trafikutvecklingen i Stockholm. Nu är jag lite mindre oroad eftersom tekniken har gått framåt så pass mycket med miljöbilarna. Jag tycker att miljöbilar är någonting som man ska gynna, vilket förslaget faktiskt gör. Det kan knappast komma som någon nyhet för Teres Lindberg och andra i fullmäktige att vi tycker så. Det brukar jag stå och säga här på vart och vartannat möte.

Vi har en process i vårt parti där vi förnyar politiken successivt. Det är någonting som ni kanske också har ambitionen att göra. Jag önskar er lycka till i det avseendet.

Anförande nr 88

T e r e s L i n d b e r g (s): Man får väl ändå tacka Per för svaret. Men om man fortsätter att läsa i motionen ser man att ni redan då uttrycker en oro för både koloxid, kväveoxid, sot, svaveloxid, partikelhalter och så vidare. Det är sant att det här är miljöbilar. Men det stora problemet för utsläppen är den stillastående trafiken. Vare sig det är miljöbilar eller inte vet vi inte vad man stoppar i tanken, men varje bil – oavsett vad den har i tanken – leder till att det är fler bilar som står stilla och puttrar ut avgaser. Även om det är en miljöbil kommer den också att vara med och bidra till de stora partikelproblem som vi har i staden. Det är framför allt däckens som drar upp partiklarna från gatan, och ingenting annat.

Det känns lite tråkigt att ni har svängt i den här frågan. Någonstans har vi i alla fall en förhoppning om att ni är den borgerliga miljöprofilen. Det är tråkigt att se det här. Det är synd.

*§ 14 Bildande av helägt dotterbolag till AB Stokab (S:t Erik Kom AB)
Hemställan från Stockholms Stadshus AB (utl. 2007:127)*

Anförande nr 89

S e b a s t i a n C e d e r s c h i ö l d (m): Herr ordförande! Bakgrunden till detta förslag är det arbete som har pågått i flera år med att förbättra Stokabs arbetsrutiner och den interna organisationen för att ha en tydlig och transparent kommunikation gentemot den marknad som Stokab verkar på. Tydligheten är särskilt viktig dels för att skapa en trygghet hos operatörer och andra av Stokabs kunder, dels för att Stockholms stads verksamheter som är Sankt Erik Koms uppdragsgivare ska veta vem som är ansvarig och vem som servar deras IT-system.

Det har förts en hel del diskussion om Stokabs roll på marknaden. Det är därför angeläget att förtydliga att inga korssubventioner eller liknande saker förekommer och att skapa ett verktyg för det. Om man inte kan skilja på Sant Erik Kom och Stokabs fiberaffär kommer det i förlängningen att leda till problem för Stokabs verksamhet och även för Sankt Erik Kom när det gäller att utveckla de tjänster och produkter som man har.

Syftet med förslaget är också att skapa en samhällsekonomisk effektivitet. Om man inte har ett förtroende för Stokabs verksamhet är risken stor att operatörerna kommer att börja gräva i gatan själva. Hela syftet med vår verksamhet är att samförlägga och att undvika den typen av onödiga grävningar med allt vad det innebär för privatpersoner.

I ett led att förbättra tillgången på IT-infrastruktur och IT-användning inom staden vill jag se detta förslag. Som ordförande i Stokab ser jag detta som en nödvändig del och en positiv utveckling av organisationsstrukturen för den fiberverksamhet som Stockholms stad bedriver totalt sett. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 90

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Vi har inga invändningar mot förslaget. Det verkar vettigt att göra den här renodlingen. Jag vill bara på förekommen anledning fråga om detta är ett steg i riktning mot att sälja den här delen av verksamheten till ett privat företag. Jag skulle gärna vilja ha ett lugnande besked på den punkten.

Anförande nr 91

S e b a s t i a n C e d e r s c h i ö l d (m): Nej, det är det inte. Oavsett vem som ska äga och driva Stokab måste man ha en tydlighet. Om staden ska äga Stokab är detta snarare en förutsättning för att i längden kunna göra det. Annars har vi alltid potentiella rättsprocesser om korssubvention hängande över oss.

Anförande nr 92

A n n M a r i E n g e l (v): Jag tackar för det. Jag är glad att det finns någon del av stadens verksamhet som vi får ha kvar.

*§ 15 Genomförande av Stockholms stads informationstekniska plattform,
August block 1 (utl. 2007:128)*

Anförande nr 93

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Ärendet gäller ett IT-projekt som sannolikt en gång i tiden startade den 7 januari. Jag vill informera fullmäktige att det finns en benägenhet bland IT-projektledare att döpa projekt efter namnsdagsbarn på startdagen. August har namnsdag den 7 januari – bara för att klara ut namnfrågan.

Med detta sagt är frågan varför det här behöver göras. Dels är det en viktig konkretisering av det tidigare beslutet i den här församlingen att göra en offensiv satsning med 650 miljoner kronor på att utveckla medborgarservicen, effektivisera verksamheten och öka valfriheten. Med det här ärendet ska vi bygga klart den infrastruktur som ska ligga till grund för de olika e-tjänsterna.

Ordförande! Jag noterar en glädjande enighet när det gäller den här viktiga satsningen. Jag vill kort kommentera de två särskilda uttalandena, som tar upp viktiga frågor, i Miljöpartiets och Vänsterpartiet yttranden.

Det är helt rätt som Miljöpartiet skriver; det finns människor som inte använder IT-verktygen. Därför är det viktigt att staden fortsätter att bedriva ett arbete även med andra teknikfamiljer och de andra utvecklingsprojekt som pågår, till exempel samhällstjänster via tv i Hässelby-Vällingby. Alla har inte dator, men nästan alla har tv. Det gäller även mobila tjänster i Kista. Även mobilpenetrationen är högre än pc:ns.

När det gäller Vänsterns yttrande kan vi bara beklaga att det kommunala handikapprådet inte fick möjlighet att slutbehandla ärendet. Medlemmar har deltagit i olika delprojekt, men självfallet borde det ha skett en slutbehandling även i det kommunala handikapprådet. Vi beklagar felhanteringen. Ordföranden i det kommunala handikapprådet har lovat att den inte ska upprepas. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

*§ 16 Införande av kundvalssystem för vård- och omsorgsboenden inom äldreomsorgen
Minoritetsåterremiss från kommunfullmäktige den 1 oktober 2007 (utl. 2007:129)*

Anförande nr 94

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Nu kan man väl säga att ärendet är ännu mer genomarbetat än det var när vi fick minoritetsåterremissen för några veckor sedan. Jag hoppas att ni är nöjda med de svar som ni nu har fått på alla enskilda frågor.

Det är naturligtvis väldigt roligt att vi nu kan stå här och berätta om ett ärende där den äldre sätts i centrum. Den äldre får nu möjlighet att påverka också när man är i ett läge där man behöver vård och omsorg. Låt oss först stanna lite vid medborgarperspektivet. Det handlar i första hand om en större lyhördhet för den enskilda äldre. Det handlar också om en ökad valfrihet. Tillgängligheten ökar med fler utförare, och kvaliteten påverkas naturligtvis också när vi får konkurrera med varandra i olika sammanhang. Det nya är att man ska konkurrera med kvalitet. Det är inte längre lägsta pris man är ute efter, utan det är konkurrens med kvalitet. Alla blir erbjudna samma ersättningsnivåer – de olika som vi har tagit fram och som kommer i ett annat ärende.

Det är intressant att man ännu mer utifrån den äldre i centrum kan tillgodose de olika behov som de äldre har genom att vi kan ge en mer differentierad vård i och med att olika utförare kan erbjuda olika inriktningar. Vi ökar mångfalden av utförare, och det påverkar också. Man är intresserad av att fördjupa sig i olika delar. Här har vi valt att föreslå olika profiler som handlar om mer specifika saker. Det kan till exempel vara Parkinson, stroke eller andra behov av demenshjälp ute på våra olika boenden.

Det handlar också om olika inriktningar. Det kan vara så många olika – språkliga, utifrån etnicitet, kulturella, religiösa, att man vill jobba på ett speciellt sätt med anhöriga och så vidare. Jag tror att kreativiteten är stor ute bland dem som kommer att finnas med när vi gör förfrågningsunderlaget och skickar ut det. Vi är spända på att se vad som kan komma fram i de svar som kommer när upphandlingen sätter i gång.

Vi ser också större påverkansmöjligheter för den enskilda äldre. I och med att man kan välja ett boende finns naturligtvis också möjligheten att välja bort om man inte är nöjd. Det är också en trygghetskänsla hos den enskilde att man kan påverka på det sättet. Det borde också sporra. Det borde verkligen sporra de enskilda utförarna att se till att de gör det absolut bästa.

För kommunens del är det också positivt att vi får en högre kvalitet genom de olika verksamheterna och genom att man hittar på nya lösningar i olika utförares regi. Vi ser att nya marknader kommer när man bryter upp monopol. Det påverkar hela situationen också inom äldreomsorgen. Vi har sett möjligheten till ökad effektivitet och att man faktiskt kan påverka kostnaderna, men det handlar inte om att utförarna ska köpas till ett lägre pris i detta fall. Priset är detsamma; det vill jag understryka.

När det gäller de anställda är det positivt med många olika utförare. De kan välja arbetsgivare. Det påverkar lönebilden. Det är intressant att vi också från flera olika fackförbund har hört hur man lyfter fram det positiva i att det finns flera utförare. Kommunal har till exempel sagt i sammanhang som gäller sjukhus att privata sjukhus kan utgöra ett komplement till de offentliga och bidra till att stärka den svenska sjukvården. De kan tillföra kompetens som rätt utnyttjad ökar produktiviteten och ger medborgarna mer vård för skattepengarna.

Så tror vi att det ska kunna bli också inom äldreomsorgen. Det ska bli en utökad möjlighet till bättre kvalitet. Vi ser också att löneutvecklingen påverkas när det är flera olika arbetsgivare.

Vi ser även att det blir fler företag. Vi ser möjligheten till att få fler kvinnliga företagare. Vi vet att många chefer inom äldreomsorgen är kvinnor. Det är oerhört positivt om det kan bli fler genom det arbete som vi nu gör med kundvalsmodellen. Vi tror att det faktiskt påverkar tillväxten och att det på sikt kommer att kunna skapas fler jobb utifrån dessa olika inriktningar.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Med anledning av ett paper med förslag till beslut som ligger på bordet här angående meddelarskydd skulle jag också vilja säga att det är någonting som har utretts i Regeringskansliet vid flera olika tillfällen. Man har inte kunnat komma fram till någon lösning ännu. Vi har också skrivningar i kommunallagen som gör det lite problematiskt att ta ställning till ett sådant förslag till beslut i dag. Vi får nog avvakta de utredningar som görs.

Anförande nr 95

J o n a s E k l u n d (mp): Jag ska inte beröra det som Ewa Samuelsson har sagt i huvudsak. Det kommer Eivor Karlsson att tala om alldeles strax.

Jag ska ta upp Miljöpartiets förslag att man i avtalet med privata utförare ska skriva att de ska tillerkänna de anställda meddelarskydd. Detta är någonting som man sedan en tid använder i landstinget i Gävleborg. Det fungerar bra. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd har också valt att skriva in det i avtal när man upphandlar Enskede nya servicehus. Det är alltså ingenting helt nytt.

Det ligger verkligen i kommunens intresse att man har insyn i verksamheterna. Jag ser inga problem i kommunallagen heller. Det som man inte har valt att göra från regeringens sida är att lagstifta om det. Vi kan hoppas att det kommer snart, men det är en annan sak.

Anförande nr 96

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Nej, det är absolut inte någonting helt nytt. Det har tvärtom utretts flera gånger tidigare och inte bara nu genom den nya regeringen. Man kan lyfta fram det som redan står i kommunallagen om att staden i sina entreprenadavtal ska införa klausuler som ger staden rätt att begära ut material från entreprenören som i sin tur kan vara intressant för medborgarna att ta del av.

Jag kan inte förstå de privata verksamheter som inte skulle ha meddelarskyddet. Man gör sig ju själv en björntjänst om man inte ser till att det är tydligt utan att vi för den skull går in och skriver in det.

Anförande nr 97

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Nu går vi vidare. Förra gången vi borgerliga politiker satt i majoritet här i staden införde vi valfrihet inom hemtjänsten. Det har visat sig vara väldigt uppskattat bland äldre stockholmare och stockholmare över huvud taget. Bara möjligheten att kunna välja tycker vi ska vara självklar i vilken ålder man än är naturligtvis.

I dag kommer äntligen valfriheten i boendet för äldre upp. Det är någonting som vi har gått till val på. Nu står vi här och har fått upp frågan i kommunfullmäktige. Det känns väldigt bra. Det som är sorgligt är att man inte som äldre har kunnat ha ett självbestämmande tidigare. Det borde sannerligen vara självklart. Vi har sett hur det har varit under de senaste åren. Det är många äldre som har suttit i stadsdelsarrest. De har velat flytta till en annan del av staden men har blivit nekade det av ekonomiska skäl. När vi nu inför det här valfrihetssystemet ska inte det vara möjligt. Självklart ska man som äldre själv välja var man vill bo.

Det är annat som också är väldigt bra med det förslag som föreligger. Det gynnar en kvalitetsutveckling. Man ska kunna välja olika inriktning, och det ska finnas en mångfald bland boenden.

Vi håller också på att göra en utredning och en kartläggning av de äldres behov och önskemål om boenden där de verkligen vill bo. Vi ska ta reda på hur det verkligen ser ut. Med den stora avveckling och omvandling av boenden som vi har sett de senaste åren, utan att egentligen veta vad vi pratar om, tycker vi att det är väldigt viktigt att ta fram det här.

Vi lägger också in i det här förslaget att det ska vara möjligt att kunna ställa sig i kö. Man kanske jättegärna vill bo i ett speciellt boende. Då ska man kunna stå i kö där även om det är fullt just nu. Det är också väldigt viktigt i den här valfrihetsrevolutionen. Vi måste utgå från varje människa på ett helt annat sätt. Vi ska utgå från självbestämmande, respekt och integritet för varje människa. Gör vi inte det kommer vi aldrig att lyckas ge en god vård till våra äldre, och styra våra liv måste vi naturligtvis kunna.

Jag skulle hellre vilja se ett annat system, med certifiering eller auktorisation, som vi kallar det. Det systemet är mycket bättre. Då slipper man de lite jobbiga upphandlingarna. Tyvärr är inte det juridiskt möjligt i dag. Men vi i alliansen kommer att uppvakta regeringen för att skynda på så att vi kan få det systemet här i Stockholm, förhoppningsvis så snart som möjligt.

Jag vill också understryka det som redan har sagts, här är det kvalitet vi konkurrerar med. Det är väldigt viktigt att understryka det, för vi vill ge de äldre en god kvalitet och deras självklara rätt till självbestämmande. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 98

Berit Kruse (s): Fru ordförande, kommunfullmäktige och åhörare! Nej, tyvärr, Ewa Samuelsson, finns det fortfarande oklarheter. Det finns mycket som vi skulle kunna vara överens om, men det är väldigt mycket i tillvägagångssättet som har gått snett, tycker vi. Efter återremitteringen, begärd av oppositionen, kunde vi konstatera att frågorna och oklarheterna som var orsaken till återremissbeslutet den 1 oktober fortfarande finns kvar. Som vanligt lyssnar inte den moderatstyrda alliansen till de synpunkter som kommit fram i remissyttranden. Det är tråkigt och dessutom nonchalant mot de äldre.

Socialdemokraterna yrkar därför i detta skede avslag på det föreliggande förslaget och hänvisar till reservationen i kommunstyrelsen. Socialdemokraterna är positivt inställda till att äldre ska få välja vilket boende de ska få flytta till då behovet uppstår. Det är vi överens om. Vi anser att valfrihet ska gälla för de äldre. Det visade vi i de riktlinjer som vi tog fram förra mandatperioden.

Vi socialdemokrater vill att även servicehusen ska ingå i valmöjligheten. Det finns ingen anledning att exkludera dessa boenden i dagsläget. Men ni på högersidan säger nej och väntar på regeringens förslag om nya modeller, nya typer av boenden. När blir det klart? Det ena behöver inte utesluta det andra. Satsa på servicehusen fram till dess andra goda alternativ växer fram!

Det som ändå är helt avslöjande i er iver att konkurrensutsätta är att anbud vid upphandlingen inte konsekvent får lämnas av den egna regionen, det vill säga kommunen. Det är olyckligt eftersom det är där som kunskapen om kvaliteten finns och måste finnas. Kunskapen behövs vid uppföljningen. Kunskapen behövs för att utöva tillsyn. Det är vi förtroendevalda som ska stå till svars om kvaliteten sänks och lagar inte följs.

Nu förbereder stadsledningskontoret upphandlingen av 15 äldreboenden över staden. Stadsdelsnämnderna har fått yttra sig om detta. En del stadsdelar ska lämna eget kommunalt anbud, andra inte och så vidare. Så här ser det ut i dag.

Kundvalsmodellen fattas det beslut om i dag med många frågetecken. Nya riktlinjer är antagna. Nytt resursfördelningssystem är på remiss och inte klart. Budgeten för 2008 är knappt tilltagen och kommer inte ens att täcka löneutvecklingen. Vad blir kvar till kvalitetshöjningen? Budgetprognosen för 2007 visar stora underskott i 12 av de 14 stadsdelarnas äldreomsorg. Vi socialdemokrater anser att det är viktigt, till och med nödvändigt, att helhetsbilden finns och att alla beslutsunderlag är färdigberedda innan processen med eventuella upphandlingar och konkurrensutsättning av stadens äldreverksamheter påbörjas. Det framgår inte någonstans vilka konsekvenser dessa förändringar leder till och hur kostnadsdrivande förslagen beräknas bli.

Med det, ordförande, yrkar jag bifall till Socialdemokraternas reservation. Jag vill också att vi bifaller Miljöpartiets text om meddelarfriheten. Man kan utan vidare avtala in en sådan text. Det har gjorts i många år så jag förstår inte problemet och oron där, Ewa Samuelsson.

Anförande nr 99

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Jag tycker bara att det är märkligt att Socialdemokraterna hela tiden jobbar emot valfriheten. När vi införde valfrihet i hemtjänsten var ni emot det. När man sedan gjorde stora utredningar om detta och det visade sig vara en markant, mycket stor andel av stockholmarna som var för valfrihet gick ni med på det till slut. Nu jobbar ni emot när vi ska införa valfrihet inom boendet. Till slut kanske ni kommer med även här. Men man kan ju undra vad som hände förra mandatperioden på valfrihetens område och hur länge de äldre ska få vänta på att få välja sitt boende.

Anförande nr 100

Berit Kruse (s): Vi står också för valfrihet, Helen, och det deklarerade vi faktiskt 2006 i vårt förslag till riktlinjer som ni sedan tog tillbaka och gjorde till ert, med lite förändringar. Det är helt självklart att vi vill detta. Men vi ser inte att valet absolut blir bättre på grund av att man privatiserar ett antal boenden och gör små företag, så att säga. Det är inte där själva valet ligger. Valet ligger mellan goda äldreboenden med hög kvalitet.

Anförande nr 101

Borgarrådet Samuelsen (kd): Då måste vi ju ge flera utförare chansen så att det finns olika kvaliteter. Om det bara finns en och samma utförare kan man inte jämföra på samma sätt.

I Stockholms stad har vi 7 000 platser i egen regi, och vi har 2 000 platser på entreprenad. Jag är inte ett dugg orolig för att vi inte kommer att ha många platser i egen regi också framöver.

Anförande nr 102

Berit Kruse (s): Kvalitet för oss är faktiskt ett bra boende och inte vem som utför arbetet. Det är den stora skillnaden. För oss är det inte viktigt att det blir ett antal utförare som ni kallar mångfald i företagande. Det är den stora skillnaden. Det finns alltså ett antal otydligheter i detta ärende. Det är inte färdigberett. Det haltar. Det går inte i takt med övriga ärenden som är väldigt viktiga och utgör grunden för att det här ska kunna genomföras, till exempel resursfördelningssystemet.

Det är bra att det blir kvalitetsupphandling. Men vi vet inte hur pengarna räcker i det nya nivåsystemet med det beslut om resursfördelning som kommer. Det är fortfarande inte taget i fullmäktige. Vi kommer förmodligen att klubba igenom det här ärendet, men låt oss sedan se hur uppföljningen blir i våra tertialrapporter.

Anförande nr 103

Margareta Björk (m): Du hänvisar till en skrivning som ni hade 2006 när det gällde valfrihet i kundvalsmodellen för hemtjänsten. Det är möjligen så att ni socialdemokrater mognar ganska långsamt när det gäller valfrihetsfrågorna.

Sedan har du mage att hänvisa till det ni föreslog i valfrihetssystemet under förra mandatperioden. Jag vill bara påminna Socialdemokraterna om att den valfrihet som ni erbjöd våra äldre i Stockholm var att de skulle få välja servicehus. Det var det enda, inte ett ord om särskilda boenden. Dessutom skriver ni här att det finns brister i vårt förslag och att servicehusen inte får vara med. Jag skulle vilja fråga dig varför ni när ni tyckte att enda valfriheten var servicehus inte också kunde erbjuda valfrihet inom särskilda boendeformer. Nu verkar det vara tvärtom. Jag skulle gärna vilja ha en förklaring från Socialdemokraternas sida.

Anförande nr 104

B e r i t K r u s e (s): Det ska du få, Margareta Björk. Servicehusen var den heta potatisen förra mandatperioden från er sida. Ni skrek, gapade och gjorde stort väsen av att servicehusen lades ned. Vi har inte lagt ned alla servicehus. Servicehusen finns kvar. Jag kan säga att när man önskar servicehus har man faktiskt väldigt stora möjligheter att välja. Det tycker jag är en skillnad mot när man kanske har gått väldigt långt i sitt åldrande och har sjukdomar som gör att det är svårt att välja bland särskilda boenden.

Vi förespråkar nu, och jag säger det återigen, valfrihet på alla boenden. Men vi kan inte förstå varför ni exkluderar servicehusen, som det faktiskt är möjligt för folk att välja. Låt dem få sätta i gång och välja sina servicehusboenden och vänta inte in er regerings nya mellanboende. Det kan behöva diskuteras olika alternativa former. Det ställer jag gärna upp på att diskutera över blockgränsen. Men kom inte och säg att ni gör en bra grej när ni exkluderar servicehusen.

Anförande nr 105

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! De äldre måste naturligtvis stå i fokus om kundvalssystemet införs. Kvaliteten och inte priset måste vara avgörande vid upphandling, och för oss i Miljöpartiet är det viktigt att miljökrav och sociala krav införs vid upphandling. Avtalen ska även innehålla en antidiskrimineringsklausul av det slag som användes i alla avtal under förra mandatperioden men som nu är borttagna. Antidiskrimineringsklausulen säkerställer att aktörerna inte åsidosätter mänskliga rättigheter i sin personalpolitik, till exempel genom att ha en fungerande jämställdhetsplan.

Avtalstiderna som anges är alldeles för långa, tio år. Det kan hämma utvecklingen och försämra kvaliteten på verksamheten, som en stadsdelsnämnd skrev. Fem år bör vara en rimlig tid. Det bör också tydligt framgå att avtalet upphävs vid misskötsel.

Det är också oklart hur kösystemet ska utformas. Stadsdelsnämnderna får heller inte någon garanti för ökade resurser för att göra noggranna kvalitetsuppföljningar. Kommunal i Stockholms län anser att ramavtalsupphandlingar måste innehålla krav på kollektivavtal för personalen.

Servicehusen ingår inte i kundvalsmodellen. Där avvaktar man en statlig utredning. Det hade varit värdefullt om servicehusen hade funnits med i kundvalssystemet. Synpunkter från bland annat kommunstyrelsens pensionärsråd bör beaktas. Där säger man till exempel att valfriheten även måste innehålla kommunala alternativ. Vidare

skriver man att kommunalt driven verksamhet krävs för att bevara den kommunala kompetensen. Det kan ni läsa på s. 3333.

Det finns också en oro när det gäller personalen. Personaltätheten är viktig när det gäller att förhindra kvalitetsbrister inom äldreomsorgen. Tillräcklig personaltäthet såväl som fortbildning behövs. Kundvalsmodellen ger inte fler anställda. Där har ni inte varit tydliga.

Slutligen vill jag ta upp bristen på insyn när det gäller verksamhet driven av privata entreprenörer. Äldre sjuka kan inte alltid föra sin egen talan, därför är personalens meddelarfrihet och inte minst de anhörigas möjligheter till insyn viktig. Inom offentlig sektor råder meddelarfrihet. Där är det förbjudet att efterforska källan. På s. 3293 finns en rad frågor och svar, bland annat frågan om meddelarfriheten kommer att garanteras i avtal med privat boende. Svaret blir att staden hittills inte har avtalat in meddelarfriheten i verksamhetsavtal. Rättsläget är oklart, står det, och frågan är för närvarande under utredning på statlig nivå. Med tanke på de problem som tyvärr finns på en del äldreboenden är det viktigt att meddelarfriheten garanteras och även avtalas. Annars kan det bli godtyckligt. Det är inget lagbrott att skriva in avtal. Det borde vara en demokratisk självklarhet, inte minst när det gäller äldreomsorg.

Bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen! Dessutom har vi ett tilläggsförslag från Miljöpartiet om meddelarfrihet.

Anförande nr 106

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Först vill jag ge Miljöpartiet en eloge för att ni nu äntligen ha vänt och tycker att det är bra med en kundvalsmodell liksom att ni vill ha ett kvalitetsuppföljningssystem när det gäller särskilda boendeformer. Under förra mandatperioden var det faktiskt så att ni endast ville ha ett sådant system när det gällde byggandet, men inte när det gällde särskilda boendeformer. Det är bra att ni har tagit ert förnuft till fånga.

Men jag måste få fråga om en detalj i Miljöpartiets reservation som jag blir lite konfunderad över. Ni skriver i er reservation att "särskilt bör kravet på att leverantören använder odubbade däck införas". Jag skulle vilja veta vid vilket tillfälle detta krävs. Vad är det som gäller? Är det fråga om rullstolarna på de särskilda boendeformerna eller är det leveranserna till och från? Det skulle jag gärna vilja veta, för det är nästan det enda som ni har specificerat i er reservation.

Anförande nr 107

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Jag ska bara säga till Eivor som tog upp frågan om personal och bemanning att det beslutades i samband med budgeten att vi ska göra en genomlysning av hela äldreomsorgen. Det handlar om ledarskap. Det handlar om ekonomi. Det handlar om strukturen. Särskilt kommer vi att titta på bemanningen på demensboenden. Det kommer att ske under nästa år.

Anförande nr 108

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Jag vill bara understryka att de enskildas önskemål naturligtvis även ska tas till vara när det gäller valet av servicehus. Det har varit uppe tidigare att det inte finns med i det här ärendet eftersom det ligger under Uppdrag. I Socialdepartementet gör man just nu en översyn av olika mellanboendeformer. Men självklart ska de enskildas önskemål beaktas. Det står också i ärendet.

Anförande nr 109

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Det är ingen hemlighet att vi inom Vänsterpartiet inte vill ha den så kallade valfrihet som den nu styrande majoriteten är på väg att genomföra. Det är en valfrihet som borde definieras för medborgarna. Vad menar man egentligen med ordet valfrihet? Det som karaktäriserar den nu styrande majoriteten är just att man har lagt beslag på ord och uttryck som i de flestas öron har en viss betydelse, men vad består själva innehållet av?

För Vänsterpartiet handlar valfrihet inom vård och omsorg om rätten att välja vilken omsorg och vård – och dessutom olika inriktningar, som man pratade om tidigare – som man behöver och på vilket sätt som de ska utföras. Det handlar även om rätten att få vara med och påverka genom boenderåd, pensionärsorganisationer med mera så att verksamheten bedrivs på ett för de äldre tillfredsställande sätt.

I svaret på de frågor som ställts i samband med återremissyrkandet sägs att även om stadsdelsförvaltningarna har tagit hänsyn till den enskildes önskemål om att en plats i vård- och omsorgsboende ska erbjudas har det inte funnits någon formell rätt till valfrihet. Kundvalet ska nu förändra detta och göra valfriheten till mer än bara en möjlighet. Det låter så enkelt. Men när vi styrde visste vi och även ni som gör det nu borde veta att det handlar om hur mycket pengar som man tillför äldreomsorgen, inte mångfalden av aktörer. Det är därför som vi har tillfört äldreomsorgen 87,4 miljoner mer i vår budget än den styrande majoriteten har i sin. Det behövs fler händer i omsorgen inte fler privata aktörer.

Hur ska de extra pengar som ni har tillfört räcka till för att både höja kvaliteten i omsorgen och klara administrationen av hela kundvalsmodellen? I flera av remissvaren kommer det fram att man även bör säkra att det finns kommunala alternativ. Att lämna till kommunens verksamhet att konkurrera med de privata är inte att ge samma möjligheter. Dessutom har ett stort antal av stadsdelsnämnderna inte tagit med möjligheten att ge egen regi-anbud över huvud taget. Vad är det för valfrihet?

I svaret sägs även att det inte är något problem när kommunen ska ta över privata verksamheter på grund av konkurs, missförhållanden eller att något annat oftast har hänt. Då ska man kunna ta över personalen. Visst är det så att de som arbetar direkt i verksamheten är de absolut viktigaste. Men en övergripande administration behövs också för att föra verksamheten framåt. Hur ska man finansiera sådant i en stadsdel om all verksamhet är utlagd? Kommer det att avsättas medel för att behålla kompetensen?

När det gäller hur insyn i verksamheten ska säkerställas är vi inte nöjda med svaret. Utöver lex Maria och lex Sara ställs kravet i början av verksamheten, men hur säkerställs den under pågående period? Hur kontrollerar man löpande att de gamla har det bra och även personalen? Visst har vi äldreombudsinspektörer, men de är inte tillräckligt många för att hinna med. Ombudsmän, javisst, men det förutsätter att man är med i facket. Jag vill därför lyfta fram vikten av att kräva kollektivavtal.

Jag skulle vilja säga väldigt mycket mer, men jag kan förutom att vi naturligtvis avser att bifalla Vänsterpartiets reservation i borgarrådsberedningen påpeka att vi under punkt 7 också säger att meddelarfrihet ska gälla i all verksamhet som finansieras av staden.

Anförande nr 110

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Fru ordförande! Jag har lite svårt att förstå den här negativa inställningen från Vänsterpartiet. Vi såg den ju under förra mandatperioden när vi över blockgränsen beslutade att gå vidare med valfrihet i hemtjänsten. Det var bara ett enda parti här inne som sade nej till det. Då hade pensionärsorganisationerna varit ute och sagt: Ta inte bort valfriheten! Ni gör oss en björntjänst om ni gör på det sättet. Vi vill kunna välja. Vi vill kunna påverka. Det är det som människor vill. För att få den yttersta kvaliteten måste vi ha olika utförare som konkurrerar med varandra, lyfter fram kvaliteten utifrån de ersättningsnivåer som vi erbjuder de enskilda aktörerna, och då kommer vi att få se en mångfald av inriktningar, och vi kommer att kunna tillgodose de äldres önskningar på ett helt annat sätt. Det är min fulla övertygelse.

Anförande nr 111

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Vi tycker helt annorlunda. Jag ser förvaltningen av våra skattemedel på ett helt annat sätt än vad du gör, Ewa. Jag vet att man även kan få den kommunala verksamheten att fungera på ett alldeles ypperligt sätt. Det handlar om arbetsfördelning. Det handlar också om de direktiv som vi ger. Vi har ännu inte sett hur det helt och hållet kommer att falla ut när det gäller hemtjänsten. Jag vet att det finns kritik mot mångt och mycket när det gäller privata utövare. Vi har inte sett resultatet ännu.

Däremot tycker jag att ni ger er in i det här och släpper alla de bra omsorger som vi har och låter dem utsättas för konkurrens utan att värna ett dugg om de kommunala verksamheter vi har.

Anförande nr 112

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Med all respekt vet vi att Vänsterpartiet har varit helt emot valfrihet inom hemtjänsten. Ni är också helt emot valfrihet inom boendet. Det som jag tycker är märkligt är de många vackra ord som uttalas där borta i salen. Det jag håller med dig om är att vi ser på det här på helt olika sätt. Vi ser på valfrihet som en kvalitetsutveckling och att man också kan utgå från varje människas behov. Först då kan det bli bra. Men vi står ideologiskt rätt långt ifrån varandra, med all respekt.

Jag vill också fråga, för jag tycker att mycket av det du säger låter bra, vad ni gjorde när ni satt vid makten tidigare. Det hände inte speciellt mycket av det du pratar om.

Anförande nr 113

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): I synen på valfrihet står vi väldigt långt ifrån varandra. Jag tittar på den reella valfriheten där det handlar om att man verkligen kan få den vård och omsorg som man behöver. Jag tycker att ni har gett upp kommunens omsorg. På något vis vill ni inte vara med och styra där utan tror att bara det blir fler privata aktörer så löser det sig. Det är det som är själva kärnfrågan i det hela. Men så enkelt är det faktiskt inte.

Anförande nr 114

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Jag måste instämma i det Helen säger. Vi får väl tacka för det nymornade intresse som Vänsterpartiet nu visar äldreomsorgen. Vi hade varit glada om ni också hade visat något intresse under förra mandatperioden.

Du säger också att ni lägger väldigt mycket mer pengar än vi gör. Jag kan bara påminna dig igen om att ni lämnade 26 miljoner mindre 2006 än i den budget som vi lämnade efter oss 2002.

Ditt framförande här, Margareta, har hela tiden bara gått ut på systemet. Du pratar inte så mycket om den enskilda människan. Det tror jag också skiljer de två blocken väldigt mycket åt. Ni vill se systemet som det viktigaste. Vi vill se den enskilda personen och den äldre personen som det viktigaste. Jag skulle därför vilja fråga dig som vänsterpartist: Tycker du att det är rätt att en äldre person ska kunna välja sitt äldreboende?

Anförande nr 115

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ja, Margareta, det tycker jag. Men jag tycker inte att det behöver vara en privat utövare. Det handlar om mångfald inom de olika verksamheterna som man ska kunna välja mellan.

Jag håller inte med dig om att vi inte gjorde någonting under vår förra majoritet. Det sade Helen också. Jag missade att säga det till henne. Vi gjorde faktiskt en hel del, för vi lärde oss av våra erfarenheter. Vi kom alltså med nya riktlinjer som handlade om att vi verkligen skapade möjligheter att ge en bra omsorg för de äldre genom de nya riktlinjer som ni inte vågade anta full ut. Det är sanningen.

Sedan måste jag också säga att vi visst ser individen. Men vi ser att individen ingår i ett kollektiv. Det är därför det är viktigt att man ser både den enskilda individen och att man är beroende av varandra. Man måste se helheten för att kunna få en bra individuell omsorg.

Anförande nr 116

B i r g i t t a H o l m (m): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Grunden för riktig valfrihet är att det finns olika inriktningar att välja mellan. Kvällens beslut att införa

kundvalssystem för vård- och omsorgsboende innebär att äldre stockholmare som beviljas plats äntligen får rätt att välja boende. Detta visar stor respekt för de äldre.

Med det nya förslaget får både kommunalt drivna boenden och enskilt drivna boenden krav på sig att leva upp till sin framställning om det bästa boendet. Det möjliggör att dåliga boenden försvinner och att nya fungerande boenden skapas.

Men detta säger Vänstern nej till och hänvisar till att det enda riktiga är att välja kommunalt. Varför är det okej för er att välja vilken mjölk man vill ha eller vilken soffa man ska köpa men ej okej att välja boende, framför allt särskilt boende? Ska vi ha kommunala eller statliga mjölkaffärer och möbelaffärer i sann vänsteranda?

Nej, tänk framåt! Tänk er 2010, när ni kan välja det särskilda boendet Feministiska revolutionären. De röda fanorna vajar i vinden utanför boendet och samovaren kokar. För er som inte vet vad en samovar är kan jag berätta att det är en rysk tekokare. I matsalen serveras rättvisemärkt linsgryta med lådvin samtidigt som det ljuder blandad musik ur högtalaren med Södra Bergens balalajkor och Nationalteatern. I samlingsrummet kan man ta del av Flamman, Myrdal och Maos lilla röda som talböcker. Här får man bära sina egna Mah-Jongkläder, även om det blir varmt om fötterna med näbbstövlar. Detta boende, mina kamrater, kom till tack vare en grupp kvinnliga vänsterföreträdare som önskade ett vänsterinriktat boende endast för feminister.

Men vet ni vad, Vänstern, jag tror att ni är sura därför att det var vi som kom på det här. Vi i alliansen kom på att möjliggöra en stor satsning för de äldre och ge alla en möjlighet att välja boende. Det innefattar även vänsterpartister. Det är därför ni är så motsträviga till det.

Bifall till alliansens kundvalssystem för vård- och omsorgsboende!

Anförande nr 117

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Det här är ingen butik man ska gå in och handla i. Det handlar om de äldres möjlighet att vara med och vara delaktiga för att få en bra omsorg. Det handlar alltså om medinflytande. Det handlar faktiskt om att vara delaktig.

Det är faktiskt så att jag inte vill bo i det boende du beskrev. I min tillvaro ingår inte att umgås med bara en kategori av människor. För mig är mångfald att ha många människor att debattera olikheter med. Sedan kanske det finns de som vill bo i ett speciellt boende, som kanske har varit scouter eller någonting annat. Den möjligheten ska också finnas inom kommunala boenden. Det har vi också pratat om tidigare när det gäller språk. Man tappar många gånger sitt språk när man är äldre och har kommit från ett annat land. Det ska också finnas en sådan möjlighet. Man behöver inte vara privat för att kunna bedriva en sådan verksamhet. Låt de skattemedel som vi har gå till verksamhet inte till vinst!

Anförande nr 118

Birgitta Holm (m): Det är just det valfriheten handlar om, att man kan välja. Du kan välja det feministiska boendet om du vill, och du kan välja ett annat boende om du vill. Men ni har inte fattat någonting av detta. Det är bara vi politiker som ska styra och bestämma vad människor ska välja. Det var precis det som hände under förra mandatperioden när ni sade nej. Människor fick nej till de särskilda boendena från stadsdelsnämnden därför att det fanns ett annat alternativ. Det var enbart av egoistiska skäl och på grund av politiska beslut. Fy skäms på er!

Anförande nr 119

Berit Kruse (s): Ordförande! Jag vet inte om jag ska skratta eller gråta, Birgitta Holm. Dina beskrivningar är lite tragiska. Du nästan förlöjligar debatten, tycker jag. Vi har på den här sidan salen, både Vänsterpartiet och vi, deklarerat att vi är för möjligheten för äldre att få välja sitt boende. Det är väl inte mycket att orda mer om där.

Det som vi från socialdemokratiskt håll reagerar på är att det i ärendet framgår tydligt att mångfalden ligger i företagandet och företagen och inte i den verksamhet som ska ha bra kvalitet för den äldre. Det är det som strålar ut i detta ärende. Det är en av de saker som vi har reagerat på. Kom inte och säg något annat, Birgitta Holm!

Anförande nr 120

Birgitta Holm (m): Ni är ju emot valfrihet. Ni är totalt emot valfrihet. Människor ska inte kunna få välja var de vill bo någonstans utan det ska enbart vara kommunala särskilda boenden. När ni kommer i majoritet tar ni bort väl fungerande boenden med enskilda utförare och tar tillbaka dem till kommunal regi. Så bedriver ni er politik för de äldre.

Anförande nr 121

Ann-Katrin Åslund (fp): Ordförande, fullmäktige! Att vi vill ge makten till de äldre och deras anhöriga är ingen nyhet för dem som har lyssnat på oss tidigare. Hemtjänstpengen som vi genomförde permanentades för flera år sedan. Vi har sett det som naturligt att gå till val på att utvidga valfriheten. Nu ska man också äntligen få bestämma var man vill bo. Men det vill inte oppositionen.

Valfrihet är inte något för äldre människor, tycker ni. Det är alldeles för svårt och omständligt att välja när man blir gammal. Det är något som politiker och biståndsbedömare klarar mycket bättre. Det finns inget egenvärde i att det finns flera aktörer att välja mellan, säger Socialdemokraterna. Allt bör drivas i kommunal regi, säger Vänsterpartiet. Men man ska kunna välja ändå. Vem är det som ska välja? Är det den äldre som beviljas en plats som ska välja eller är det biståndsbedömaren och Vänsterns stadsdelspolitiker Margareta Johansson kanske?

Socialdemokraternas och Vänsterpartiets valfrihet är enbart en läpparnas bekännelse. Tänk om man vill bo nära sina barn. Tänk om man vill flytta tillbaka till sina barndomstrakter. Tänk om man vet ett boende som man känner särskilt stort förtroende för. Nu kommer det att finnas stora möjligheter till olika profiler på

boenden, olika språk och trosinriktningar. För några veckor sedan kunde man läsa om ett boende som profilerade sig med att det skulle vara möjligt för den som flyttade dit att ta med sig ett eget djur.

Men det är ni emot, precis som ni var emot hemtjänstpengen. Så är det hela tiden. Ni är emot allt som gör att fler människor får makten över sitt eget liv. När det väl är infört inser ni att det inte går att vrida klockan tillbaka. Men in i det längsta stretar ni hela tiden allt ni bara kan emot allt som har med valfrihet att göra. Om inte alla vill välja ska inte någon få välja. Det är en gammal socialistisk devis. En annan är att privata företag alltid är onda och kommunen alltid är god. Är inte det att generalisera i alldeles för hög grad?

Att man har uppnått en viss ålder och behöver visst stöd och hjälp för att få vardagen att gå ihop tycker inte vi ska tas som intäkt för att man ska förlora makten över sitt liv, vare sig man valt att bo hemma eller beviljats en plats i ett särskilt boende. Oavsett kön, ursprung, utbildning och ålder är vi faktiskt alla individer med egna drömmar och önskemål. Vad som är viktigast för mig är kanske bara en bisak för dig. Låt alla äldre stockholmare få fortsätta att vara olika, trots ålder och hjälpbehov!

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 122

B e r i t K r u s e (s): Jag kan inte vara tyst när ni pratar som ni gör. Jag fattar inte, har ni inte öronen med er? Vi har deklarerat tydligt och klart, inte bara i dag utan tidigare också, att vi vill att folk ska få välja. Vi kommer att jobba för att de ska kunna få välja också. Men det är inte samma sak som ni menar med att välja, mellan företag. Vi tycker att man ska få välja mellan goda och bra kvalitetsmärkta äldreboenden. Det är det som är viktigt.

Vi tycker att man ska få ta med hunden eller katten. Jag tycker att det vore underbart om man kunde genomföra det. Jag tycker absolut att man ska få ta ett glas vin till söndagssteken, att man ska få ta en nubbe till sillen, självklart. Vad tror ni att vi lever i för värld? Vi är inte ett dugg annorlunda på den punkten än ni, kära Ann-Katrin.

Anförande nr 123

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Kära Berit! Jag tror säkert att du gärna skulle vilja ha allt det du räknade upp och att du skulle unna andra det bara det var under din kontroll i stadsdelen. Det är ju det som skiljer oss åt. Det verkar som om du tror att de privata är dåliga. De behövs inte. Gärna valfrihet, bara den är kommunal!

Anförande nr 124

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Jag vet inte om jag ska skratta eller gråta. Först och främst vill jag återkomma till inledningen av mitt anförande. Ni har lagt beslag på ett ord och då ska allting definieras utifrån det. Vi måste tänka på vad valfrihet reellt är helt enkelt.

När det gäller djur vill jag också påminna om att Ann-Marie Strömberg var den som faktiskt motionerade om möjligheten att ta med djur inom äldreomsorgen.

När det gäller vem som ska välja är det väl samma sak nu när man har privata aktörer som när det handlar om kommunala aktörer, att man är väldigt mycket i händerna på biståndshandläggare. Det är därför vi säger att man också ska ha ett ombud som är behjälplig och kan hitta i de mycket krångliga system som ni nu inför. Ni svarar att det finns förmyndare. Det handlar inte om människor som behöver förmyndare. Det är människor som är äldre. De har sitt huvud fullt i behåll och behöver hjälp och stöd för att kunna resonera, kanske gå in på nätet eller bläddra i papper, någon som kan vara en partner att resonera med när de inte har någon anhörig. Det är ni som inte lyssnar på de äldre. Ni tror bara att genom att införa någon slags privat modell då har ni gjort allting bra. Då kommer hela världen att se ljus och fin ut.

Anförande nr 125

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Margareta Johansson! Jag tror inte att du ska vara så väldigt förvånad över att inte just Vänstern förknippas med ordet valfrihet. Det har ni väl jobbat länge för att slippa.

Du säger att man ska ha ett ombud som hjälper en att välja. Det ombud som du föreslår skulle då få hjälpa dig att välja mellan olika kommunala boenden. Det är det du föreslår. Det är din valfrihet.

Anförande nr 126

J o n a s E k l u n d (mp): Jag känner mig i och för sig inte särskilt träffad av mer eller mindre påhittade socialistiska maximer från Folkpartiets sida. Miljöpartiet har aldrig varit av den åsikten att alla äldreboenden skulle vara kommunalt drivna.

Men jag skulle vilja ha en liten förklaring när det gäller valfrihet. Var finns egentligen kopplingen mellan kundvalssystemet, som vi tycker att det är bra att man inför, och att driften av alla boenden ska upphandlas inom fem år? Borde inte kundvalssystemet i själva verket göra att det blir mindre nödvändigt för valfrihetens skull att upphandla driften av alla kommunala boenden, eftersom människor kan välja mellan privat drivna och kommunalt drivna boenden. Det känns som ett tankefel att nödvändigtvis konkurrensutsätta samtliga kommunala boenden två gånger, först genom att konkurrensutsätta driften av boendet och sedan genom att låta de boende välja.

Anförande nr 127

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jonas! Jag tycker inte att du ska känna dig påhoppad på samma sätt som de andra på den sidan salen. Ni har faktiskt varit för valfrihet på ett helt annat sätt än de. Först talade du om upphandling, men sedan använde du det rätta ordet konkurrensutsättning, för det är precis det som det handlar om. Att konkurrensutsätta verksamheter betyder inte att alla kommer att privatiseras, som man så ofta säger på den andra sidan salen.

Jag skulle också vilja påpeka att av de 93 särskilda boenden som finns i Stockholm i dag drivs 77 i kommunal regi. För att få en större valfrihet är det bra om vi får flera boenden i privat regi. Men jag är en av dem som tycker att det är otroligt viktigt att det verkligen handlar om mångfald. För mig betyder ordet mångfald riktig mångfald. Det ska inte bytas ut mot en annan entreprenör.

Anförande nr 128

O l l e A n d r e t z k y (m): Ordförande, fullmäktige! Här ser ni en livs levande senior. Vi är kanske inte så många i den här salen. Jag är väldigt glad och nöjd i kväll när vi får se resultat av en lång tids arbete, nämligen ett kundvalssystem inom äldreomsorgen. Det här ska naturligtvis byggas på så att man får ett kundval i hela äldreomsorgen och då äntligen blir myndigförklarad.

Jag hade egentligen tänkt ta upp någonting som står under punkt 5 i utlåtandet. Det är nämligen så att äldreövervakningen ska få i uppdrag att upphandla korttidsvård utomlands. Tänk att det här äntligen kommer att bli en realitet. En gång i tiden, för sju år sedan, kommer jag ihåg att det var jag och Kalle Bern i Älvsjö stadsdelsnämnd som tog upp det här. Frågan har nu avancerat, och det är en hel del kommuner runt om som har infört ett system med korttidsvård utomlands.

Jag tror att det är bra att vi i Stockholm får pröva på det här, därför att det är allmänt känt att äldre personer som kommer utomlands under höst och vinter mår bättre av att komma till sol och värme, kunna sitta ute i trädgården och fika och sådana saker. Slår det här väl ut hoppas jag för egen del att man ska kunna utveckla systemet och skicka allt fler seniorer utomlands. Jag tror att vi kommer att komma dithän så småningom. Jag tror att kvällens beslut just under punkten 5 kommer att befrämja seniorerna och att de kommer att känna sig mycket friskare när de kommer hem från den här utlandsvistelsen.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 129

J o n a s E k l u n d (mp): Vi har redan här i kväll talat om att Miljöpartiet föreslår att det ska skrivas in en klausul om meddelarskydd för dem som arbetar i entreprenadverksamheter inom äldreomsorgen. Ewa Samuelsson har gett klart besked om att hon inte vill skriva in det här och säger att det utreds på statlig nivå och så vidare. Dessutom tror hon att det fungerar ganska bra redan, vad jag förstår.

Att det utreds på statlig nivå är definitivt inget skäl för oss i Stockholms stad att inte ta itu med problemet här och nu. Och det är ett problem. Ewa Samuelsson säger att hon tror att i ett bra äldreboende kommer cheferna och företaget att låta de anställda tala fritt med medierna om eventuella missförhållanden. Men det är inte framför allt för ett bra äldreboende som det skulle behövas en avtalsklausul, utan det är för att få veta om boenden där det inte fungerar bra.

Årstabergshemmet i Årsta lär nuförtiden vara ett väl fungerande äldreboende men var det inte i början av förra mandatperioden när Enskede-Årsta stadsdelsnämnd gjorde en inspektion där efter att det hade stått i tidningarna att det inte fungerade

något vidare bra, att de hade för lite personal och att de boende mådde dåligt av det. Den undersköterska, tror jag att det var, eller möjligen vårdbiträdet som hade talat om det här för tidningen var timanställd och fick inga fler timmar där efter det. Uppenbarligen var det så att det företaget som driver det boendet, Attendo Care, inte iakttog något frivilligt meddelarskydd.

Det har förekommit andra tillfällen. Här har jag en artikel från DN om en kvinna på Maria Beroendecentrum, en verksamhet som upphandlas av landstinget, som fick sparken efter att hon hade pratat med DN om hur verksamheten fungerade där. Det här är absolut någonting som vi behöver reglera. Jag tycker att det vore mycket glädjande om den borgerliga majoriteten kunde gå med på att lägga in en sådan här klausul i framtida avtal.

I Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd upphandlar vi nu driften av Enskede nya servicehus. Där har den borgerliga majoriteten gått med på en sådan här klausul. Jag förstår inte varför man inte kunde göra det här också. Det är viktigt för de äldre, för deras trygghet, att det kommer fram om det finns missförhållanden i äldreomsorgen.

Anförande nr 130

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Missförhållanden ska alltid komma fram. Jag är ledsen att säga till dig, Jonas, att jag också skulle kunna ge exempel på personal inom våra kommunala äldreboenden som har vågat säga saker men där man kanske inte alltid så tydligt säger att det är på grund av det som personen i fråga inte har fått fortsatt anställning, utan det har kunnat skyllas på andra saker. De exempel som du tar fram har ändå varit tydliga. Det borde också visa på för de företag som har agerat på det här sättet att misstänksamheten naturligtvis ökar om det sätts i system att människor inte får tala om hur det ser ut på ett boende.

Jag har haft kontakt med dem som har pratat med mig om enskilda, privata utförare. Där har jag tagit kontakt själv med de privata utförarna och lyssnat. Jag har varit på besök också ute på sådana ställen där jag har fått veta av personalen att man inte har varit nöjd. Det finns många sätt att komma till rätta med den här problematiken. Jag ser inte i dagsläget ett problem som gör att vi måste skriva in det på det sätt som du nu framför. Tvärtom ska vi bli än tydligare med det som redan finns i kommunallagen, där det står väldigt tydligt att vi ska kunna få ta del av material som ska kunna vara till godo både för oss som arbetsgivare och för medborgarna i allmänhet.

Anförande nr 131

J o n a s E k l u n d (mp): Det förstår jag som att det här är en fråga som Ewa Samuelsson tycker är väldigt viktig men som hon inte tänker göra någonting åt. Det är ju tråkigt. Det som står i kommunallagen följer man naturligtvis, men det här är en sak som inte står i kommunallagen, att entreprenörer inte får sparka anställda som har talat med medierna om att det inte fungerar i deras privat drivna verksamheter. I kommunalt drivna verksamheter är det däremot förbjudet med sådana repressalier. När det händer inom de kommunala verksamheterna kan den anställde gå till rätten och få tillbaka sitt jobb. Men om det händer i en privat verksamhet, som på Maria Beroendecentrum till exempel, kan man inte gå till rätten och få tillbaka sitt jobb, för då har man brutit mot lojalitetsplikten.

Ewa Samuelsson tycker tydligen inte att det är något större problem. Det tycker jag är väldigt tråkigt. Maria Wallhager, som är folkpartist i landstinget, har sagt att det självklart måste finnas meddelarfrihet även för dem som arbetar i privata vårdföretag. De arbetar ju med skattepengar, säger hon i DN den 28 september. Tycker inte ni samma sak i alliansen i Stockholms stad?

Anförande nr 132

M o n i k a L i n d h (s): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Nu har vi ärendet tillbaka efter återremissen den 1 oktober. Vad har hänt sedan dess? Jo, vi har fått en del svar. De är ju otillräckliga och snarast än mer oroande på vissa punkter, bland annat när det gäller meddelarfriheten. Vi har också fullmäktiges beslut om budget klart för oss, och stadsdelarna sitter just nu och analyserar de ekonomiska förutsättningarna för nästa år. Stadsdelarna har också behandlat och svarat på remisser som gäller en del hängärenden till det här ärendet. Sammantaget har det dykt upp en hel del moln som vi kanske inte såg den 1 oktober. Några såg vi.

Vi visste att 13 av 14 stadsdelar har kraftiga underskott på äldreomsorgen. Jag förstår att det behövs en genomlysning av hela det området. Budgeten 2008 har vi kunnat konstatera är oerhört snäv, och stadsdelarna försöker just nu vrida och vända, pussla och pressa ned verksamheten i en mycket snäv kostym. Det handlar bland annat om löneökningar på 9 procent. Det handlar om kostnadsökningar för köp av vård med 4–7 procent eller upp emot 8 procent ibland. Det handlar om negativa resultatfonder. Det handlar om utökade uppdrag. Det handlar också om att man ser ökade kostnader till följd av kundvalet. Det handlar om att administrationen kring systemet kommer att kosta stadsdelarna i ett läge där de också har krav på sig att minska administrationen. De ska kvalitetssäkra och följa upp en hel del fler utförare utan att ha redskap för att följa upp och kvalitetssäkra. Samtidigt ska de aktivt jobba med att konkurrensutsätta och fullfölja sina aktivitetsplaner när stadsdelarna samtidigt säger att de inte har kompetens att räkna fram egen regi-anbud. Stadsledningskontoret säger också i sitt ärende om ersättningsnivåer att flera stadsdelar kommer att få dubbla kostnader, för både tomma platser och bortvalda platser.

Tillsammans med kunskapen om hur vårdmarknaden faktiskt utvecklas just nu är det här så pass allvarligt att små och medelstora företag slås ut. Vi har en vårdmarknad som i stort sett består av en handfull stora koncerner som köper, säljer och investerar i ett läge som öppnats för ytterligare kapitalisering på samma sätt som man har gjort på skolområdet där många varnar för utvecklingen. I det läget sjösätts någonting som man kallar för valfrihetsreform. Det är ett kantrande skepp, och jag säger: Lycka till, Ewa Samuelsson! Du lär få att göra.

Anförande nr 133

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Monika! Jag måste fråga dig om du tycker att det är negativt att vi vill göra en genomlysning av all äldreomsorg. Det låter så på dig.

Jag vill också fråga om du tycker att det är negativt att vi vill kvalitetssäkra hela äldreomsorgen. Det tog de facto tre år för er att ta fram ett kvalitetsuppföljningssystem för hemtjänsten. Tycker du att det är fel att vi också kvalitetssäkrar vård- och omsorgsboendena?

Min sista fråga till dig är: Gav ni verksamheterna löne- och priskomp under er mandatperiod?

Anförande nr 134

M o n i k a L i n d h (s): Jag ska svara jättesnabbt på det. Det första handlade om genomlysning. Jag sade ju från talarstolen att jag förstår att det behövs. När 13 av 14 stadsdelar går med kraftiga underskott är det absolut nödvändigt. Jag har också tittat på vad vi lämnade ifrån oss från vår majoritet, och det var inte 13 av 14 stadsdelar med underskott. Jag har siffrorna med mig om du vill titta på dem. De ligger väldigt konstigt till i budgeteringen.

Det andra handlade om kvalitetssäkring. Vi införde kvalitetssäkringssystemet för hemtjänsten, och vi sade också i det ärendet att nästa steg är äldreboendena. Det fanns ingenting konstigt i det ärendet alls. Vi var väldigt noga med att också säga att kvalitetssäkringssystemen måste vara utformade på ett sådant sätt att de faktiskt går att använda som redskap. I det här ärendet om kundval har ni över huvud taget inte nämnt ordet kvalitetssäkring och uppföljning.

Anförande nr 135

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Det har pratats mycket om kvalitet här och att kvaliteten ska öka genom att man ska kunna välja. Jag tänkte ta ett aktuellt exempel, Stockholms största äldreboende Vintertullen. Det fick häromveckan företaget Attendo Care ta över driften av. Det var för att de lade ett bud på att det skulle kosta 12 miljoner kronor mindre än i dag. Det innebär att man skär bort 26 tjänster.

När staden bestämde hur viktig kvaliteten skulle vara i upphandlingen sade man att priset skulle stå för 70 procent och kvaliteten för bara 30 procent. Om de som bor där inte är nöjda med den här kvalitetsförsämringen, som det onekligen måste bli om man skär ned med 26 tjänster på ett boende som redan har väldigt få tjänster, kan de flytta till ett annat boende som Attendo Care också driver. Det ska ju inte finnas några kommunala äldreboenden på Södermalm. Allting ska upphandlas, och det får inte läggas egen regi-bud. Det är väl inte precis vad jag tror att de flesta medborgarna tycker är valfrihet. Det är väl inte så att det finns en massa andra äldreboenden som får mycket mera pengar av staden? Det handlar ju till slut om hur mycket pengar som staden avsätter för att driva det här. Det är det som det handlar om. Om det avsätts för lite pengar blir det inte hög kvalitet hur mycket man än kan välja.

Skillnaden mellan en butik och ett äldreboende är för det första att butiker inte drivs med skattepengar, för det andra att äldreboendets målsättning i första hand inte är, eller borde i alla fall inte vara, vinst och för det tredje bygger en butik på att man har ett stort utbud och ett lager av varor. Men äldreboenden har inte råd att hålla detta stora utbud av tomma platser, i alla fall inte med den budget som ni har gett dem. Därför är allt det här pratet om valfrihet bara en chimär. I själva verket kommer det inte att finnas några boenden av olika kvalitet att välja mellan.

Om man frågar människor om de vill kunna välja är det klart att de säger ja. Men när man frågade människor som bodde på de boenden som blev övertagna och privatise-

rade om de var nöjda svarade de enligt er egen undersökning på 59 av 59 frågor att de var missnöjda. De blev nöjda när de återkommunaliserades. Det handlar lite om hur man ställer frågan.

När det handlar om meddelarfriheten är Ewa Samuelsson mer än lovligt naiv. Jag har som ordförande i en stadsdelsnämnd egen erfarenhet av anställda som inte vågar prata. De har blivit förbjudna att berätta om missförhållanden. Det är en helt annan sak än att få ha tillgång till handlingar, som du nämnde. Här är det faktiskt vi som har fokus på de äldre medborgarna. Ni har fokus på företagen och deras intressen.

Anförande nr 136

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Det hade varit väldigt skojigt, Ann Mari Engel, om du hade ägnat dig åt att även titta på de kommunala äldreboendena när du var ordförande i den stadsdelsnämnden, som du nu har gjort och gjorde då vad gäller Vintertullen.

Jag måste bara få säga till dig att du far med väldigt mycket osanning när det gäller upphandlingen av Vintertullen. Först och främst berättar du inte att en del av de verksamheter som finns i dag inte fanns med i det nya förfrågningsunderlaget. Det finns alltså verksamheter med mindre personal som följd. Du talar inte om vilka utvärderingskriterier som finns. I det här underlaget finns det samma kvalitet eller högre kvalitet än din vänsterpartistiska kollega ställde när det gällde upphandling av Hornstull. Vi har många fler ska-krav i utvärderingskriterierna än man hade i det underlaget. Därvidlag har du inte talat om hela sanningen.

Jag vill därför fråga dig, Ann Mari Engel: Har du läst det här förfrågningsunderlaget och tagit del av utvärderingen? Det är väldigt viktigt att du har gjort det när du går in på hur underlaget ser ut och står här och slänger ur dig en massa siffror som inte alls är med sanningen överensstämmande.

Anförande nr 137

A n n M a r i E n g e l (v): Margareta! När det gäller de kommunala äldreboendena vet jag att vi byggde ett av stadens bästa kommunala äldreboenden på Södermalm, nämligen Sjöstadsgården. Vi återtog också ett i kommunal regi som alla var väldigt nöjda med. Däremot hade vi ett oändligt antal problem med Vintertullen som även då drevs av ett bolag som en gång om året bytte namn från det ena ISS-Care till det andra Care-bolaget.

Jag uppmärksammade att när det gällde förfrågningsunderlaget skulle 70 procent handla om priset och 30 procent om kvaliteten. Jag kan inte kalla det en satsning på kvalitet, Margareta.

Anförande nr 138

Borgarrådet J ä m t i n (s): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! Det här är ett oerhört viktigt ärende för många – för äldre som ska välja och för yngre vars föräldrar behöver ett boende. Varje människa är unik, därför är det trist och en aning

ytligt att den här diskussionen om valfrihet enbart handlar om perspektivet vem som äger boendet. Det låter som om det är det man vill diskutera från majoritetens sida.

Det vi borde diskutera är hur kvaliteten på den av staden finansierade verksamheten blir bra och hur den utformas så att det blir verklig valfrihet - oavsett vem som äger verksamheten. Därför valde vi förra gången att återremittera ärendet. Vi valde att återremittera ärendet eftersom vi var uppriktigt oroliga för en del saker. Vi ställde en del frågor och vi tycker oss inte ha fått bra svar. Vi återremitterade ärendet och valde att inte avslå det från början. Valfrihet är viktigt genom hela livet eftersom vi alla är unika.

Vi valde att återremittera det eftersom vi hade frågor av typen: Vilka kriterier ska gälla för de köande? Ska man ha stått viss tid i kön, eller ska man vara i större behov? Hur ska kösystemet utformas? Hur avväger man olika saker mot varandra, som geografisk närhet? Vilka kriterier ska avgöra vem som står först i kön?

Vi valde att ställa frågor kring hur kvalitet ska mätas, hur man ska följa upp och jämföra olika boenden med varandra. Vi valde att fråga hur man ska finansiera den överkapacitet som kommer att behövas för att äldre verkligen ska kunna få valfrihet med det system som införs nu. Vi har inte fått särskilt många svar, därför väljer vi i dag att avslå det ärende som majoriteten har skrivit fram.

Det finns risk för att det här inte blir någon riktig valfrihet. Det finns en risk att det blir någonting annat. Det är som Ann Mari Engel – och jag tror Margareta Johansson också - underströk förut: Det finns både privata och kommunala boenden som är dåliga. Det är sanningen. Vi borde jobba med kvalitetsuppföljning och kontroller och vi borde se till att alla äldre får det boende och den omsorg de är värda. Vi är alla olika hela livet igenom. Vi är lika olika hela livet. Det borde vara utgångspunkten i det här ärendet.

Bifall till den socialdemokratiska reservationen.

Anförande nr 139

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Jag blir lite förvånad när du säger att ärendet endast handlar om olika utförare. Det handlar ju just om kvalitet och att olika utförare kan komma med olika inspel i kvalitetshänseende.

Hur kösystemet ska se ut utreds just nu. När det gällde seniorbostäderna under den förra mandatperioden tog vi fram kriterier för hur det skulle gå till. Det handlar inte bara om att man ska vara 65+. Det pågår ett arbete med att ta fram kriterier för kösystemet.

På äldreförvaltningen arbetar man just nu för fullt med att ta fram kvalitetskriterier. Man har bland annat lyft fram några exempel på hur man jobbar med bra kvalitetsuppföljning på några privata företag som man har haft glädje av och som vi ska se om man kan utnyttja i alla äldreboenden.

Uppföljning är a och o. Om vi inte fortsätter att kontrollera och om vi inte fortsätter att utveckla kontrollen kommer vi naturligtvis inte att få de kvalitetsboenden som vi

är ute efter. Uppföljning är a och o i all verksamhet, såväl privat som kommunal. Det är väl där det har fallerat i många sammanhang.

Anförande nr 140

Borgarrådet J ä m t i n (s): Ewa Samuelssons replik visar att det här inte handlar om valfrihet för de äldre utan om valfrihet för företagarna. Kösystemet utreds fortfarande. Kan vi inte vänta tills kösystemet har utretts och sedan införa systemet? Vi har fått just det svaret på flera frågor: Frågan är under utredning. Varför kan vi inte vänta så att vi vet vad vi beslutar om?

Ni har bråttom eftersom ni är dogmatiska och tycker att privata utförare är bättre än kommunala.

Anförande nr 141

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Jag tycker att det är ni som pratar om privata företag hela tiden. Det här handlar om att äldre människor ska kunna välja ett boende med bra kvalitet. Kvalitetsuppföljning och kvalitetssäkring jobbar vi mycket med nu. Det var stora brister under den tid ni hade majoritet. Ni gjorde inte speciellt mycket åt det.

Kvalitetsuppföljning och tillsyn är a och o, precis som Ewa Samuelsson säger. Det jobbar vi hårt med. Vi utgår naturligtvis från de äldre. Det låter konstigt att ni börjar prata om privata företag. Här pratar vi om att människor ska kunna välja sitt boende, och ni förhalar det här ärendet precis som ni gjorde med valfriheten inom hemtjänsten. Det tycker jag är märkligt.

Anförande nr 142

Borgarrådet J ä m t i n (s): Vi vill helt enkelt veta vad vi beslutar om. Det här handlar om vuxna människor som har rätt till en respektfull omsorg och ett bra boende. Därför vill vi ha ett bra underlag när vi fattar beslut. Så enkelt är det.

Anförande nr 143

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Det var skojigt att höra en socialist säga att alla människor är unika. Det hör vi inte så ofta i den här salen.

Om du inte vill gå med på det här ärendet i dag, Carin Jämtin, tolkar jag det som att du tycker att det system vi har och som ni har levt med under er mandatperiod är bättre. Det är ett system där de äldre inte får välja och där stadsdelsarresten fortsättningsvis kommer att gälla. Tycker du att det är ett bättre system?

Anförande nr 144

Borgarrådet J ä m t i n (s): Debattnivån är ibland extremt låg här. Det finns inga system som är perfekta för evigt. Man kan alltid lära sig saker och förändra saker. Det hoppas jag att vi kan göra gemensamt över den vallgrav som finns mellan oss här i salen.

Valfrihet för äldre borde ha varit i fokus och vi borde ha haft alla fakta på bordet när vi fattar beslut i ärendet.

Anförande nr 145

Åsa Hagelstedt (v): Fullmäktige! Det är spännande att lyssna på debatten. Ibland undrar man om det bara är dålig argumentation eller om det är naivitet. Förmodligen är det både-och.

Ewa Samuelsson sade för ett tag sedan – den här debatten har ju pågått ett tag – att det inte är någon skillnad på verksamheterna om man har samma utförare. Om kommunen står för verksamheterna betyder det att alla ser likadana ut. Jag föreslår att du åker runt och tittar lite på de kommunala verksamheterna här i staden. De ser väldigt olika ut. Det finns olika profiler. Stockholms stad delar ju ut ett kvalitetspris som verkligen pekar ut några av dem som är olika. Det tror jag inte att du behöver vara orolig för.

Du säger att du inte är orolig för att det inte kommer att finnas kommunal verksamhet. Det måste nog vara naivt. Jag trodde att det var jag som var naiv som tror på ett klasslöst och feministiskt samhälle. Men nu säger jag: välkommen ut! Du kan till exempel komma till Södermalm där din kompis Margareta Björk har sett till att det inte kommer att finnas några kommunala verksamheter. Hur kan du säga att du inte är orolig?

Margareta Björk säger att det är den enskilda människan som är viktigast för er. Som flera andra har påpekat är det de enskilda företagen som er politik gynnar. Ni pratar om att det här ska gynna de boende. Vi kan ta Vintertullen som exempel. Oavsett om det är 26, 18 eller 16 färre kan vi se att personalen minskar. Hur ska det göra att de boende får det så mycket bättre? Ska personalen springa fortare? Hur ska personalen få det så mycket bättre? Undersökningar visar att kvinnor inte alls gynnas av att arbeta i privata verksamheter. Man får tvärtom lägre löner och svårare arbetsförhållanden, och man ska utföra mer på kortare tid.

Margareta Björk ställde en fråga till Margareta Johansson. På samma sätt skulle jag vilja fråga Margareta Björk: Tycker du att den äldre ska ha rätt att välja? Då vill jag veta om den äldre kan få välja kommunal äldreomsorg i sin stadsdel.

Anförande nr 146

Margareta Björk (m): Vi har ju en äldreomsorgsplan i staden. Där står det att alla boenden i staden är en gemensam angelägenhet. Alla boenden ska finnas för alla, oavsett i vilken stadsdel man bor.

Åsa Hagelstedt frågar också hur personalen gynnas på Vintertullen. Det förfrågningsunderlag som har lett fram till att vi ska skriva avtal med Attendo Care innebär samma kvalitet som på Hornstull eller till och med högre kvalitet på många områden än det underlag som du fattade beslut om under den förra mandatperioden.

Det är i första hand de boendes väl och ve vi tittar på. Vi vill sätta dem i centrum.

Tycker du att det är väldigt konstigt om vi vill upphandla de kommunala vård- och omsorgsboendena på Södermalm? Det är 13 stycken och 2 drivs i egen regi. Det är alltså 2 av 13.

Anförande nr 147

Å s a H a g e l s t e d t (v): Ja, jag tycker att det är konstigt eftersom jag står för en politik som innebär att man inte ska tjäna pengar på att människor blir gamla och sjuka. Det borde inte vara någon överraskning eftersom jag är vänsterpartist.

Vi har nog olika syn på det. Jag tror inte att mindre personal gynnar vare sig personalen eller de äldre. Jag tror faktiskt också, till skillnad från dig Margareta, att valfrihet skulle kunna innebära att man får bo kvar i sin egen stadsdel. Det är tydligt att Södermalm, i Moderaternas värld, bara är till för dem som vill ha privat verksamhet.

Anförande nr 148

A b e b e H a i l u (s): Ordförande, kommunfullmäktige! Självklart säger vi socialdemokrater ja till valfrihet. Självklart säger vi ja till kvalitativ vårdform för de äldre i Stockholms kommun. Problemet är att alliansens valfrihet med olika aktörer är en valfrihet bara för marknaden, speciellt som ni förbjuder kommunen att lämna egenregianbud.

Om ni bara är för olika aktörer varför ser ni då inte till att dagens äldreomsorgspersonal, speciellt vårdbiträden och undersköterskor, följer med till det nya vårdföretaget? Varför avskedar ni personal som är utbildad och har lång erfarenhet? De tvingas att sluta innan ni konkurrensutsätter de kommunala äldreboendena.

I Rinkeby-Kista stadsdel försvinner, enligt en uppgift som vi fick från förvaltningen i veckan, 28,5 heltidstjänster. Jag frågar borgarrådet Ewa Samuelsson: Är det bara ett Järvafeomen att man avskedar kompetent personal innan man upphandlar, eller är det likadant i hela staden?

Äldreomsorgen drabbas inte bara av nedskärning från kommunen. Även landstinget minskar personalen inom sitt område, det vill säga läkare och undersköterskor. För de äldre blir det dubbla nedskärningar.

Jag har en sista fråga till äldreborgarrådet Ewa Samuelsson: Vad blir det fasta priset vid upphandlingen av äldreboenden? Blir det lägre än dagens budget? Blir det lika högt eller högre?

Anförande nr 149

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Jag hann inte riktigt säga allt i mitt förra anförande. Därför återkommer jag till de små aktörerna.

Vi ställde en fråga under punkt 11 i återremissyrkandet om de små aktörer som inte har full beläggning. Vi fick till svar att de privata utförarna är skyldiga att enligt avtal upprätthålla kvalitet oavsett beläggningsgrad. Det kräver ju pengar. Det fordrar att man har en så stor buffert att man klarar av det om man ska ha kvalitet när det gäller omsorgen. Inte tänker väl personalen jobba gratis?

Detta oroar mig oerhört mycket. Under den förra perioden då ni styrde såg vi hur de små aktörerna köptes upp av de stora.

Jag vill återigen komma in på vikten av meddelarfrihet. Vad är ni så rädda för? Om det handlar om kvalitet ska man väl ha med alla faktorer som gör att man säkrar kvaliteten.

Jag hänvisar till vårt förslag till beslut där vi tar med den punkten redan från början eftersom vi tycker att det är oerhört viktigt.

Vi har ju sett att man inte får fler timmar om man är lite obekväm. Man rationaliseras bort. Det syns inte i verksamheten. De anhöriga får inte reda på det. De vet inte att en viss person försvann för att den var lite obekväm. Det är oerhört viktiga faktorer som ni måste ta hänsyn till när ni driver igenom det här.

Jag vädjar till dig att ta med de här faktorerna. Det är viktigt för att vi ska kunna säkerställa åtminstone något av det som ni nu slumpar bort.

Anförande nr 150

J o n a s E k l u n d (mp): Än har jag inte gett upp hoppet om att den borgerliga majoriteten här ska vara lika klok som den borgerliga majoriteten i Enskede-Årsta stadsdelsnämnd och gå med på att man avtalar med entreprenörer inom äldreomsorgen att de inte får sätta munkavle på sina anställda, och inte, som Ewa Samuelsson, bara hoppas att privata entreprenörer ska välja att inte sätta munkavle på sina anställda. Rätt som det är gör någon det. Rätt som det är tycker en anställd att stockholmarna behöver få veta hur det ser ut på arbetsplatsen. Man tycker att det är viktigt att stockholmarna vet att det inte fungerar så bra på äldreboendena där deras gamla bor, och som stockholmarna betalar för. Den personen blir uppsagt på grund av bristande lojalitet – fullt lagligt. Jag hoppas att det inte händer, men det kommer förmodligen att hända.

Jag ska justera förslaget till beslut från Miljöpartiet så att det står: Följande text angående meddelarskydd ska tillföras i kommande upphandlingsunderlag.

Det finns ju inget upphandlingsunderlag i just det här ärendet. Jag hoppas att ni går med på det om ni anser att även anställda i privat tjänst ska ha yttrandefrihet.

Anförande nr 151

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Det är roligt att vi har kommit så långt att vi kan fatta beslut om att tillgodose de önskemål som äldre personer har. Det finns många undersökningar som visar att äldre efterfrågar valfrihet inom äldreomsorgen. SKOP har gjort en undersökning där man intervjuade 1 800 personer. 89 procent

sade att det var ganska eller mycket viktigt att kunna välja vårdgivare. Det finns många undersökningar som visar samma sak. Man vill vara med och välja vårdgivare, man vill vara med och påverka maten och så vidare. Man vill vara med och påverka in i minsta detalj.

Vi tror att det kommer att tillgodoses genom den här upphandlingen. Alla olika inriktningar ska komma på förslag från olika utförare. Man behöver konkurrens. Jag har i några sammanhang berättat om när jag jobbade i skolans värld och vi skulle göra broschyrer om de vanliga kommunala skolorna. Vi hade kö till den skola där jag var rektor – jag var ny som rektor, så det var inte min förtjänst. Man blev så förskräckt. Inte skulle vi göra broschyrer och lyfta fram vår kommunala skola. Den var ju bra eftersom den var kommunal.

Det finns något i atmosfären i en skola eller på ett äldreboende som man kan vilja lyfta fram och berätta att man vill satsa särskilt på. Man ska kunna berätta om det utifrån det förfrågningsunderlag som vi nu kommer att skicka ut. Där kan man berätta vilken kvalitet man vill ha och vilka speciella inriktningar man vill jobba med. Jag ser verkligen fram emot enskilda äldres möjlighet få sina önskemål tillgodosedda.

Ärendet om ersättningsnivåerna är ännu inte offentligt. Det kommer snart. Allt det som vi nu gör görs med tanke på en solidarisk finansiering.

Det är intressant att se att det många gånger är vi på den borgerliga sidan som går före. Sedan vill man vara med på tåget. I en debattartikel i DN Debatt kunde vi läsa om socialdemokratiska landstingspolitiker som var beredda att ompröva och diskutera privat sjukvård. Vi får ta stötarna och sedan är ni naturligtvis välkomna efter, men det hade varit roligare om vi kunde vara överens från början.

När det gäller meddelarfriheten är vi intresserade av en lösning på högre nivå. Jag är beredd att titta vidare på det inför förfrågningsunderlaget. Det bästa vore om man kunde få generella skrivningar som gäller ända från Regeringskansliet.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 152

A n n M a r i E n g e l (v): Du säger att ni får ta stötarna. Tyvärr är det väl de äldre här i staden som får ta stötarna av er experimentverkstad. Du är väl inte så naiv att du tror att det blir total valfrihet. Det finansieras ju med skattepengar, så det handlar om hur mycket resurser det finns. Om du frågar människor på staden om de vill ha valfrihet är det väl självklart vad de svarar. Det finns väl ingen människa som inte vill ha valfrihet. De kanske inte har fått klart för sig att de måste välja mellan ett nedskuret Attendo Care och ett annat nedskuret Attendo Care. Det är den verklighet man kan se av den budget som ni har lagt.

Det är tråkigt att ni gör det här experimentet utan att ha undersökt konsekvenserna för dem som ni säkert också vill måna om, nämligen de äldre här i staden.

Anförande nr 153

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd). Vi kan titta på de icke-satsningar som gjordes inom äldreomsorgen under den förra mandatperioden och jämföra med det vi gör under 2008. Då ser man att det vi gör under 2008 är av sällan skådat slag, särskilt om vi ser det rent ekonomiskt. Du måste jämföra med vad ni har gjort tidigare.

Det är 7 000 platser i egen regi. 2 000 platser är entreprenörer. Vad är ni rädda för?

Anförande nr 154

A b e b e H a i l u (s): Ordförande! I den borgerliga politiken är det vagnen som drar hästen. Priset skulle fastställas först och i dag kunde vi tillsammans ta kundvals-systemet. I stället tar man först kundvalssystemet och upphandling, sedan kommer priset. Det gör oss oroliga.

De som är kompetenta blir avskedade. Ni bryr er inte om personalen. Ni bryr er inte om de äldre i Stockholm. Ni bryr er bara om företagarna. Det är det som är felet, borgarrådet. Det är det vi är emot. Vi är för kvalitet. Det spelar ingen roll vem som sköter det. Så länge det är kvalitet säger vi ja. Nu finns det ingen kvalitet.

Anförande nr 155

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Bra, Abebe. Då är vi överens: Kvalitet står som nummer 1.

Anförande nr 156

J o n a s E k l u n d (mp): Apropos det som Ewa Samuelsson sade om meddelarskyddet måste jag tyvärr tala om att Beatrice Ask inte är intresserad av att utreda frågan. Det har hon meddelat tidningen Journalisten. Vi måste nog sköta det på egen hand i Stockholms stad. Att hon är beredd att titta närmare på det tar jag som ett halvt löfte. Det kommer Miljöpartiet att följa upp.

*§ 17 Stockholms Miljöprogram 2008-2011**Förslag till nytt miljöprogram för Stockholms stad**Minoritetsåterremiss från kommunfullmäktige den 4 september 2006 (utl. 2007:130)*

Anförande nr 157

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Ordförande! Jag vill inledningsvis göra fullmäktige uppmärksam på ett korrigeringsblad som ligger på bordet. Det har upptäckts en del korrekturfel.

Det är trevligt att vi nu har ett miljöprogram som vi kan ta ställning till i fullmäktige. Det är min fasta övertygelse att för att miljöarbetet ska vara framgångsrikt måste det pågå hela tiden och bedrivas överallt. Det kännetecknar det här miljöprogrammet.

Man kan inte slänga in jätten efter degen och tro att man kan få ett gott bröd. Lika lite kan man arbeta med miljöfrågorna vid sidan om den ordinarie verksamheten. Det är viktigt att det integreras.

Stadens nya miljöprogram är vägledande för alla förvaltningars och bolags miljöarbete fram till 2011. 27 mål anger riktning för stadens extra ambitioner på miljöområdet. Utgångspunkten för programmet är att man ska minska stadens miljöpåverkan. Målen är ambitiösa och samtidigt realistiska att uppnå.

Vi ska ha giftfria varor och byggnader. Vi ska ha en hållbar energianvändning, miljöeffektiva transporter, miljöeffektiv avfallshantering, en sund inomhusmiljö och hållbar användning av mark och vatten. Vi vill minska energianvändningen i staden med minst 10 procent. 15 procent av den mat som upphandlas inom stadens verksamheter ska vara ekologisk. 100 procent av stadens bilar ska vara miljöbilar senast 2010. Två miljöprofilområden är bort med snötippningen i Riddarfjärden och ökad koll på ljudnivåerna på konserter. Det är några exempel på miljömålen i miljöprogrammet.

Programmet är tydligt och har mål som är rimliga och går att följa upp. Det är grunden för ett resultatinriktat och integrerat miljöarbete.

Programmet är ett måldokument för miljöarbetet och likställs med måldokument för andra områden. Varje nämnd och bolag ska beakta miljöprogrammet i sin verksamhetsplanering. Fokus ligger på de prioriteringar som kommunfullmäktige har gjort i sina mål för verksamhetsområdet.

Programmet är förvaltningsövergripande och SLK har uppföljningsansvaret. ILS-verktyget kommer att ge bra underlag för analys av måluppfyllelser.

Remissinstanserna har varit positiva till att miljöprogrammet nu har blivit mer lättöverskådligt, att målen är färre – 27 i stället för tidigare 43 – och tydligare kopplade till rådigheten. Det gör det lättare att finna stringens och göra prioriteringar i miljöarbetet.

Erfarenhet från utvärderingar av tidigare miljöprogram styrker den nu valda strategin. Av 43 mål uppnåddes endast 18. Tre kunde inte ens bedömas i det tidigare miljöprogrammet.

Miljöprogrammets fokus ligger på mål där stadens verksamheter har stor rådighet. Men det finns också mål där staden endast kan verka för att målen ska uppnås. Det är viktigt att vi kommunicerar det både internt och externt så att alla får bra kännedom om stadens ambitionsnivåer. Därför kommer vi att ta fram en populärversion av miljöprogrammet som vänder sig till stockholmarna.

I remissomgången har det framgått att mål två och tre som gäller nya bostadsprojekt skulle vara ett helt nytt stycke och ett tydligare mål. Vi tycker att det är viktigt att vi får ett miljöprogram så snabbt som möjligt. Därför har vi valt att säga att vi ger ett tydligt uppdrag från kommunfullmäktige till exploateringskontoret och stadsbyggnadsnämnden - det gjorde vi också i budgeten - när det gäller att utveckla verksamhetsområdet. De får uppdraget att konkretisera och konceptutveckla miljöprofileringen för två bostadsområden. Det innebär att vi ska komplettera miljöprogrammet med det något senare.

Ordförande! Avslutningsvis vill jag konstatera att det här är ett gediget och väl genomarbetat miljöprogram. När man läser oppositionens förslag kan man konstatera att oppositionen inte är enig. Det är ganska spretigt. Man kan också konstatera att Miljöpartiet har anammat Gösta Bohmans princip när det gäller skattesänkningar. Om någon lägger ett bud ska man absolut höja det, så att man alltid är värst. Det har Miljöpartiet gjort väldigt tydligt i sin reservation i kommunstyrelsen. Många av de mål som de presenterar i reservationen ligger inte i närheten av det resultat som de själva har åstadkommit under den förra mandatperioden. Det tycker jag inte är seriöst.

Med detta, herr ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 158

Å s a R o m s o n (mp): Eftersom jag blev apostroferad när det gäller målinriktningen vill jag konstatera att vi i fullmäktige har olika syn på vilken ambition staden ska ha i sitt miljöarbete. Ambition är en sak, åtgärder för att fylla den ambitionen är en annan. På de punkterna ligger den nuvarande majoriteten långt under det som Miljöpartiet har drivit under många år. Vi har inte alltid fått alla partier i majoriteten med oss. Det är jag den första att skriva under på. Att sänka ambitionen så långt som miljöborgarrådet nu gör – det vill säga till den gräns där hon kan redovisa miljöprogrammet som att målen är uppfyllda – är att sänka det så lågt att man inte behöver ha några nya ambitioner. Det är ett spel för gallerierna, ingenting annat.

Anförande nr 159

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Kyotoprotokollet innebär att Sverige har förpliktat sig till ett utsläpp på 6 ton koldioxid per invånare. Det här miljöprogrammet innebär att Stockholm kommer att nå 3,6 ton koldioxid per invånare. Det tycker inte jag är en låg ambitionsnivå.

Anförande nr 160

Eva Louise Erlandsson Slorach (s): Ordförande, fullmäktige och intresserade lyssnare! Nu har vi äntligen fått miljöprogrammet att ta ställning till och besluta om i fullmäktige. Det är i grunden ett bra program som den förra majoriteten skrev till 2006. Då återremitterades det av de borgerliga på grund av valet. Nu efter mer än ett år har programmet äntligen blivit klart för beslut. Vi kan konstatera att det mesta är som man tidigare hade skrivit, men av någon anledning har man plockat bort en del viktiga delar som borde ha varit kvar.

Tyvärr tar man, från borgerligt håll, inte programmet seriöst. Det verkar som om det är något tvunget som man har föga engagemang och intresse i. Det märks genom att det inte finns några system för hur man ska mäta om och hur man når upp till de fina målen. Det märks genom att det inte finns några pengar i budgeten för miljöförvaltningen att driva miljöprogrammet med utbildning, hjälp till kunskaper, information och mätsystem. Det märks också genom att man har tagit bort Agenda 21-samordnarna i stadsdelarna som hjälpte skolor och arbetsplatser med miljöarbetet.

Det känns inte bra att i dag besluta om ett miljöprogram som har så många bra mål och inriktningar när ingen kommer att ta reda på om det fungerar och om målen nås.

På det här sättet luras stockholmarna att tro att det finns en seriös ambition från borgerligt håll att förbättra miljön i Stockholm, vilket är fel.

Vi i oppositionen kommer att syna, följa och bevaka att målen nås och följs upp. Inget kommer att lämnas därhän. Vi kommer att ställa de borgerliga politikerna till svars för det som inte har nåtts.

För oss socialdemokrater är miljöarbetet allvarligt och brådskande. De mål som vi i dag fattar beslut om ska uppnås. Något annat är inte moraliskt försvarbart. Vi socialdemokrater har i vår reservation krävt att Agenda 21-samordnarna ska vara kvar i stadsdelarna. Vi har krävt att man omedelbart ska besluta om indikatorer. Vi har krävt mer pengar till förvaltningen. Vi kräver en central miljökompetens som kan driva på och kontrollera miljöarbetet i stadens verksamheter.

Vi önskar också att fler stadsdelar ska bli miljöstadsdelar. De borgerliga partierna vill bygga två nya stadsdelar med miljöprofil. Det är mycket bra. Vi socialdemokrater vill även se att de gamla stadsdelarna får miljöprofiler. Varför glömma dem? Prova med två sådana också så kan vi sedan utöka det till att få hela staden miljövänlig och miljöaktiv. Vi kanske rent av kan få en *fair trade* city som borgarna är negativa till, men som vi socialdemokrater ser som en viktig del i det framtida miljöarbetet.

Vi inser att mycket måste göras genom politiska beslut för att man ska nå målen. Det måste finnas pengar och ambition till miljöutveckling av staden enligt miljöprogrammets mål. Det får inte bara vara tomma ord.

För att travestera en för alla känd författare: Ut flyga orden, tanken stilla stå. Ord utan mening aldrig himlen nå.

Jag yrkar bifall till s-reservationen.

Anförande nr 161

Borgarráðet H a m i l t o n (m): Jag välkomnar att ni granskar att vi uppfyller målen. Vi har naturligtvis ambitionen att uppfylla målen. Lika lite som ni har anslagit pengar för budgetuppföljning för olika förvaltningar behöver vi anslå pengar för att göra uppföljningar av att miljömålen nås. Det krävs inga speciella pengar för det när man har ILS som är ett utmärkt system. Där kan man löpande följa hur arbetet går.

När det gäller de gamla bostadsområden som ni gärna skulle vilja se miljöeffektiva vill jag påminna om klimatinitiativet i samband med budgeten där vi avsatte 1 miljard kronor för att jobba med energieffektivisering i de områdena. Det är en av de absolut viktigaste åtgärderna för att se till att minska koldioxidutsläppen. Där gjorde ni väldigt lite under den förra mandatperioden.

Anförande nr 162

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag är förvånad över att du kan säga att borgerliga politiker inte har en seriös inställning till miljöarbete. Det vore mer klädsamt och mer seriöst att ha åsikter om punkter i programmet. Då kan vi föra en konstruktiv debatt.

Det är väl bra att det ändå finns en tydlighet och konkreta mål som man kan följa upp. Skam vore det väl annars.

Anförande nr 163

E v a L o u i s e E r l a n d s s o n S l o r a c h (s): Jag vet inte om jag på en minut hinner repetera allt som står i vår reservation. Nog finns det en hel del som du borde se att man har tagit bort, om du läser igenom den. Man har till exempel halverat anslaget till Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen. Hur ska man kunna uppnå alla de fina målen om man inte har pengar? Är det någon annan som ska göra det? Så går det inte till i verkligheten.

Ni har inte något system där ni mäter och följer upp målen. Vid många tillfällen har man dragit bort viktiga miljöåtgärder, till exempel miljöcentrum för företagare. Där borde ni ha tänkt er för. Ni är ju för företagare. Nu kan de inte ha något bra miljöarbete eftersom det är nedlagt.

Ni har vidare sålt ut vattenforskningen och mycket annat. Det är mycket som visar att ni inte tar miljöarbetet på allvar.

Anförande nr 164

Å s a R o m s o n (mp): Miljöpartiet har en något ambivalent inställning till det här ärendet. Det är i grund och botten välkommet att vi äntligen kan fatta ett beslut så att förvaltningarna inte jobbar i blindo när det gäller miljöarbetet. Vi vet att miljöarbetet måste integreras i verksamheterna. Det måste finnas en långsiktighet och en hållbarhet i detta. Det är alltså viktigt att ha ett styrdokument som miljöprogrammet. Vi var stolta över att vi under den förra mandatperioden efter det

havererade miljöarbetet med den tidigare borgerliga majoriteten kunde ta fram det första miljöprogrammet.

Vi jobbade för att ta fram det vi har. Vi är också glada att nu se det förslag som fanns redan förra sommaren i stora delar ograverat. Jag var lite orolig när borgarna i valrörelsen pratade om att man skulle ha en kort lista med pamflettartade mål. Det visade sig att det var ett seriöst miljödokument.

Som Eva Louise var inne på saknas viktiga delar. Det är viktigt att diskutera. Det skiljer sig i ambitionsnivå och det skiljer sig i synen på vad vi menar att staden och kommunen kan göra för att Stockholm ska bli mer hållbart. Det är tragiskt att man sänker ambitionen, särskilt när det gäller trafikfrågor som man inte vill röra särskilt mycket i. Det gäller markutnyttjande. Där blir man helt oklar. Det blir omöjligt att följa upp målen. Man vill inte använda effektiva styrmedel som upphandling. Man är också rädd för informationsstyrmedlet, något som vi menar har visat sig vara oerhört viktigt för att ändra förutsättningarna på miljöområdet. Med det ger man fler stockholmare möjlighet att bidra till en minskad miljöpåverkan.

Det är bra att man anger att en miljöprofil ska göras på stadsdelar. Man ska revidera och göra ett nytt kapitel. Vi ställer oss lite frågande till att man gör det som ett mycket långsiktigt arbete i stället för att jobba med att programmet för ett miljöanpassat byggande kompletteras. Man började den här mandatperioden med att avskaffa ett dokumenterat arbete för att minska energianvändningen och bättra på miljökompetensen. Man kan komplettera det med spetsteknik i flera stadsdelar. Det välkomnar vi.

Miljöborgarrådet tycker att det viktigaste hon kan göra är att avslöja myten om att ett miljöarbete med bred ansats och flera stora viktiga projekt, som Miljöpartiet genomdrev tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet under den förra mandatperioden, är dålig styrning. Nu kommer en bra styrning.

Jag är beredd att diskutera effekten av det här miljöprogrammet efter några år när du har levererat resultat. Hittills har alla bokslut på miljöområdet bara visat upp de resultat som kommer av den förra majoritetens miljöarbete. Vi återkommer till vad det här miljöprogrammet levererar med tanke på att ni inte har några pengar. Vi förlorar kompetens i staden och vi har ingen förvaltningsövergripande samordning.

Bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 165

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Ordförande! Av ärendet framgår mycket tydligt att den som har ansvar för att hålla ihop detta är SLK. Det finns alltså samordning på det här området.

Jag tycker att det är viktigt att man är tydlig med vilka mål staden har möjlighet att påverka. Därför har majoriteten fokuserat på områden där staden har rådighet. Visst kan man sätta upp mål där man önskar saker och ting, men det tycker jag inte känns speciellt seriöst.

När det gäller arbetet med att informera om detta och att involvera stockholmarna vill jag upplysa om att vi har fått Klimp-pengar för att jobba med ett projekt som heter Klimatneutrala stockholmare. Det jobbar förvaltningen med. Det finns en uppenbar synergi med det här miljöprogrammet.

Anförande nr 166

Å s a R o m s o n (mp): Det är ju bra att man inte avför alla bra initiativ från den förra majoriteten, bland annat hur Klimp-ansökningarna utformades, och att man tar till sig att information är viktig i den typen av projekt. Den största miljöpåverkan som den här staden kan ha är det sätt som vi stockholmare lever på. I det ligger inte att varje individ har det fulla ansvaret varje dag. Vi gör ju mycket för att göra det möjligt för individerna att ha en bra miljöpåverkan. Men de måste ha kunskap, och de måste också ha möjlighet att kliva på en kollektivtransport till jobbet och slippa ta den miljöförstörande bilen till exempel.

Jag förstår inte riktigt vad du menar med att ni har gjort tydligare mål. I målen för hållbar användning av mark och vatten skriver ni att exploatering av värdefulla mark- och vattenområden ska kompenseras. Det var ett svårt mål redan i det förra miljöprogrammet. Nu har det blivit ännu luddigare. Hur har du tänkt följa upp det bättre och tydligare? Är det inte bara ett sätt att vattna ur hela den politiken?

Anförande nr 167

J a n V a l e s k o g (s): Ordförande, fullmäktige! Som redan har konstaterats bygger det här programmet i stora delar på det program som tidigare togs fram av den förra majoriteten. Bristerna gäller trovärdigheten att kunna genomföra programmet. Halveringen av miljöförvaltningen gör att det kommer att bli omöjligt att följa upp alla mål och indikatorer. Det blir också svårt för miljöförvaltningen att vara pådrivande och verka på ett effektivt sätt.

Ansvarsfördelningen är också oklar, menar jag. I ärendet sägs att berörd förvaltning ska fastställa indikatorer och nyckeltal tillsammans med stadsdelskontoret. Varken fullmäktige eller kommunstyrelsen kommer att få ta ställning till detta, har jag förstått. Det är dessa indikatorer och hur de mäts som visar vilken ambitionsnivå staden har på miljöområdet. Sista ordet för hur de här indikatorerna ska se ut kommer uppenbarligen den moderata stadsdirektören att få. Det tycker jag inte är någon lämplig hantering,

Tidigare har varje stockholmare kunnat följa de olika indikatorerna och nyckeltalen på miljöförvaltningens hemsida. Man har kunnat se utvecklingen på ett antal konkreta miljöområden. Den här miljöbarometern har varit ett imponerande och pedagogiskt instrument. Det är få städer som har kunnat visa upp något motsvarande. Nu finns risken att hela konstruktionen med indikatorer, nyckeltal och en användbar miljöbarometer blir en halvmesyra.

I programmet saknas nyckeltal om andelen förnybara bränslen i fjärrvärmeproduktionen. Det är ett sätt att påverka mot en utveckling av minskad andel kol och olja i produktionsmixen för fjärrvärmen i Stockholm. Frågan är varför det har tagits bort.

Nyckeltalet för andelen människor som utsätts för starka kraftfrekventa fält är också borta. Varför?

Indikatorn om medelkoncentrationen av koppar i rötslammet är borta. Varför? Jag tror att förklaringen är ganska enkel. Kopparindustrin och stora energibolag är effektiva i sin lobbying. Då är det plötsligt lätt för Moderaterna att lämna den princip som borde gälla för stadens miljöpolitik, nämligen försiktighetsprincipen. Den principen innebär att vi inte ska riskera stockholmarnas hälsa, även om det råder oklarhet i forskningen om hur farligt det är för människokroppen med elektromagnetiska fält och koppar. Det är trist att se hur moderaterna kapitulerar för sådan lobbying.

Med detta beklagande vill jag yrka bifall till Socialdemokraternas reservation.

Anförande nr 168

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Herr ordförande! Det är lite lustigt att höra hur oppositionen krampaktigt försöker hitta något att invända mot ett miljöprogram som man egentligen tycker är riktigt bra men där man tycker att man måste hitta något att kritisera.

Miljöbarometern kommer att finnas kvar. Det kommer naturligtvis att informeras om det på hemsidan. Stadsledningskontoret jobbar med att ILS och uppföljningssystemet ska bli ett helt transparent system. Stockholmarna ska till och med kunna se hur vi i staden kan uppnå målen på olika områden. Jag tror inte att man behöver vara orolig för att stockholmarna ska leva i okunnighet när det gäller hur vi jobbar med detta.

Fjärrvärmen var ett av de mål som den förra majoriteten inte lyckades uppnå under den förra mandatperioden. Fortum har förklarat att de ska vara ett klimatneutralt företag. Därför utgår jag ifrån att de kommer att leva upp till detta.

Anförande nr 169

J a n V a l e s k o g (s): Det råkar jag känna till ganska väl. När det gäller hur stor andel icke fossila bränslen just Fortum värme har lyckades man ganska bra nå de mål som vi hade. Man kan diskutera vilken målsättningen ska vara.

Ulla Hamilton svarar inte på varför man har tagit bort nyckeltal för elektromagnetiska fält. Även om det finns delade meningar om hur farligt det är så finns det riktvärden som Socialstyrelsen anger när det gäller hur höga värdena får vara. Det är viktigt när man bygger nytt att vi inte har elektromagnetiska fält.

Varför medelkoncentration av koppar i rötslam har tagits bort har inte Ulla Hamilton kunnat förklara.

Anförande nr 170

A n d e r s B r o b e r g (kd): Herr ordförande, fullmäktige! Vi har ju haft den här debatten i olika varianter under hösten. Jag tycker att det är ett väldigt bra program. Jag skulle vilja instämma i en hel del av det som miljöborgarrådet har sagt och

argumenterat kring. Det är ett bra program därför att det är tydligt, det är uppföljningsbart och det är saker som staden råar över så att man har möjlighet att påverka arbetet.

Dessutom är det något som stadens alla bolag och förvaltningar ska jobba med. I debatten verkar man stirra sig blind på miljöförvaltningen. Poängen är ju att alla förvaltningar och bolag seriöst ska arbeta med detta. De ska bedriva ett aktivt miljöarbete och redovisa hur man når upp till detta så att vi får en samlad bild av det hela.

Eva Louise Erlandsson Slorach sade att borgerligheten inte tar miljöarbetet på allvar. Bland annat visade hon på en minskad budget för miljö- och hälsoskyddsnämnden. Samtidigt accepterar ju Socialdemokraterna själva en del av den effektivisering som har lagts på Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen. Om det är pengar och krav som räknas bedriver ju Socialdemokraterna en oseriös miljöpolitik jämfört med Miljöpartiet.

Jag tycker att det här är ett bra och tydligt program som vi kan beta av och på så sätt verkligen få effekt av miljöarbetet. Jag ser fram emot de goda resultat som jag tror kommer.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 171

Eva Louise Erlandsson Slorach (s): Vi kan konstatera att vi har lagt 23 miljoner kronor mer än ni på miljöbudgeten. Vi vill inte lägga oss på den lägsta nivån, som de borgerliga har gjort. Ni försöker komma undan genom att låta statliga lagstiftningar styra ambitionen. Men det går inte. Det är ju kommunerna som ska arbeta för att miljön ska bli bättre i kommunen.

Vi vill satsa på miljökompetens i staden – mycket mer än vad den borgerliga majoriteten vill. Jag tror inte att någon tvivlar på den saken. Ert nyvakna tillstånd är mycket nytt och det märks att det fortfarande bara är en liten bebis.

Anförande nr 172

Anders Broberg (kd): Jag tycker att det är omdömeslöst av dig att hävda att olika personer här bedriver ett oseriöst arbete. Jag tror att vi alla är helt överens om att vi vill ha en bra miljö. Vi har olika metoder och ambitionsnivåer när det gäller vad vi tror är rimligt att genomföra. Vi tror att det här är ett bra sätt att använda stadens pengar för att få effekt.

Ni hade väldigt höga mål, men resultatet var magert i utvärderingen. Det hade varit bättre om ni hade lagt tid på att fundera ut vilka krav som gick att uppfylla i stället för att ha önskedrömmar.

Anförande nr 173

Å s a R o m s o n (mp): Jag vill börja med att korrigera det du sade om magert resultat. Resultatet tycker jag mäts i om miljön blir bättre och om vi påverkar den mindre i negativ riktning. I bokslutet syntes sammanfattningsvis faktiskt att 34 av 43 hade en positiv trend och hade förbättrats jämfört med tidigare. Jag tror nog att man kan sammanfatta det förra miljöprogrammet som ganska väl utformat. Däremot var det inte i alla mål riktigt så ambitiöst som vi ville.

Jag har en fråga till dig, Anders Broberg. Du pratade om att verka för målen. Vi måste fokusera på det som är viktigt. Vi kan påverka. Vem ska ha ansvar för att den biologiska mångfalden inte försvinner och att inte artutrotningen fortsätter i Stockholms stad? Vem är det, om inte kommunen?

Vi hade en prognos om att det skulle vara möjligt med 25 procent ekologiska livsmedel i upphandlingarna. Det har också regeringen sagt att alla statliga myndigheter ska lyckas med. Varför anser ni att vi inte ska lyckas med mer än 15 procent? Det finns stadsdelar som redan i dag uppfyller 15 procent. Vad ska de jobba för?

Anförande nr 174

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande! Miljöpartiet spänner över väldigt många saker. Jag tycker att ni har för orealistiska ambitioner. Det hade varit bättre om ni hade koncentrerat er för att verkligen uppnå några effekter. Tidigare sysslade ni med väldigt många projekt i miljöförvaltningen. De har varit trevliga, men de har inte riktigt gett det resultat som man kunde ha önskat.

När det gäller ekologisk mat och sådant finns det inget som hindrar att man höjer ambitionsnivån. Det finns inga hinder mot att man gör mer än vad som krävs. Det borde leda till att man snabbare når upp till indikatorerna.

Anförande nr 175

S t e l l a n F H a m r i n (v): Anders bemötte en del krav på tydlighet som vi hade. Det är alltså bolagen som ska genomföra miljöprogrammet. Det är jättebra, självklart är det så. De har ett sektorsansvar sedan mycket länge i miljömålsarbetet, och det är jätteviktigt att det är där som jobbet görs. Men det ökar ju bara behovet av tydlighet och kvantitativa, mätbara mål eftersom det är helt andra grupper som ska göra det än de som har skrivit det här programmet. Behovet av tydlighet och kvantifierbara mål ökar ju när man genomför det på det här viset.

Anförande nr 176

A n d e r s B r o b e r g (kd): Det är bra med tydlighet. Jag förstår inte problemet med att alla förvaltningar och bolag ska bedriva ett aktivt miljöarbete och vara tydliga i detta. Vitsen med att vi behandlar det här i fullmäktige är ju att verkligen visa att det är alla som ska utföra arbetet.

Problemet om man lägger allt på en förvaltning – i det här fallet miljöförvaltningen – är att andra så att säga smiter från ansvaret eller inte tar det på lika stort allvar som

man gör nu när det är kommunfullmäktige som fattar beslutet och när det är kommunstyrelsen som man ska rapportera tillbaka till.

Anförande nr 177

M a l t e S i g e m a l m (s): Ordförande, fullmäktige! Förr i världen fanns det väldigt stora rykande skorstenar, betat utsäde och fåglar som dog. Vattnet var också väldigt smutsigt. I dag har vi en ny typ av miljöpåverkan och det är alla diffusa utsläpp som inte syns, men problemen är desamma. Dagens miljöpåverkan är inte lika synlig. Däremot kan man mäta den påverkan som de diffusa utsläppen medför.

Jag tycker att det miljöprogram som vi nu ska ta ställning till är otroligt viktigt. Det har tagit något år att få fram materialet. Det väsentligaste i ett miljöprogram är nog framför allt att man måste vara kravställare, till exempel vid upphandlingar. Vi måste fastställa de krav som ska gälla.

Förr i världen diskuterade man detta med freoner i kylskåp. Tillverkarna sade då att det inte skulle gå att få fram kylskåp utan freoner. Men samhället ställde krav på att freonerna skulle bort. Helt plötsligt gick det faktiskt att få fram en ny teknik och tillverka kylskåp utan freoner.

Vem är det egentligen som ska fastställa normer och ställa krav i ett miljöprogram? Jag tror inte att företagen eller tillverkarna av olika produkter ställer dessa krav, utan det är samhället som ska lägga fast ramarna. Därför tycker jag också att man ska ta med mer av sådana krav i ett program av den här typen.

Man kan sammanfatta den borgerliga miljöpolitiken med några få ord. Man minskar resurserna till miljö- och hälsoskyddsförvaltningen. Man utövar tillsyn och gör ett uppföljande arbete, men man har inget förebyggande miljöarbete mot den påverkan som sker.

Vag gör man med Stockholm Vatten? Jo, man säger att Stockholm Vatten ska ha en ökad omvärldsbevakning. Man lagar vattenläckor, men man förebygger dem inte.

När det gäller miljöanpassat byggande drog man sig ganska tidigt ur samarbetet med Byggmästareföreningen. Man hänvisar ofta till nationella mål, men jag tycker inte att man har uppsatt några tydliga mål för Stockholm. Man har avvecklat Miljöcentrum för företagare. Detta är några exempel på en borgerlig miljöpolitik i dag i Stockholm.

Socialdemokraterna har satsat 18 miljoner mer i sin budget för miljö- och hälsoskyddsförvaltningen. Vi vill anslå ytterligare 5 miljoner till stadsdelsnämnderna därför att de lokalt ska kunna jobba med miljöfrågorna.

Den miljömiljard som vi har tagit fram skulle kunna gå till nya projekt i staden, inte till upprustning av sådant som ändå skulle ha upprustats av andra organisationsdelar i staden, till exempel av kommunala bostadsbolag.

Vi ska vara kravställare, vi ska sätta upp målen och vi ska framför allt se till att man ska kunna satsa resurser för ett effektivt och bra miljöarbete.

Jag yrkar bifall till den socialdemokratiska reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 178

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Ordförande, fullmäktige! Man kan också säga att det borgerliga miljöarbetet innebär att alla stadens bolag och förvaltningar ska involveras i arbetet. Vi tycker att Bastaprojektet som byggföretagen jobbar med är ett jättebra projekt för att undvika giftigt material i byggnader. Vi tycker att det ska finnas två miljöprofilsområden. Det är också borgerlig miljöpolitik. 100 procent miljöbilar är borgerlig miljöpolitik. Att 85 procent av bränslet ska vara förnybart bränsle är borgerlig miljöpolitik.

Klimatinitiativet där vi äntligen tar tag i fastighetskontorets lokaler och ser till att det sker en energieffektivisering kommer förmodligen att minska energianvändningen med 20 procent. Det är borgerlig miljöpolitik.

Vi ser till att ljudnivåerna på många konserter, som är alldeles för höga för våra ungdomar, kommer att åtgärdas. Och vi ser till att stockholmarnas hälsa prioriteras i miljöförvaltningens arbete. Det är också borgerlig miljöpolitik.

Anförande nr 179

M a l t e S i g e m a l m (s): Det var inte så illa sagt, Ulla Hamilton. Jag skulle nästan vilja påstå att det där var nästan ordagrant hämtat från det miljöprogram som vi senast tog fram. Så det är väl bara en fortsättning på vår politik.

När det gäller miljömiljarden handlar det faktiskt om att åtgärda Stockholms sjöar enligt vattenprogrammet och om rening av dagvattnet. Det handlar om att återuppta samarbetet om miljövänligt byggande och om att återuppta arbetet med Miljöcentrum för företagare.

Ni säger att ni ska underlätta väldigt mycket för företagen att bli mer miljövänliga, men jag kan inte se att det finns nedskrivet i det här miljöprogrammet som vi i dag ska ta ställning till.

Men, som sagt, det du sade, Ulla, var jättebra sagt. Det var mycket av det som vi själva hade med i det tidigare miljöprogrammet.

Anförande nr 180

P e r A n k e r s j ö (c): Ordförande! Ni kommer väl ihåg den gyllene regeln: Rimfrost – rattmuff på, tjällossning – rattmuff av. Vi skriver i dag den 5 november och nu i helgen kom den första snön. Än har vi inte upplevt säsongens stora halkmorgon med avakta bilar i diken längs infarterna till Stockholm, men den dagen kommer, det är bara en tidsfråga.

Det är alltså inte bara rattmuffar som ska på. Nu i dagarna ska också vinterdäcken på. Tyvärr är det fortfarande alltför många som sätter på dubbdäck på bilen fast de egentligen inte behöver. Resultatet känner vi till alltför väl: livsfarliga partiklar som rivs upp och sprids bland bostadshus, lekplatser och skolor.

Den svenska forskningen inom området partiklar ligger i framkant. Man har visat att vuxna som utsätts för partikelutsläpp riskerar att få hjärt- och kärlsjukdomar och att barn riskerar att få nedsatt lungkapacitet. I dag är det få som hävdar att partikelproblemet är överdrivet. I stället talar alltför ofta om en tickande bomb. Jag är själv förälder och är förstås orolig över hur min 4-åriga dotter påverkas när hon leker i timtal på förskolans gård på Södermalm, och jag är långt ifrån ensam om att känna den oron.

Centerpartiet hör inte till dem som vill stänga av gator och tvinga folk att välja en viss typ av däck – vi tror på valfrihet. Däremot tycker vi att var och en ska ha möjlighet att ta ansvar för sitt val, och då pratar vi om ekonomiska styrmedel, vilket vi har pratat om förut i den här salen.

Vi tycker också att staden ska ta sitt ansvar för de egna bilarna och föreslår att de ska vara dubbfria senast 2010. Stadens vanliga personbilar körs ofta på Stockholms gator, och det skulle betyda mycket om över tusen bilar kördes utan dubbdäck i Stockholm i vinter.

För den som är orolig kan jag meddela att utvecklingen har gått framåt. Tidningen Motorföraren korade i sin stora vinterdäckstest 2007 ett odubbbat däck som testvinnare. Numera är det säkrare att köra med Gislaved Soft Frost II än med dubbdäck. Saker händer. Gamla sanningar vänds upp och ned, och som politiker gäller det att hänga med.

Men det är inte bara däck som ska ställas i fokus, även om de står för den avgörande mängden partiklar. Partiklarna kommer alltid att finnas i trafiken, så det finns även andra saker att jobba med såsom vägbeläggningar, olika typer av sand och inte minst en aktiv trafikplanering.

Ordförande! Centerpartiet ställer sig bakom miljöprogrammet. Det visar att majoriteten har tagit intryck både från debatten och från en hel del av våra synpunkter. Vi gillar förslaget om två miljöprofilerade bostadsområden. Och vi gillar väldigt mycket satsningen på miljöbilar. Vi ser också positivt på skrivningarna om ventilation i förskolor, skolor och äldreboenden.

Men jag vill härmed också yrka bifall till vårt tilläggsförslag om partikelproblematiken. Det är viktigt att staden jobbar på för att uppfylla miljökvalitetsnormerna. Med en trovärdig strategi på det området kan vi alla med gott samvete sätta på både rattmuffen och vinterdäcken och köra bil på vintern även i fortsättningen.

Anförande nr 181

Å s a R o m s o n (mp): Jag tänkte bara välkomna Per Ankersjö till en större koalition kring det som var vårt yrkande redan för över ett år sedan, det vill säga att definitionen av miljöbilar i Stockholm ska inkludera odubbade bildäck. Det skulle uppfylla ert krav på att stadens egna bilar inte har dubbdäck.

Sedan är det bara att beklaga att ni ännu så länge inte har förstått att det behövs tvingade ekonomiska styrmedel som staden kan använda sig av och som gäller för

vanliga medborgare. Det handlar till exempel om parkeringsstyrmedlet för att den enskilde stockholmare ska välja odubbade vinterdäck redan i år och inte 2010.

Anförande nr 182

P e r A n k e r s j ö (c): Vi var ju inte med här och kunde diskutera miljöbilsdefinitionen förra året inför trängselförsöket. Men jag hoppas att du inte föreslår en ytterligare miljöbilsdefinition.

Anförande nr 183

S t e l l a n F H a m r i n (v): Ordförande! Den borgerliga majoriteten lägger nu fram sitt miljöprogram. Där finns principiella mål när det gäller klimat och energi som är intressanta, om de fullföljs genom konkreta åtgärder. Det finns satsningar på biogasproduktion som också kan bli bra, om vi verkligen utvecklar våra egna resurser. I dessa och en del andra frågor hjälper vi gärna till med att skapa långsiktiga och hållbara lösningar. Det som Ulla Hamilton sade nyss här från talarstolen tycker vi också är alldeles utmärkt.

Dock måste jag säga att efter att vi och andra i nästan fyra år har blivit förlöjlade för att vi krävt konkreta åtgärder för att minska energiförbruken och utsläpp och efter att vi i fyra år vid nästan varje nämndsammanträde har fått höra hur orimligt tontiga vi är som vill göra biogas av kladdiga sopor i stället för att elda upp dem i Högdalsverket har man vissa dubier beträffande själva genomförandet. Hade ni under den förrförra mandatperioden accepterat EU:s pengar för att bygga ut biogasanläggningen Ecoferm hade också dubierna varit mindre. Då hade vi haft en fungerande anläggning.

Tyvärr är det så att med den reella miljöpolitik som nu genomförs med nedskärningar och utförsäljningar så försvinner miljökompetens och energirådgivning. Planerings- och utvecklingsarbete för miljöarbetet i stort blir mindre. Skydd och skötsel av grönområden blir mindre, och det finns inga resurser för att restaurera Stockholms sjöar.

Bristerna i miljöprogrammet är att ni skalar bort allt det arbete som påverkar andra aktörer, att ni tar bort indikatorerna, att delmålen i många fall inte är mål utan viljeinriktningar, att miljöarbetet görs beroende av den ekonomiska tillväxten och att kopplingen till regeringens miljömål saknas. Medan regeringen förklarar att miljömålen ligger fast och ska uppfyllas samtidigt som man successivt skärper delmålen och gör dem kvantitativa går majoriteten i Stockholm åt motsatt håll.

När man i hela världen förklarar att man måste bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring står det i Stockholms miljöprogram att miljöarbetet förutsätter ekonomisk tillväxt.

Det finns en del goda mål i miljöprogrammet, men det görs alltför lite för att uppfylla dem och väldigt mycket som pekar åt motsatt håll. Vi hjälper, som sagt, gärna till och utvecklar det som är bra. Men den helt avgörande frågan för Stockholms miljö i framtiden blir att uppfylla redan uppsatta mål – vilket kräver pengar – att göra miljö

i Stockholms innerstad giftfri och tyst, att uppfylla behovet av resurser och skydd för grönområden och sjöar.

Det krävs också personligt ansvarstagande och agerande. Jag noterar att majoriteten här i salen fortfarande dricker buteljerat vatten med stora utsläpp och energiåtgång som följd. Det gör inte vi på den andra sidan.

Allra viktigast är att satsa de resurser vi har på att bygga ut en miljövänlig kollektivtrafik, om vi ska få en bra miljö. Vi vill ha en kollektivtrafik med låg taxa i stället för bilvänliga motorvägar runt staden och en ökad privatbilism i innerstaden. Där blir kampen hård, för där verkar det som att Miljöpartiet och Vänsterpartiet står ganska ensamma mot de etablerade krafterna. Även sossarna tycks numera vara för motorvägen. Men vi har lyckats att fixa sådant förut, och vi gör väl det också nu, hoppas jag.

Stöd till Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 184

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Herr ordförande! Jag är lite fascinerad över argumenteringen om att tillväxt inte skulle kunna vara bra för miljön. Vi har i dag en otrolig *boom* när det gäller miljöbilstillväxten i Stockholmsområdet och i hela Sverige. I Stockholm har miljöbilarna ökat med 60 procent jämfört med förra året. Det beror naturligtvis på att stockholmarna har det ganska bra ekonomiskt. De har råd att skrota sin gamla miljöovänliga bil och i stället köpa en miljöbil. Electrolux tillverkar numera nya, fina kylskåp, tvättmaskiner eller andra typer av vitvaror som drivs med väldigt låg energi.

Det är klart att det spelar roll om folk har råd att byta ut sina gamla varor mot miljömässigt mycket bättre produkter. Det visar ju hur viktigt det är med tillväxt för att man ska kunna förbättra miljön. Sambandet på det här området är oerhört väsentligt.

Till sist: När det gäller matavfallsfrågan är målet 35 procent organiskt avfall, men det står ingenting om att det ska komma från privata hushåll.

Anförande nr 185

S t e l l a n F H a m r i n (v): Det är självklart att vi är jättegglade över ekonomisk tillväxt och vi inser ju att man då kan göra ännu mer för miljön. Men man får inte skapa ett system där miljöförbättringar blir beroende av att det är ekonomisk tillväxt. Vi kommer inte alltid att ha det. Ibland kommer det också att gå bakåt. Vi måste kunna bedriva precis samma goda miljöarbete också under dessa förhållanden som när det går bra.

Anförande nr 186

K a r i n K a r l s b r o (fp): Ordförande, ledamöter, åhörare! Politiken har både goda och dåliga sidor. De goda sidorna är bland annat när man möter sin motståndare

i en het debatt där man tycker olika och där man bryter kloka argument med för- och nackdelar mot varandra.

En av politikens sämre sidor är när man försöker ta heder och ära av debattmotståndaren. Att påstå att majoritetens miljöpolitik ligger på en infantil nivå tycker jag är ett sällsynt dåligt exempel på hur politiken kan fungera. Det är kanske någonting som vi i den här salen får tåla, men det är kränkande mot alla människor i Stockholm – både alliansens väljare och era egna väljare – att föra debatten på den nivån. Jag känner inte en enda människa i Stockholm som inte bryr sig, som inte oroar sig, som inte känner att miljöfrågor är någonting som berör dem.

Den här debatten handlar om en riktig ödesfråga. Den handlar om miljön i Stockholm i dag och i framtiden. Den handlar också om hur vi ska dra vårt strå till stacken i det internationella miljöarbetet, om klimatarbetet och om vårt ansvar för Östersjön.

Vi har tagit tag i fosfatfrågor och i skitiga snömassor. Vi låter också visioner förverkligas så småningom genom miljöanpassat byggande.

Det finns många positiva delar i det här programmet. Det är positivt att staden sätter upp mål och slår fast att energianvändningen ska minska. Däremot saknar Folkpartiet och jag en ordentlig analys av frågan om upphandlad el och miljömärkning av el. Det är väl inte obekant för er att vi gärna hade sett att man hade handlat mer kärnkraftsproducerad el och därmed tagit klimatfrågan på fullt allvar.

Den här debatten handlar också om hur vi tar ansvar för våra egna verksamheter och föregår med gott exempel. Jag tänker då på ambitionen angående miljöbilar och ekologiska livsmedel.

Förslaget till miljöprogram är tydligt och konkret. Det ställer krav och utmanar stadens hela verksamhet. Helt plötsligt har miljöpolitiken blivit en strategisk ledningsfråga, och det är så välkommet.

Det finns en lång rad frågor i miljöprogrammet som är värda att nämnas, men jag ska hålla mig till ett exempel där jag tycker att den gamla majoriteten misslyckades. Det visar att gräset inte var grönare under den förra mandatperioden.

Efter ventilationskontrollen 2005 uppvisade 29 procent av stadens skolor och förskolor brister eller också hade de inte blivit godkända. Det finns så många exempel där ni misslyckades. Vi vet att det kommer att ta tid att nå upp till många av de mål som vi har satt upp. Det krävs både hårt arbete och ödmjukhet.

Jag tycker att miljöarbete är ett utvecklingsarbete. Låt oss sköta det tillsammans och höj debattnivån här inne!

Anförande nr 187

Å s a R o m s o n (mp): Du tog upp frågan om räddningen av Östersjön. Det är en av grunderna bland flera för att det är så viktigt att jobba med livsmedelskonsumtionen och livsmedelsproduktionen i det här landet. Det är till största delen

lantbruket som förorsakar övergödningen av Östersjön. En oerhört konkret åtgärd på det området är att ställa om jordbruket till ett mer hållbart sådant, och det gör man genom en efterfrågan som till väldigt stor del är styrd av offentlig upphandling. Så varför – jag vet att du till vardags jobbar i Regeringskansliet – tycker du att Stockholms stad ska ha en lägre ambition för upphandling av ekologiska livsmedel än den som regeringen anser att statliga myndigheter ska ha? Det finns flera myndigheter som än så länge inte heller har kommit särskilt långt.

Nu hade vi ett pågående arbete. I slutet av mandatperioden fick vi i gång en process där vi såg exakt vad man kunde göra för att öka andelen ekologiska livsmedel. Vi prognostiserade att 25 procent var ett både rimligt och befogat mål att sätta upp i miljöprogrammet. Nu har ni ändrat det och devalverat det ned till 15 procent. Varför, Karin Karlsbro?

Anförande nr 188

K a r i n K a r l s b r o (fp): Jag tycker att vi ska gå vidare och hela tiden fortsätta att uppnå våra mål. Det intressanta var ju att man under förra mandatperioden nådde knappt 7 procent. Vår strävan innebär ju en fördubbling, men vi tar gärna den debatten.

Anförande nr 189

S t e l l a n F H a m r i n (v): Karin, du tog upp Östersjön, och jag vill också kommentera det lite grann. I regeringens granska kraftfulla program för Östersjön ingår det att man ska se till att alla enskilda fastigheter får en ordentlig rening och att alla övergödda sjöar åtgärdas. Man har till och med anslagit pengar för detta. Inget av detta ingår som ett mål i ert miljöprogram. Angående övergödda sjöar säger ni bara att fosforhalten ska sjunka, vilket är fullständigt meningslöst i sammanhanget. Man måste uppnå en lägsta nivå för att det ska ha någon som helst effekt, och det finns ingenting om att ansluta alla återstående fastigheter i Stockholm.

Anförande nr 190

K a r i n K a r l s b r o (fp): Du vet mycket väl att vi har ett ambitiöst program för Östersjön som handlar både om utsläpp och om att restaurera. Den här regeringen har gjort mera än vad den tidigare regeringen gjorde, och vi följer upp detta på alla nivåer. Samtidigt vet vi att man inte kan göra allting i Stockholm utan det krävs också en politik i hela Sverige, och det för alliansen.

Anförande nr 191

J a n V a l e s k o g (s): Jag tycker att det var en missvisande bild som Karin gav när hon tog upp detta med ventilationskontrollen. Det är ju någonting som har funnits i den här staden sedan slutet av 90-talet. Man har varit mycket noga med att det ska genomföras ventilationskontroller i stadens skolor och förskolor varje år. Jag antar att den uppgift som du hänvisade till handlar om bristande dokumentation. Problemet med ventilationskontrollerna har snarare varit många privata fastighetsägare och bostadsrättsföreningar som inte har genomfört några kontroller. Ett skäl är att vi inte har haft resurser i staden för att kunna kontrollera detta. Men att

säga att det skulle ha genomförts så få ventilationskontroller i skolor och förskolor under dessa år är att ge en felaktig bild. Det var kanske ett visst årtal som du hänvisade till, men dessa kontroller har genomförts varje år sedan slutet av 90-talet.

Anförande nr 192

K a r i n K a r l s b r o (fp): Jag kan själv läsa innantill, och det kan du också göra: "Målen om ventilation och ventilationskontroll bedöms ha haft en negativ utveckling. Stora brister har konstaterats när det gäller ventilation och ventilationskontroller i stadens skolor och förskolor. 29 procent av de lokaler som miljöförvaltningen besökte 2005 hade brister inom detta område".

Det finns en hel rad åtgärder som behöver vidtas, och jag tror att de behövs oavsett vilken majoritet man har. Lite ödmjukhet vore väl ändå önskvärt för att vi tillsammans ska kunna utveckla miljöarbetet.

Anförande nr 193

M a t s L i n d q v i s t (mp): Ordförande, ledamöter och lyssnare! Som miljöpartister anser jag att vi kan känna oss ganska stolta över vad vi har åstadkommit under den gångna perioden. Vi började ju faktiskt i ett nolläge när det gällde väldigt många miljöfrågor. I sammanfattningen av Stockholms stads miljöbokslut står det: "Förbättring inom 34 av 43 mål. 18 mål uppnåddes helt". Det är ingen dålig målbild.

Det som vi är allra mest stolta över är att vi för första gången i historien har åstadkommit att samtliga partier i salen nu tycker att miljöfrågor är viktiga. Man fick ha en hel del humor för att kunna läsa somliga partiers skrivelser med behållning under den gångna perioden. Men det är jättebra att det nu är ett annat läge.

Energieffektivisering av fastigheter är jättebra. Det började vi också att jobba med långt tillbaka i tiden. Vi avsatte pengar i miljömiljarden för detta. Svårigheten var hela tiden att få Fortum att släppa till de uppgifter som behövs för man ska kunna göra effektiva miljösaneringar. Det kommer kanske miljöborgarrådet att bli varse så småningom. Men det kan ju finnas speciella kanaler till finnarna, vad vet jag. Det kan behövas.

Det är jättebra med miljöbilar, men miljöbilar är inte miljövänliga. De är miljövänligare, och det är en annan sak. Så småningom kanske vi når fram till bränslecellsbilar vilkas enda avfallsprodukt är vatten, men det dröjer nog ett tag till dess.

Om man jämför de olika mål som majoriteten nu har för bilar med det som man vill jobba med i trafiknämnden där man vill ha fler bilar, fler parkeringsplatser, fler trafikleder, bredare gator och så vidare så hänger det inte riktigt ihop.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation.

Anförande nr 194

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag kan trösta Mats med att jag inte har något nyvaknat intresse för miljöfrågor. Redan i slutet av 70-talet jobbade jag emot kol och olja och för att man skulle bygga ut kärnkraften i Sverige och därmed minska oljeberoendet. Så detta är inte något nytt område för min del.

Miljöfrågor är viktiga. När det gäller energieffektivisering har ni inte gjort ett dugg för fastighetskontorets 450 000 kvadratmeter lokaler, utan det är vi som gör något först av alla. Det tycker jag är lite märkligt faktiskt. Jag blev rätt förvånad när jag upptäckte det.

I ert tidigare miljöprogram satte ni upp som mål 35 procent matavfall, men ni klarade av 4 procent under den förra mandatperioden. Då är det ganska långt kvar. Nu höjer vi ribban. Vi säger 35 procent matavfall från restauranger och storhushåll, och jag hoppas verkligen att vi kommer att klara av det. Fokuserar man restauranger och storhushåll innebär det att det kommer att bli mycket miljöeffektivare, för då behöver man inte åka runt till 4 000 hushåll och samla in matavfallet. Då räcker det med 1 500 hämtställen.

Anförande nr 195

M a t s L i n d q v i s t (mp): Jag önskar er all lycka i världen när det gäller detta med att uppnå kravmärkt och ekologisk mat. Svårigheten där var att eftersom Stockholms stad är en väldigt stor upphandlare fanns det inte så många leverantörer att välja på. En annan svårighet var att de som sade sig kunna leverera miljömärkt mat till oss fuskade med leveranserna. Allt som man då beställde från köken var restnoterat. Sedan frågade man respektive husmor om de ville ha det i alla fall och att de i så fall fick betala transporten. Detta kommer ni också att behöva ta tag i. Det är bra om ni kan klara det.

Anförande nr 196

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det är uppenbart att ambitionen har sänkts i och med det nya programmet. Hur som helst finns det för lite kompetens och resurser kvar för att man ska kunna genomföra ett fullgott miljöarbete i enlighet med miljöprogrammet. Det gäller även med ett så kraftigt bantat miljöprogram som nu föreligger. Det handlar om *mainstreaming*, allas ansvar blir ingens ansvar.

Indikatorer har ännu inte tagits fram. Om man inte följer upp och om man inte har några indikatorer för att se hur utvecklingen ter sig så kan man alltid låtsas att allting går bra. "Vi ser inte och vi hör inte. Vi bara pratar". Har ni inga indikatorer vet ni inte hur utvecklingen ser ut. Det ska bli spännande att se vilka indikatorer som tas fram.

Vi har problem med stigande temperaturer i världen och därav stora klimatproblem. Det är ytterst allvarligt, och det som är allvarligt är att väldigt lite resurser adresseras till det här problemet. Man talar mycket om det som finns inom stadens rådighet. Det är inom stadens rådighet att höja p-normerna, vilket ni har gjort. Det är totalt befängt, anser vi.

Vi vill ha ett delmål där vägtrafiksystemets ytanspråk inte ska öka per capita. Det är väl ändå rimligt, och det adresserar verkligen till klimatfrågan. De planeras gigantiska vägutbyggnader. Förutom att det är emot allt klimatförnuft allokera det stora samhällsresurser helt fel. Detta ligger också inom stadens rådighet, och det är också inom stadens rådighet att inte välja att tvinga in oss i ett 30-årigt avtal om att ha en flygplats mitt inne i stan där mer än 50 procent av flygen går till Malmö och Göteborg. Här kan man verkligen göra någonting i stället för att komma med svaga miljöprogram.

Sedan till detta med markanvisningsproblematiken. Det finns i dag ingen hållbar användning av stadens mark och vatten som det ser ut, och ännu värre blir det. Ni har alltså urholkat målen ytterligare. Ni håller på att bygga sönder väldigt mycket av Stockholms gröstruktur, grönområden, picknickytor, dungar och lekskogar. Detta är helt i strid med översiktsplanen. Grönkartan inom översiktsplanen är min favoritkarta. Jag kan peka ut hur många områden som helst som pluggas igen. Det finns inget utrymme för något slags compensation. Var ska den ske när man bygger igen område efter område?

Nu ger man sig på Årstafältet. För att kompensera för att vissa idrottsytor försvinner ger man sig på Gubbängsfältet och ska korka igen det också med ytterligare bostäder. Område efter område byggs alltså sönder. Jag undrar verkligen hur ni ska uppfylla detta med kompensationsåtgärder.

Anförande nr 197

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Cecilia Obermüller påminde mig om ytterligare ett mål som var helt omätbart i det förra miljöprogrammet, och det var just detta att vägtrafikens yta skulle minska. Men i utvärderingen konstaterade man att det inte gick att granska över huvud taget.

Anförande nr 198

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Det var trafikkontoret som inte ville göra någon mätning. Tyvärr lyckades vi inte komma ända fram där. Men det kanske ni kan göra.

Anförande nr 199

T o r h i l d L a m o (v): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Som flera har sagt tidigare är förslaget till miljöprogram inte på långa vägar bra. Det bygger på det gamla förslaget, men man har tyvärr tagit bort en del viktiga krav vilket har försämrat programmet.

Vi har många gånger debatterat trafikens miljöpåverkan. Det är inte så konstigt med tanke på att biltrafiken är en av de största miljöbovarna i den här staden när det gäller utsläpp, buller och ytanvändning. Därför är det synd att man har så svaga mått kring trafikens miljöpåverkan. Vi har stora möjligheter att minska klimatpåverkan i Stockholm genom att minska biltrafiken. Genom att genomföra en transportsnål stadsplanering och genom att satsa på gång-, cykel- och kollektivtrafik skulle vi kunna se till att det blev så. Då måste vi också ställa konkreta krav.

Vi måste prioritera utbyggnad av kollektivtrafik och cykelbanor och vi måste våga ställa krav så att miljökvalitetsnormerna inte bryts. Vi måste våga ställa krav så att bilåkandet går ned. Vi måste ställa krav på vilka däck man använder, både i den bilpark vi har i staden men också bland dem som bor i Stockholm.

Det har pratats en hel del om energibesparingar inom bostadsbeståndet. Vänsterpartiet skulle vilja att man i staden genomför ett pilotprojekt med passivhus. Jag såg nyligen ett program TV från en moderatstyrd stad i Sverige – jag kommer inte ihåg vilken – där man bygger om det äldre bostadsbeståndet och miljöanpassar det och skapar passivhus som inte kräver samma åtgång av energi. Det skulle vi vilja se i Stockholm också. Vi skulle vilja se det i Bromma ekostad i stället för att man nu har fortsatt buller och utsläpp från flygtrafiken.

För att miljöprogrammet verkligen ska kunna följas upp är det nödvändigt att vi har tydliga och konkreta mål som kan mätas. Vi håller med om att man ska följa upp i de enskilda verksamheterna, men då måste man ju ha tydliga indikatorer som gör det möjligt för verksamheterna att följa upp programmet.

Bifall till Vänsterpartiets återremissförslag.

Anförande nr 200

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag kan trösta Torhild med att till skillnad från under den förra mandatperioden då det inte byggdes några passivhus i Stockholm planerar nu Svenska bostäder för att bygga passivhus. Du kommer säkert snart att få se passivhus även i Stockholm.

Anförande nr 201

T o r h i l d L a m o (v): Det är jättebra. Hoppas att jag också får se det i Bromma ekostad så småningom. Det verkar som om vi får vänta 30 år på det, men jag hoppas att ni ändrar er där också.

Anförande nr 202

E v a L o u i s e E r l a n d s s o n S l o r a c h (s): Ordförande, fullmäktige! Vi socialdemokrater vill att kommunen ska driva utvecklingen framåt och aktivt arbeta förebyggande och skapa förutsättningar för lagstiftarna att flytta fram positionerna - inte bak.

Det är viktigt att miljöarbetet drivs i kommunerna och att det ställs hårda krav. Vi har inte orealistiska krav och ambitioner, Anders. Det är viktigt att ha höga ambitioner. Vi har ett ansvar mot kommande generationer.

Jag ska återigen nämna några viktiga krav som fattas i dagens miljöprogram. Satsa på miljökompetens i staden. Vårda och konsolidera kommunens verksamhet så att man klarar av att utveckla sig genom bland annat kompetensutveckling av personal. Ge miljöförvaltningen medel att följa upp och kommunicera stadens miljöprogram. Ta genast fram en upphandlingspolicy som ställer krav på miljöhänsyn. Det är skandal att det togs bort av borgarna i den senaste policyn. Återuppta arbetet med ett

miljöcentrum för företagare för att underlätta för företagare att bli miljövändliga i sin verksamhet. Inför Agenda 21-samordnare i stadsdelarna för att hjälpa stadsdelarnas verksamheter.

Vi har nu på toppen av en högkonjunktur sett stora nedskärningar på samtliga stadens nämnder och särskilt stora besparingar på miljöförvaltningen. Hur ska då alla nämnder som ska involveras i miljöarbetet, enligt Ulla Hamilton, ha råd och möjlighet till det med tanke på sina ansträngningar att klara basfunktionerna?

Majoritetens politik och ambitioner när det gäller miljö är inte seriösa. Det finns risk för att det här miljöprogrammet blir ett icke genomfört program 2011 om inte resurser samt en strategi och regelverk för hur mätningen ska ske beslutas och genomförs nu.

Bifall till s-reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 203

A n d e r s B r o b e r g (kd): Målet för utsläppsnivåerna för koldioxid ligger på 3,6. Vi är nere i 4,0 just nu jämfört med rikets 6,0. Är inte det en hög ambitionsnivå?

Du har missuppfattat när det gäller Miljöcentrum. Det har ju knoppats av. Det finns fortfarande kvar.

Anförande nr 204

Å s a R o m s o n (mp): Vi har hört det från flera håll, och miljöborgarrådet slog sig för bröstet när det gäller klimatmålet i det nya miljöprogrammet. Det gjorde nu även Anders Broberg. Jag hoppas att det bara är ett förbiseende att ni översätter koldioxidutsläppen i Stockholm, räknat per capita, till ett nationellt utsläppsmål som Sverige har enligt FN:s kriterier.

Är ni medvetna om att i Stockholm räknas bara transporter inom kommunen och bara utsläpp från produktion? Den enda större produktion vi har i Stockholm är värme. Värtaverket står för ungefär en procent av Sveriges samlade koldioxidutsläpp. Utöver Värtaverket har vi ingen större punktkälla av koldioxidutsläpp.

Om Stockholm ska släppa ut lika mycket som riksgenomsnittet kan vi säga goodbye till hela exportindustrin i Sverige. Jag är inte helt säker på att era borgerliga i andra kommuner – och inte heller i Regeringskansliet – är så pigga på det. Ett tips är att inte byta inte de siffrorna. Tro inte att 3,5 ton koldioxid per år och stockholmare kommer att rädda klimatet.

FN diskuterar i dag ett mål på 80 procent till 2050. Hållbarhetsmålet per capita ligger under ett ton per person och år. Miljöpartiet har flera gånger föreslagit att målet för Stockholm ska vara att vi är fossilfria redan 2030 om det ska finnas en chans för Sverige att hamna i något slags internationell paritet som gör nytta när det gäller klimatet. Vi måste vara mycket mer radikala än till och med vad Miljöpartiet har föreslagit här under tidigare mandatperioder.

Det är viktigt att vi alla förstår att det inte räcker att kurvorna går åt rätt håll när det gäller Stockholm. Vi ska veta att i de internationella siffrorna är inte flyget med i Kyotoberäkningarna, och inte heller konsumtionsvanorna. Vi överför enorma koldioxidutsläpp från den rika världen till den fattiga världen. Vi behöver vara fossilfria långt tidigare.

Jag vill avliva myten om att projekt inte ger effekt. Vi genomförde många projekt inom miljömiljarden under den förra mandatperioden som faktiskt gav miljöprogrammet resurser att jobba med att göra upp med forna tiders miljösynder. Där har ni inga resurser och inga mål i miljöprogrammet för hur våra jordlager blir mer giftfria. Det är bara ett sätt man kan jobba på. Det är inte fel att jobba med projekt. Det är ambitionen som är fel. Ni har ingen ambition att göra upp med de gamla miljöutsläppen.

Titta på den metod man tog fram för att bevara gatuträd. Det är en metod som nu används i Trafikkontorets verksamhet för ytterligare gatuträd. Den metoden skulle inte ha kommit fram om vi inte hade haft det projektet.

Sluta kritisera projekten innan ni har tittat på vad de ger!

Anförande nr 205

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag håller med Åsa Romson om att det är väldigt viktigt att vi jobbar internationellt med klimatfrågorna. Det tycker jag att regeringen gör på ett alldeles utmärkt sätt. Man jobbar hårt med att EU ska höja sin ambitionsnivå och att man ska höja ambitionsnivån internationellt. Vad vi kan göra i Stockholm är att bidra inom vårt område. Det kommer naturligtvis inte att räcka för att lösa problemet.

När det gäller den nedsmutsade marken har vi, som Åsa Romson mycket väl känner till, en väldigt ambitiös plan för bostadsbyggande. I samband med det måste man naturligtvis jobba med marksanering.

Anförande nr 206

Å s a R o m s o n (mp): Hur ska du då göra, Ulla Hamilton, när man föreslår en fördelning? Om man ska ha en skärpt klimatpolitik i Sverige kommer man att föreslå något slags fördelning på olika sektorer. Trafiksektorn är den sektor som alla experter säger är svårast, men också viktigast, att få. Där är trenden inte bruten. Det är där utsläppen ökar.

Ni lägger ett bra och viktigt fokus på fastighetssektorn. Jag håller med om att det har gått alldeles för långsamt i alltför många år. Det är bara att beklaga. Ni bortser från hela transportsektorn. Det är den sektor som i Stockholm utgör en oerhört stor del. Ni påverkar mycket av transporterna. Ni avlövar upphandlingskansliet. Ni tappar projekt med samordning av varutransporter som ger goda effekter både när det gäller miljö och sociala effekter som att transporterna minskar till våra förskolor och liknande. Ni tappar ju hela den sektorn. Ni vågar inte göra något åt transportsektorn och bilismen. Det tycker jag är beklagligt.

Anförande nr 207

M a l t e S i g e m a l m (s): Jag tryckte på fel knapp, men när jag nu har ordet vill jag säga något till Karin Karlsbro. I ditt första inlägg redovisade du att saker och ting inte var genomförda när det gällde ventilationskontrollen. I ditt andra inlägg, när du hade fått ett papper av Ulla, redovisade du resultatet av de mätningar som gjordes 2005. Det är värt att notera.

Det som nämns i miljöprogrammet med de förstärkningar man ska göra som att skadliga ämnen ska bytas ut mot mindre skadliga är en princip som har funnits i Sverige under väldigt många år. Man har kunnat konstatera i den EU-politik som Moderaterna har bedrivit att man har röstat mot förstärkningar av skydd för miljö och hälsa. Det har man konstaterat genom omröstningar och annat. Det internationella miljöarbetet kanske inte riktigt korresponderar med det miljöarbete som man vill bedriva i Stockholm.

Anförande nr 208

K a r i n K a r l s b r o (fp): Ordförande, fullmäktige! Gräset var inte grönare under den förra mandatperioden. Det fanns ambitiösa mål, men man levde inte upp till dem. Jag tycker att det är viktigt att man diskuterar varför man inte levde upp till dem. Varför nådde man inte resultat? Barns skolmiljö är en ytterst viktig fråga att sätta strålkastarljus på. Inte ens en sådan angelägen fråga kan man säga att man lyckades med.

Vi måste våga titta på utvärderingar och ta till oss kunskap i miljöarbetet.

Anförande nr 209

M a l t e S i g e m a l m (s): Det var ju precis det man gjorde. Man gjorde mätningar och tittade på vilken kondition anläggningarna var i och så fick man fram ett resultat. Det var ju det som du redovisade för två repliker sedan. Då talade du om vilka resultat mätningarna visade. Då kan man väl inte säga att man inte har gjort mätningar och tittat på anläggningarnas kondition.

Anförande nr 210

S t e l l a n F H a m r i n (v): Ordförande! Miljöfrågorna i Stockholm handlar lika mycket om infrastruktur som om traditionella miljöfrågor. Vi tror att ett framgångsrikt miljöarbete förutsätter en kombination av politisk styrning och effektiva och samordnade åtgärder, både centralt och lokalt och konkreta åtgärder för att verkligen rädda det man vill.

Vi tror därför att det är nödvändigt med en samordnad högteknologisk vattenförsörjning och energiproduktion – samordnad både tekniskt och regionalt. Men det är också nödvändigt med lokala satsningar på energisparande, markvärme och solceller. En sådan satsning förutsätter emellertid att man har kommunala resurser för planering och samordning. Det förutsätter att vattennät och energinät kontrolleras av kommunen och upplåts åt lokala intressen när kommunen bedömer det rimligt. Vi vill inte ha privata lösningar med långvariga odemokratiska

kontraktstider. Det möjliggör lokala satsningar och en snabb anpassning till teknikutveckling och andra förändringar.

Det som är bäst för Fortum och flyget är sällan bäst för stockholmarna, tror vi.

Vi vill i vårt program skapa ett rättvist miljöutrymme både globalt och lokalt. Vi vill ha mer av biogas, solpaneler och vindkraft. Vi vill ha en avfallshantering med egen personal som har resurser att hjälpa till med en bra återanvändning. Vi vill ha ett system där allt avfall, även tidningar och förpackningar, hanteras av kommunen, och där industrin betalar. Vi vill ha egna återvinningsbåtar på sjö och hav.

Mark och vatten måste skyddas och underhållas. Därför satsar vi i vårt program på ökade resurser på reservatsbildning, ordentligt organiserad skötsel och underhåll och på restaurering.

Vi lovar att restaurera stadens alla sjöar och vattendrag före 2015, inte som majoriteten som inte i ett enda fall i sitt program har som mål att av en övergödd sjö skapa ett rent och badbart vatten. Majoritetens mål är att statusen förbättras, inte att den blir bra. Stockholm är snart den enda stad i landet som inte har fixat detta.

När kommer den borgerliga majoriteten, för att ta ett konkret exempel, att inviga ett upprustat Nackareservat? Blir det när de som bor där illegalt har fått anständiga bostäder, när stigarna har blivit tydligt markerade, när förstörda partier har restaurerats, när vattensystemen har renats, när tillräckliga resurser har skapats för arbetet? Eller blir det när områdets byggnader har rustats upp och blivit tillgängliga? Om det är så får man nog vänta ganska länge på invigningen.

Anförande nr 211

K a r i n K a r l s b r o (fp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Än en gång vill jag säga att det här är ett väldigt bra miljöprogram. Det är visioner som har blivit ambitioner nedkokade i konkreta mål. Man skulle till och med kunna säga att det är checklistor så att alla nämnder och alla verksamheter i staden kan arbeta resultatinriktat, konkret, begripligt och handfast.

Vi har pratat mycket om vad som är seriöst och inte seriöst. En sak som jag lägger in i att man är en seriös politiker är att man lär sig av gamla misstag. Man kunde väl ändå förvänta sig att ett enda inlägg från oppositionen hade kunnat handla om vad man gjorde för fel och varför man inte nådde ända fram. Hur kom det sig att vi inte uppfyllde en del av målen? Det hade varit värt att reflektera över.

Jag sade tidigare att jag tror att det kommer att bli en stor utmaning att nå de mål vi har. Det kommer att vara viktigt att basera arbetet på kunskap och forskning och på ny kunskap som vi måste ta till oss. En viktig kursändring är att miljöpolitiken blir en strategisk ledningsfråga som finns med i hela den kommunala verksamheten.

Jag tror att det är en otroligt viktig markering för att miljöfrågan är någonting som ska genomsyra all verksamhet och inte bara finnas i den nämnd som har ett stort ansvar, Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag och ser fram emot fler miljödebatter i kommunfullmäktige.

Anförande nr 212

Å s a R o m s o n (mp): Jag uppskattar att den folkpartistiska miljöpolitiska talespersonen i fullmäktige uppskattar miljöprogrammet i flera delar och verkar mer engagerad i debatten än vad Folkpartiet var under den förra mandatperioden när vi diskuterade miljöprogrammet.

När du säger att vi inte gav några konkreta tips om vad som var svårt under den förra mandatperioden verkar det dock som om du har lyssnat väldigt dåligt, eller också har du väldigt få andra argument att komma med.

Vi har gjort flera reflexioner. Du fokuserar enbart på hur uppföljningen av det förra programmet var. Det hade du kunnat göra i Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Där hade vi bokslutsärendet. Där hade vi kunnat se att 34 av 43 mål var uppfyllda. Det ärendet klubbades utan ett ljud från den borgerliga bänken. Här, däremot, vill du hellre diskutera uppföljningen av det gamla programmet som hade ambitiösa mål men en otillräcklig apparat. Det var ett sektorsprogram och inte som nu ett integrerat stadsövergripande program, vilket vi ville skapa. Det blir skapat med det program vi tar i dag. Jag tycker att du ska vara mer ödmjuk i debatten.

Anförande nr 213

K a r i n K a r l s b r o (fp): Jag noterar bara att vi har fått kritik för att vi inte har tillräckligt höga mål. Det kommer från en tidigare majoritet som inte ens nådde upp till de tidigare målen. Jag tycker att det är lite konstigt. Jag fortsätter gärna att diskutera måluppfyllelse med dig, Åsa. Jag hoppas att vi får en mer konstruktiv diskussion kring det. Mål ska mätas och utvärderas. Jag hoppas att vi på den här sidan är hårda granskare av oss själva och att vi inte om några år står här och låtsas som att vi inte vill känna vid detta.

Det är ett stort ansvar och en stor utmaning vi tar på oss. Så tycker jag att man ska se på ett seriöst miljöarbete.

Anförande nr 214

M a t s L i n d q v i s t (mp): Herr ordförande och fullmäktigeledamöter! Jag vet inte om gräset var grönare under vår majoritet, men jag vet att vattnet var blåare. Vi startade flera vattenprojekt. Nu undrar vi vad som har hänt med dem. Det gäller till exempel provmuddringarna i sjön Magelungen. Det fanns också planer på att göra en dunkersanläggning i sjön Dreviken som skulle rädda Hökarängsbadet från utsläppen från Nynäsvägen. Där fanns en hel del satsningar.

Vi har pratat om vad vi har gjort och inte gjort i den förra majoriteten. Före den majoriteten var det en annan majoritet som hade sina prioriteringar, eller kanske brist på prioriteringar, i miljöfrågan. Man får ju börja om från början med varje ny majoritet. Det är lite tråkigt. Det kanske vore bra om vi kunde prata ihop oss mer långsiktigt. Vi kanske borde prata om en plan som inte bara räcker i fyra, vi kanske behöver prata 20 år framåt. Det finns ju en stor plan om hur Stockholm ska växa till 2030. Låt oss prata om miljöfrågorna till 2030. Låt oss se var vi hamnar då. Finns det någonting som vi kan komma överens om?

Anförande nr 215

Å s a R o m s o n (mp): Det här är en viktig debatt. Den sista replikväxlingen med Karin Karlsbro fick mig att tro att vi har varit otydliga. Jag ska försöka precisera.

Vad är det som gör att man inte uppnår mål? Det kan bero på hur man sätter målen. Om ni i majoriteten har satt målen efter vad ni ser att vi lyckades med eller inte lyckades med i uppbyggnadsfasen av miljöprogrammet under den förra mandatperioden tror jag att ni har gjort ett stort misstag. Då har ni tittat på målen och varför de inte uppfylldes.

Jag ska ge några exempel. Det kanske är det som den här debatten borde ha handlat om i stället för hur vi sätter målen i miljöprogrammet. Det borde ha handlat om vilken miljöpolitik som partierna i fullmäktige faktiskt är beredda att genomföra. Även i det här miljöprogrammet finns fina ord om bättre luft och fler cyklister.

Under den förra perioden trodde vår majoritet att det skulle ge resultat om vi skrev till regeringen om att det behövdes en lagstiftning om att man skulle ta hand om partikelutsläpp och koldioxidutsläpp. Vi trodde att det var bra att spola gatorna. Därför testade vi det. Vi kom fram till att det inte hjälper att spola gatorna och att regeringen inte gör ett dugg för detta.

Vad gör ni? Ni säger att ni ska börja utreda och att ni ska testa att spola gatorna. Ni säger att ni ska prata med regeringen om detta.

Ni tar inte precis emot den kunskap som finns om vad som händer i miljöfrågorna. Varför blir det inte bättre luft i Stockholm, till exempel?

En annan fråga som Mats Lindqvist gav ett bra svar på var: Varför var det svårt med den ekologiska livsmedelsupphandlingen? Jo, därför att man behövde betydligt större resurser på upphandlingsenheterna än vad vi insåg under de första åren av mandatperioden. Det behövdes både centralt som hjälp och stöd och lokalt. Vad gör ni? Ni tar bort incitamentet för upphandlingspolicyn och ni skär ned på upphandlingsenheterna. Ni kommer inte att nå målen.

Det kanske den här debatten borde ha handlat om. Vilken miljöpolitik är partierna beredda att genomföra? Det tror jag att vi kommer att få debattera många fler kvällar. Lycka till med miljöprogrammet.

§ 18 Reviderad taxa för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Stockholm och Huddinge (utl. 2007:131)

Anförande nr 216

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Ordförande, fullmäktige! Det är sent på kvällen, men det är viktigt att vi tar det här ärendet i dag. Det är ett förslag till ny taxekonstruktion som vi inför i Stockholm Vatten. Det blir en mycket tydligare taxa än vad vi har haft tidigare. Den ökade tyngden på den fasta avgiften avspeglar att det är mycket fasta kostnader i Stockholm Vatten. 80-85 procent av bolagets driftkostnader är fasta kostnader. Då är det viktigt att bolaget har en mer långsiktig planeringshorisont. Det kommer man att få med den ökade tyngden på den fasta avgiften.

Ärendet innebär också att vi sjösätter den nya va-lagstiftningens möjligheter att ta en dagvattentaxa som effektivare än tidigare täcker kostnaden för hanteringen av dagvattnet. Det är verksamhetsutövaren som ska stå för kostnaderna när det gäller rening av dagvattnet. Det innebär att vi överför en hel del kostnader från skattekollektivet till avgiftskollektivet. Det tycker jag är alldeles utmärkt.

Det har framförts kritik mot förslaget för att man menar att den ökade tyngden på den fasta avgiften innebär att incitamentet för att minska vattenförbrukningen minskar. Jag tycker att det är viktigt att konstatera att det i den här konstruktionen finns ganska tydliga incitament som innebär att man kan minska och påverka sina kostnader när det gäller vattenkonsumtionen.

Det är faktiskt viktigt att vi använder ledningarna i det vattenledningssystem som vi har i Stockholm. Annars kan de slamma igen. Det påverkar vattenkvaliteten menligt. Vi kan inte minska vår vattenkonsumtion hur mycket som helst.

Det viktiga är att minska varmvattenkonsumtionen. Där har vi i det program som vi just har tagit, påpekat vikten av att vi har individuell mätning av varmvattenanvändningen. Det är energibesparande.

Utformningen av taxan innebär att man som vattenkonsument kan påverka den rörliga avgiften. Mätarinstallationen är baserad på en mätare där också kostnaden för mätaren baseras på hur mycket vatten man konsumerar. Om man inser att man inte behöver använda så mycket vatten kan man använda en annan mätare och då blir avgiften för mätaren lägre.

Den gamla taxekonstruktionen baserades på boytan, vilket har gjort det komplicerat att administrativt kontrollera att det ligger rätt kostnader på konsumenterna. Den tunga administrativa bördan slipper vi i och med den här konstruktionen.

Den nya taxekonstruktionen är tydligare än den tidigare. Den ger stabilare planeringsförutsättningar för Stockholm Vatten, samtidigt som det finns tydliga incitament för konsumenterna att påverka sin vattenförbrukning. Dagvattentaxan är viktig för att kostnaderna för rening av dagvatten ska placeras där den hör hemma.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 217

Stellan F Hamrin (v): Herr ordförande! Jag håller gärna med Ulla Hamilton i det hon har sagt. Vi tycker att konstruktionen på den här taxan i allt väsentligt är bra.

Vi har jobbat ihop i många år i Stockholm Vatten. Vi har effektiviserat verksamheten under ganska många år. Det har skett i brett samförstånd i de allra flesta fall.

Det sista av besluten under vår period gick dock väl långt och det skapade en del problem. Den nya majoriteten har sänkt taxan ytterligare och skruvat ned på verksamhet och underhåll. Det har ganska länge funnits en del problem, bland annat med ökande antal läckor i systemet, och nu med starkt minskat underhåll.

Vänsterpartiet vill återskapa ett fungerande Stockholm Vatten med ansvar för hela processen från råvatten till recipient. Vi vill öka underhållet av ledningarna så att de inte behöver bli 250 år gamla innan de går i graven. Vi vill öka arbetet med att stoppa dagvattenutsläpp och bräddningar som nu sker till en massa vatten som inte tål det. Sådant kostar pengar. Vi vill också skaffa resurser till restaurering av stadens alla sjöar så att också förorterna får fungerande bad- och fiskesjöar.

Rent vatten och ren miljö kostar en del pengar. Vi föreslår därför en höjning av taxan som har sänkts flera gånger. Vi föreslår en höjning med 10 procent. Det innebär 0,1 öre per liter vatten. Vi är säkra på att den satsningen är nödvändig för att skapa rent och säkert dricksvatten och en ren vattenmiljö. Annars går det inte att genomföra. De som föreslår åtgärder utan pengar tycker vi inte är riktigt trovärdiga.

Stockholm Vatten har i dag en mycket låg taxa som gör denna förändring fullt möjligt. I övrigt stöder vi den konstruktion som har tagits fram. Vi stöder Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 218

Rebwar Hassan (mp): Herr ordförande, fullmäktige! Stockholm Vatten började utreda framtagande av förslag till ny taxa redan i februari 2006. Vi hade problem med intäkterna som var instabila. Därför är Miljöpartiet positivt till den nya strukturen. Det leder till en ökning av den fasta andelen. Det skapar intäktsstrukturer för bolaget som blir mindre känsligt för volymändring.

Vi är positiva, men vill samtidigt att den nya taxan utvärderas efter tre år så att vi ser vad den har inneburit ur miljöperspektiv. Förslaget innebär att den fasta kostnaden ska utgöra 60 procent och den rörliga 40 procent. Alliansen har fattat beslut om att en del av Stockholm Vatten kommer att säljas. Redan den 18 oktober fattade vi beslut i styrelsen att sälja laboratoriet. Vi är säkra på att det efter tre år leder till ökade kostnader för Stockholm Vatten. Då kanske man behöver se över den nya taxa som vi beslutar om i dag.

För kunden är priset på vatten viktigt, men kvaliteten på tjänsterna har större betydelse. Det handlar bland annat om antal brukartimmar utan avloppsstopp, översvämningar, kvaliteten på dricksvatten och miljöpåverkan.

Stockholm Vatten levererar utan tvekan billiga vattentjänster. Vi har samarbetat sedan 1996 med ett projekt med andra städer, Malmö, Göteborg, Oslo, Köpenhamn och Helsingfors. Stockholm Vatten har mycket låg taxa. Den taxa som alliansen beslutade om år 2000 var mycket komplicerad. Med de här ändringarna blir det lättare för kunderna. Det blir en bättre struktur. Vi stöder detta, men vi vill att man utvärderar den nya taxan efter tre år.

Det är Miljöpartiets krav. Jag hänvisar till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen.

§ 19 Justering av brandförsvarets taxa för onödiga larm, anmälan av brandfarlig vara och svetstillstånd (utl. 2007:132)

Anförande nr 219

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.